

ПАТ “Універсал Банк”

**Річний Фінансовий Звіт та
Аудиторський звіт**

31 грудня 2011

Аудит-сервіс ІНК

Свідоцтво про внесення в Реєстр суб'єктів аудиторської діяльності № 0036, продовжене рішенням Аудиторської палати України від 04 листопада 2010 року № 221/3

ЗВІТ

незалежної аудиторської фірми ТОВ «Аудит-сервіс ІНК»
за наслідками аудиту фінансової звітності
Публічного Акціонерного Товариства
«Універсал Банк» за 2011 рік

Акціонерам та Правлінню ПАТ «Універсал Банк»

Звіт щодо фінансової звітності

Ми провели аудиторську перевірку фінансової звітності Публічного акціонерного товариства «Універсал Банк» (далі – Банк), що додається, яка включає: Баланс станом на кінець дня 31 грудня 2011р., Звіт про фінансові результати, Звіт про сукупні прибутки і збитки, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал, Примітки до фінансової звітності за рік, що закінчився на вказану дату, опис важливих аспектів облікової політики та інші пояснювальні примітки.

Відповідальність управлінського персоналу

Управлінський персонал Банку несе відповідальність за складання й достовірне подання цієї фінансової звітності відповідно до нормативних вимог НБУ щодо організації бухгалтерського обліку та звітності в банківських установах та за такий внутрішній контроль, який управлінський персонал визначає потрібним для того, щоб забезпечити складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень унаслідок шахрайства або помилки.

Відповідальність аудиторів

Нашиою відповідальністю є висловлення думки щодо цієї фінансової звітності на основі результатів нашого аудиту. Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту. Ці стандарти вимагають від нас дотримання відповідних етичних вимог, а також планування й виконання аудиту для отримання достатньої впевненості, що фінансова звітність не містить суттєвих викривлень.

Аудит передбачає виконання аудиторських процедур для отримання аудиторських доказів щодо сум і розкриттів у фінансовій звітності. Вибір процедур залежить від судження аудитора, включаючи оцінку ризиків суттєвих викривлень фінансової звітності внаслідок шахрайства або помилок. Виконуючи оцінку цих ризиків, аудитор розглядає заходи внутрішнього контролю, що стосуються складання та достовірного подання фінансової звітності, з метою розробки аудиторських процедур, які відповідають обставинам, а не з метою висловлення думки щодо ефективності внутрішнього контролю суб'єкта господарювання. Аудит включає також оцінку відповідності використаної облікової політики, прийнятність облікових оцінок, зроблених управлінським персоналом, та оцінку загального подання фінансової звітності.

Ми вважаємо, що отримали достатні та відповідні аудиторські докази для висловлення нашої думки.

Висновок

На нашу думку, фінансова звітність відображає достовірно в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан Банку на кінець дня 31.12.2011 р., його фінансові результати та рух грошових коштів за рік, що закінчився на вказану дату, відповідно до нормативних вимог щодо організації бухгалтерського обліку та звітності в банківських установах, законодавства України, вимог Національного Банку України, Облікової політики Банку.

30 березня 2012 р.

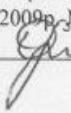
Директор по аудиту:

Свідоцтво 0000006

продовжене рішенням

Комітету з питань аудиту банків
від 03.12.2009р. № 18

Сертифікат аудитора банків № 0003
виданий рішенням АПУ від
29.10.2009р. №207/2

V.K. Орлова

Аудитор

Свідоцтво 0000084

видане рішенням

Комітету з питань аудиту банків
від 12.03.2008р. № 5

Сертифікат аудитора банків № 0101
виданий рішенням АПУ
від 31.01.2008р. №186/1

A.V. Озеран

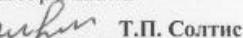
Аудитор

Свідоцтво 0000004

продовжене рішенням

Комітету з питань аудиту банків
від 03.12.2009 р. № 18

Сертифікат аудитора банків № 0001
виданий рішенням АПУ від
29.10.2009р. №207/2

T.P. Солтис

ЗМІСТ

АУДИТОРСЬКИЙ ЗВІТ

РІЧНИЙ ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

Баланс.....	1
Звіт про сукупні прибутки та збитки.....	3
Звіт про власний капітал.....	4
Звіт про рух грошових коштів	5

Примітки до Річного Фінансового Звіту

1. Загальна інформація про діяльність банку.....	6
2. Облікова політика.....	16
3. Економічне середовище, в умовах якого банк здійснює свою діяльність.....	30
4. Перехід на нові та переглянуті стандарти та тлумачення, що забезпечують контекст, у якому слід читати стандарти	30
5. Грошові кошти та їх еквіваленти	31
6. Торгові цінні папери.....	32
7. Кошти в інших банках	34
8. Кредити та заборгованість клієнтів	36
9. Цінні папери у портфелі банку на продаж	42
10. Цінні папери в портфелі банку до погашення	45
11. Інвестиційна нерухомість	47
12. Основні засоби та нематеріальні активи.....	48
13. Інші фінансові активи	49
14. Інші активи.....	52
15. Кошти банків.....	52
16. Кошти клієнтів.....	52
17. Інші залучені кошти	53
18. Резерви за зобов'язаннями	54
19. Інші фінансові зобов'язання	54
20. Інші зобов'язання.....	55
21. Субординований борг.....	55
22. Статутний капітал.....	56
23. Резервні та інші фонди банку	57
24. Процентні доходи та витрати	58
25. Комісійні доходи та витрати	58
26. Інші операційні доходи	59
27. Адміністративні та інші операційні витрати	59
28. Витрати на податок на прибуток	59
29. Прибуток/(збиток) на одну просту та привілейовану акцію	61
30. Дивіденди	61
31. Звітні сегменти	62
32. Управління фінансовими ризиками	65
33. Управління капіталом	72
34. Потенційні зобов'язання банку	73
35. Рахунки довірчого управління	74
36. Облік хеджування	74
37. Справедлива вартість фінансових інструментів	75
38. Операції з пов'язаними особами	76
39. Події після дати балансу	80
40. Інформація про аудитора (аудиторську фірму) та висновок проведеного аудиту	80

**Баланс ПАТ „Універсал Банк” (з урахуванням впливу інфляції)
на кінець 31 грудня 2011 року**

Рядок	Найменування статті	Примітки	31 грудня 2011	31 грудня 2010 (тис. грн.)
АКТИВИ				
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	5	757 828	1 332 744
2	Торгові цінні папери	6	656 701	981 700
3	Кошти в інших банках	7	344 590	291 443
4	Кредити та заборгованість клієнтів	8	3 997 451	4 047 588
5	Цінні папери в портфелі банку на продаж	9	223	58 602
6	Цінні папери в портфелі банку до погашення	10	21 305	-
7	Інвестиційна нерухомість	11	18 200	2 936
8	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		571	539
9	Відстрочений податковий актив	28	328 788	254 533
10	Основні засоби та нематеріальні активи	12	234 921	281 094
11	Інші фінансові активи	13	112 223	1 309 022
12	Інші активи	14	34 168	21 596
13	Усього активів		6 506 969	8 581 797
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
14	Кошти банків	15	1 806 562	2 341 324
15	Кошти клієнтів	16	3 148 832	3 189 452
16	Інші залучені кошти	17	1 895	2 485
17	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		-	-
18	Резерви за зобов'язаннями	18	1 050	1 535
19	Інші фінансові зобов'язання	19	205 271	1 338 740
20	Інші зобов'язання	20	21 492	346 880
21	Субординований борг	21	821 259	818 180
22	Усього зобов'язань		6 006 361	8 038 596
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ				
23	Статутний капітал	22	1 680 157	1 349 712
24	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		(1 208 151)	(834 999)
25	Резервні та інші фонди банку	23	28 602	28 488
26	Усього власного капіталу та частка меншості		500 608	543 201
27	Усього пасивів		6 506 969	8 581 797

„15” березня 2012 року

Виконавець: Анішина Т.І.
Тел. 391-57-08

**Звіт про фінансові результати ПАТ „Універсал Банк”
(з урахуванням впливу інфляції)
за 2011 рік**

(тис. грн.)
(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітки	2011	2010
1	Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)		579 195	597 178
1.1	Процентні доходи	24	855 929	994 377
1.2	Процентні витрати	24	(276 734)	(397 199)
2	Комісійні доходи	25	38 777	30 814
3	Комісійні витрати	25	(9 962)	(10 112)
4	Результат від торгових операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку		4 867	3 698
5	Результат від операцій з хеджування Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах	36	492	-
7	Результат від торгівлі іноземною валютою		13 782	30 440
8	Результат від переоцінки іноземної валюти		10 912	9 055
9	Резерв під заборгованість за кредитами	7, 8	(655 497)	(333 090)
10	Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	9	270	1 001
11	Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж		5 411	19 998
12	Резерви за зобов'язаннями	18	485	(414)
13	Інші операційні доходи	26	20 496	6 380
14	Адміністративні та інші операційні витрати	27	(449 656)	(1 126 536)
15	Прибуток/(збиток) до оподаткування		(447 510)	(758 644)
16	Витрати на податок на прибуток	28	74 358	162 326
17	Прибуток/(збиток) після оподаткування		(373 152)	(596 318)
18	Чистий прибуток/(збиток) за рік		(373 152)	(596 318)
19	Чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію (грн.).	29	(3,24)	(5,58)
20	Скоригований чистий прибуток/ (збиток) на одну просту акцію (грн.).	29	(3,24)	(5,58)

„15” березня 2012 року

Виконавець: Анішина Т.І.
Tel. 391-57-08

Голова Правління

Головний бухгалтер

Папаніколау М.

Анішина Т.І.

**Звіт про сукупні прибутки та збитки ПАТ „Універсал Банк”
(з урахуванням впливу інфляції)
за 2011 рік**

Рядок	Найменування статті	Примітки	(тис. грн.)	
			2011	2010
1	Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)		579 195	597 178
1.1	Процентні доходи	24	855 929	994 377
1.2	Процентні витрати	24	(276 734)	(397 199)
2	Комісійні доходи	25	38 777	30 814
3	Комісійні витрати	25	(9 962)	(10 112)
4	Результат від торгових операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку		4 867	3 698
5	Результат від операцій з хеджування	36	492	-
6	Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результататах		(7 082)	12 944
7	Результат від торгівлі іноземною валютою		13 782	30 440
8	Результат від переоцінки іноземної валюти		10 912	9 055
9	Резерв під заборгованість за кредитами	7, 8	(655 497)	(333 090)
10	Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	9	270	1 001
11	Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж		5 411	19 998
12	Резерви за зобов'язаннями	18	485	(414)
13	Інші операційні доходи	26	20 496	6 380
14	Адміністративні та інші операційні витрати	27	(449 656)	(1 126 536)
15	Прибуток/(збиток) до оподаткування		(447 510)	(758 644)
16	Витрати на податок на прибуток	28	74 358	162 326
17	Прибуток/(збиток) після оподаткування		(373 152)	(596 318)
18	Чистий прибуток/(збиток) за рік		(373 152)	(596 318)
19	Інший сукупний прибуток/ (збиток):			
19.1	Цінні папери в портфелі банку на продаж:		145	486
20	Результат переоцінки до їх справедливої вартості		145	486
21	Відстрочені податки		(31)	(112)
22	Інші сукупні прибутки/ (збитки)		114	374
23	Усього сукупного прибутку/ (збитку) за рік		(373 038)	(595 944)
24	Чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію (грн.).	29	(3,24)	(5,57)
	Скоригований чистий прибуток/ (збиток) на одну просту акцію (грн.).		(3,24)	(5,57)

„15” березня 2012 року

Голова Правління

Папаніколау М.

Виконавець: Анішина Т.І.
Tel. 391-57-08

Головний бухгалтер

Анішина Т.І.

Звіт про власний капітал
ПАТ „Універсал Банк” (з урахуванням впливу інфляції)
за 2011 рік

Рядок	Найменування статті	Пр и- міт ки	Належить акціонерам статут- ний капітал	ре- зервні та інші фонди банку (при- мітка 23)	материнського нероз- поді- лений при- буток	Част ка мен- шості	(тис. грн.) Усього власного капіталу
1	Залишок на 1 січня 2010 року		1 037 712	28 114	(238 681)	827 145	- 827 145
2	Скоригований залишок на 1 січня попереднього року		1 037 712	28 114	(238 681)	827 145	- 827 145
3	Цінні папери в портфелі банку на продаж:	9		486	-	486	- 486
3.1	Результат переоцінки до їх справедливої вартості	9		486	-	486	- 486
4	Відстрочені податки	28		(112)	-	(112)	- (112)
5	Чистий дохід/(збиток), що визнаний безпосередньо у складі власного капіталу		-	374	-	374	- 374
6	Прибуток/(збиток) за рік		-	-	(596 318)	(596 318)	- (596 318)
7	Усього доходів/(збитків), що визнані за рік		-	374	(596 318)	(595 944)	(595 944)
8	Рух коштів загальних резервів та фондів банку, що створені за рахунок прибутку		-	-	-	-	-
9	Емісія акцій	22	312 000	-	-	312 000	- 312 000
10	Залишок на кінець дня 31 грудня 2010 року (залишок на 1 січня 2011 року)		1 349 712	28 488	(834 999)	543 201	- 543 201
11	Скоригований залишок на початок звітного року		1 349 712	28 488	(834 999)	543 201	- 543 201
12	Цінні папери в портфелі банку на продаж:	9		145	-	145	- 145
12.1	Результат переоцінки до їх справедливої вартості	9		145	-	145	- 145
13	Відстрочені податки	28		(31)	-	(31)	- (31)
14	Чистий дохід/(збиток), що визнаний безпосередньо у складі власного капіталу		-	114	-	114	- 114
15	Прибуток/збиток за рік		-	-	(373 152)	(373 152)	- (373 152)
16	Усього доходів/(збитків), що визнані за рік		-	114	(373 152)	(373 038)	(373 038)
17	Рух коштів загальних резервів та фондів банку, що створені за рахунок прибутку		-	-	-	-	-
18	Емісія акцій	22	330 445	-	-	330 445	- 330 445
19	Залишок на кінець дня 31 грудня 2011 року		1 680 157	28 602	(1 208 151)	500 608	- 500 608

„15” березня 2012 року

Голова Правління

Папаніколау М.

Виконавець: Анішина Т.І.
Тел. 391-57-08

Головний бухгалтер

Анішина Т.І.

Станом на 31 грудня 2011 року сума внесків за незареєстрованим статутним капіталом склала 0 тис. грн (2010: 330 445 тис. грн), сума нарахованих і неотриманих доходів склала 627 468 тис. грн (2010: 490 553 тис. грн), сума нарахованих і несплащених витрат склала 26 664 тис. грн (2010: 33 347 тис. грн).

**Звіт про рух грошових коштів коштів ПАТ „Універсал Банк”
(з урахуванням впливу інфляції)
за 2011 рік
(прямий метод)**

Рядок	Найменування статті	Примітки	2011 (тис. грн.)	2010
Грошові кошти від операційної діяльності:				
1	Процентні доходи, що отримані		708 289	930 050
2	Процентні витрати, що сплачені		(281 114)	(398 793)
3	Комісійні доходи, що отримані		38 777	30 814
4	Комісійні витрати, що сплачені		(9 962)	(10 112)
5	Доходи, що отримані за операціями з торговими цінними паперами		(2 215)	16 642
6	Доходи, що отримані за операціями з фінансовими похідними інструментами		492	-
7	Доходи, що отримані за операціями з іноземною валютою		13 782	39 495
8	Інші отримані операційні доходи		6 483	6 380
9	Виплати на утримання персоналу		(166 160)	(147 721)
10	Сплачені адміністративні та інші операційні витрати		(237 057)	(822 805)
11	Сплачений податок на прибуток		-	-
12	Чистий грошовий прибуток/(збиток) до зміни операційних активів та зобов'язань		71 315	(356 050)
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях:				
13	Чистий (приріст)/зниження за торговими цінними паперами		329 804	(998 342)
14	Чистий (приріст)/зниження за коштами в інших банках		(28 547)	482 977
15	Чистий (приріст)/зниження за кредитами та зоборгованістю клієнтам		(468 979)	1 878 754
16	Чистий (приріст)/зниження за іншими фінансовими активами		1 196 799	(730 041)
17	Чистий (приріст)/зниження за іншими активами		(13 081)	(652)
18	Чистий приріст/(зниження) за коштами інших банків		(532 341)	(916 664)
19	Чистий приріст/(зниження) за коштами клієнтів		(38 661)	(55 281)
20	Чистий приріст/(зниження) за іншими фінансовими зобов'язаннями		(1 136 719)	744 210
21	Чистий приріст/(зниження) за резервами під зобов'язання		(322 139)	312 648
22	Чисті грошові кошти, що отримані від операційної діяльності/(використані в операційній діяльності)		(942 549)	361 559
Грошові кошти від інвестиційної діяльності:				
23	Придбання цінних паперів у портфелі банку на продаж	9	(450 132)	(3 470 643)
24	Дохід від реалізації цінних паперів у портфелі банку на продаж	9	516 862	3 656 495
25	Придбання цінних паперів у портфелі банку до погашення	10	(23 737)	-
26	Дохід від погашення цінних паперів у портфелі банку до погашення	10	3 290	-
27	Придбання основних засобів	12	11 214	(56 879)
28	Дохід від реалізації основних засобів		14 013	15 851
29	Придбання інвестиційної нерухомості	10	(15 352)	(2 936)
30	Придбання нематеріальних активів	12	(10 843)	(27 928)
31	Чисті грошові кошти, що отримані від інвестиційної діяльності/(використані в інвестиційній діяльності)		45 315	113 960
Грошові кошти від фінансової діяльності:				
32	Повернення інших залучених коштів	17	(590)	(727)
33	Отримання субординованого боргу	21	3 079	-
34	Погашення субординованого боргу	21	-	(325 431)
35	Емісія простих акцій	22	330 445	312 000
36	Чисті грошові кошти, що отримані від фінансової діяльності/(використані у фінансовій діяльності)		332 934	(14 158)
37	Вплив змін обмінного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти		(7 759)	(42 533)
38	Чистий приплів/(відплів) грошових коштів та їх еквівалентів		(572 059)	418 828
39	Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року		1 313 255	894 427
40	Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року		741 196	1 313 255

„15” березня 2012 року

Голова Правління

Папанікопау М.

Виконавець: Анішина Т.І.
Tel. 391-57-08

Головний бухгалтер

Анішина Т.І.

1. Загальна інформація про діяльність банку

ПАТ «Універсал Банк» (надалі – «Банк») розташований в Україні за адресою: вул. Автозаводська 54/19, 04114 Київ, Україна.

Організаційно-правова форма Банку: публічне акціонерне товариство.

Звітна дата за звітний період: 31 грудня 2011 року; за 2011 рік.

Валюта звітності – гривня, одиниці виміру – тис. грн.

Материнська компанія: ЕФГ Нью Юроп Холдинг Б.В. (пряма участь 99,96%) є приватною компанією з обмеженою відповідальністю, що створена та існує за законодавством Голландії, і входить до групи компаній, що контролюються ЕФГ Євробанк Ергасіас С.А..

Види діяльності: ПАТ “Універсал Банк” є універсальним банком, який виконує всі види банківських операцій і надає своїм клієнтам - юридичним та фізичним особам - широкий спектр різноманітних послуг, згідно ліцензії Національного банку України № 92 від 10.10.2011 року. Основна діяльність Банку полягає у здійсненні комерційної діяльності, торгівлі цінними паперами, проведенні операцій з іноземними валютами, наданні позик та гарантій, залученні вкладів від населення, а також проведені розрахунково-касових операцій.

Стратегічна мета Банку: Стратегія Банку спрямована на зміцнення його позицій на ринку, підтримання довгострокових відносин з клієнтами, успішну конкурентну боротьбу з іншими фінансово-кредитними закладами.

Відповідно до Стратегії розвитку ПАТ „Універсал Банк“ на 2009-2012 роки, основною метою є покращення ліквідності, зменшення операційних видатків, ефективне зростання обсягів кредитного бізнесу, поширення його частки у банківському секторі України. З метою управління власними ризиками та захисту інтересів клієнтів – дотримання обов’язкових економічних нормативів та політики формування резервів.

Спеціалізація Банку: універсальний банк.

Характеристика діяльності Банку: ПАТ „Універсал Банк“ надає весь спектр банківських операцій та послуг, забезпечує швидке і якісне обслуговування на високому рівні в усіх підрозділах та відділеннях. Банк є установою, яка дотримується принципів ліквідності й платоспроможності. Банк намагається вести свій бізнес ефективно, ґрунтуючись на загальноприйнятих стандартах управління та передової банківської практики, незалежній кредитній політиці, та забезпечуючи високий рівень банківських послуг. Банк формує свою кредитну політику таким чином, щоб вона була ефективною з точки зору ризиків, які приймає Банк, сприяла розвитку вітчизняної економіки та задоволяла попит клієнтів на кредитні ресурси. Банк, доляючи наслідки світової фінансової кризи, намагався зберегти показники ліквідності, платоспроможності та якості активів. Протягом 2011 року банк, продовжував нарощувати клієнтську базу як закладення підґрунття для подальшого розвитку, забезпечуючи високий рівень банківських послуг.

ПАТ «Універсал Банк» здійснює свою діяльність спільно з контрагентами різних секторів економіки: банками, небанківськими фінансовими установами, суб’єктами господарювання (різних форм власності) та фізичними особами. Для забезпечення якісного обслуговування клієнтів ПАТ “Універсал Банк”, оперативного проведення операцій за дорученням клієнтів, встановлені кореспондентські відносини з іншими українськими та іноземними банками, через які проводиться обслуговування клієнтів банку, як резидентів, так і нерезидентів.

Управління ризиками:

Ризик для Банку це ситуативна характеристика, яка відображає невизначеність щодо результатів певної діяльності і можливості реалізації несприятливих наслідків в разі негативного розвитку подій.

Банк розглядає Ризик в якості неодмінної складової, яка притаманна всім сферам діяльності Банку. Будь-яке рішення в діяльності Банку, яке заслуговує на увагу та передбачає невизначеність щодо його наслідків, обтяжене ризиком.

Управління ризиками в Банку – це комплексний багатоступеневий процес, за допомогою якого Банк виявляє (ідентифікує) ризики, проводить оцінку їх величини, здійснює їх моніторинг і контролює свої ризикові позиції, а також враховує взаємозв'язки між різними категоріями (видами) ризиків.

Особливість побудови системи ризик-менеджменту в Банку полягає в його принадлежності до Європейської Фінансової Групи (Private Financial Holdings Limited) розташованої у Швейцарії, яка у всіх своїх структурних підрозділах реалізовує стратегію управління ризиками у відповідності до вимог та рекомендацій Базельського комітету. Тому, незважаючи на те, що українське законодавство не вимагає від банків обов’язкового дотримання вимог Базельського комітету повним обсягом, ПАТ “Універсал банк” реалізовує саме найвищі стандарти в питанні управління ризиками у найкращих традиціях корпоративного управління.

Головною метою ризик-менеджменту в Банку є оптимізація бізнес-процесів Банку з урахуванням толерантності до ризиків притаманних діяльності Банку. Керуючись цією метою, Банк прагне підтримувати оптимальну структуру короткострокових і довгострокових фінансових доходів, максимізуючи відхилення доходності в межах, що відповідають поточній ринковій кон’юнктурі.

Задачею управління ризиками є забезпечення фінансової стійкості Банку, його ліквідності, підвищення вартості власного капіталу та найбільш раціональне поєднання інтересів наступних сторін:

- клієнтів та контрагентів
- учасників (власників)
- керівництва
- працівників
- органів банківського нагляду
- рейтингових агентств, інвесторів та кредиторів
- інших сторін

Управління ризиками в Банку відбувається на основі особливих механізмів прийняття рішень, їх контролі та супроводі при здійсненні банківських операцій з метою досягнення цілей, визначених стратегічним та бізнес-планами Банку, при забезпеченні оптимального співвідношення ризику та доходності.

Основні принципи ризик-менеджменту:

- Управління ризиками – це процес централізованого аналізу та обліку величини ризиків, що передбачає делегування повноважень з прийняття ризиків бізнес-підрозділам у межах встановлених лімітів та нормативів;
- Оптимізація співвідношення рівня ризиків та рівня доходності операцій Банку – проекти, які несуть більш високий ризик для Банку, мають приносити і більшу чисту доходність порівняно з проектами з низьким рівнем ризику;
- Безперервність процесу управління ризиками;

Методи вимірювання ризиків

В процесі управління ризиками Банк застосовує наступні методи вимірювання ризиків за тими категоріями ризиків, які піддаються кількісній оцінці:

- **Метод “коєфіцієнтного аналізу”** – суттю цього методу є евристичний експертний аналіз динаміки економічних коефіцієнтів, що тією чи іншою мірою характеризують кредитоспроможність зокрема та фінансовий стан контрагента взагалі з співставленням з середніми показниками по адекватній категорії суб’єктів економічної діяльності у відповідних часових періодах.
- **Метод рейтингів** – передбачає обчислення за певною методою рейтингу для кожного окремого контрагента і висновок про кредитоспроможність та загальний фінансовий стан, який робиться згідно з динамікою його рейтингу.
- **Скорингові моделі** – які характеризують контрагента банку на підставі окремих його параметрів та статистичного історичного аналізу досвіду роботи Банку із подібною категорією клієнтів.
- **Метод Value-at-Risk** (вартість під ризиком) – на основі статистичних даних про волатильність (мінливість) ринкових показників та їх взаємної кореляції дає можливість розрахувати ризикову вартість кількісних цільових показників, які аналізуються, із заданим рівнем достовірності. Показник ризикової вартості являє собою абсолютне значення показника, що аналізується, на яке із заданою ймовірністю може змінитися значення показника протягом певного періоду часу.
- **Метод “стрес-тестування”** – оцінка стійкості портфелю фінансових активів або Банку в цілому до значних змін економічного характеру та “екстремальним” подіям – малоймовірним, але все ж можливим кризовим ситуаціям, які важко підлягають прогнозуванню та в силу цього здатним привести до аномально великих збитків (або прибутків).
- **Метод “Risk-Adjusted Return on Capital”** (рентабельність капіталу з врахуванням ризику) – метод інтегрованого кількісного вимірювання ризику, який визначає ефективність здійснення операцій не лише з урахуванням прямих доходів та витрат, а й з урахуванням результатів реалізації ризиків.
- **“GAP-аналіз”** – метод аналізу розривів фінансування за діапазонами строковості за якого відповідні активи і пасиви поділяються на діапазони строковості після чого здійснюється аналіз адекватності конкретних характеристик та їх порівняння із розміром загальної позиції.

Методи управління ризиками

В процесі здійснення операцій Банк застосовує широкий спектр прийомів, призначених для найбільш ефективного захисту Банку. В тих випадках, коли зберігається економічна доцільність проведення операцій з урахуванням ризику, Банк застосовує одразу декілька інструментів мінімізації ризиків. До основних методів управління ризиками в Банку відносяться:

- **Уникнення ризику** – свідоме рішення не наражатися на певний вид ризику.
- **Лімітування** – встановлення обмежень на обсяги певних операцій.
- **Запобігання втратам** – виконання дій, метою яких є зменшення ймовірності втрат і мінімізація їх наслідків.
- **Перенесення ризику** – перенесення ризику на інших суб’єктів, яке проводиться за допомогою хеджування, страхування та диверсифікації.
- **Хеджування** – має місце в тих випадках, коли захід, застосований для зменшення ризику втрат, одночасно призводить до неможливості отримання додаткового доходу у випадку виникнення сприятливої ситуації протягом періоду дії хеджування.
- **Страхування** – передбачає попередню виплату страхового внеску, або премії, з метою уникнення або зменшення обсягів збитків через отримання страхових виплат за настання страхового випадку.
- **Диверсифікація** – полягає у вкладенні коштів у різні активи замість концентрації вкладень лише в одному або кількох з можливих інструментів або сферах (галузях).

- **Регламентування** – полягає в створенні процедур та формалізації принципів здійснення операцій, дотримання яких зводить нанівець імовірність реалізації певних ризиків.
- **Аутсорсінг** – полягає в залученні до здійснення банківських операцій третіх осіб, які володіють (наділені) специфічними прийомами (характеристиками), що мінімізує витрати та втрати Банку.
- **Прийняття ризику “на себе”** – покриття збитків за рахунок власних ресурсів.

Структура ризик-менеджменту

З організаційної точки зору управління ризиками в Банку відбувається як на рівні окремих бізнес-напрямків, так і на рівні всієї установи.

З функціональної точки зору ризик-менеджмент в Банку відбувається на рівні:

- **Спостережної Ради** – в межах своїх функцій та відповідальності перед власниками Банку
- **Правління Банку** – в межах своїх повноважень та відповідальності перед Спостережною Радою безпосередньо реалізовує механізми управління ризиками шляхом затвердження оптимальних процедур, визначення та делегування повноважень, розподілу функцій пов’язаних із прийняттям та контролем ризиків, безпосередньої участі в розгляді питань, які несуть найбільш значні ризики для Банку.
- **спеціалізованих колегіальних органів (комітетів)** – в межах їх компетенції по окремих напрямках діяльності та/або банківських продуктах (послугах). До таких органів належать: Кредитні комітети відповідних рівнів; Комітет з питань управління активами та пасивами та Тарифний комітет.
- **незалежного підрозділу з ризик-менеджменту** – в межах його функцій щодо виявлення, кількісної та якісної оцінки, контролю та моніторингу ризиків.
- **підрозділу внутрішнього аудиту**, який не бере безпосередньої участі в створенні або прийнятті ризиків, а також в процесі ризик-менеджменту, проте здійснює оцінку адекватності чинної системи управління ризиками потребам Банку.
- **бізнес-підрозділів, якими безпосередньо генеруються ризики** – в межах своїх профілів діяльності та в рамках доведених повноважень і лімітів з урахуванням відповідної специфіки цільової клієнтури.

Функції, структура, порядок роботи, права та обов’язки профільних комітетів та підрозділів Банку викладені у відповідних Положеннях, які затверджені Правлінням Банку.

Спеціалізовані підрозділи в системі ризик-менеджменту:

До спеціалізованих підрозділів Банку які безпосередньо реалізовують політику управління ризиками належать: Комітет з питань управління активами та пасивами (КУАП), Кредитні комітети та Департамент з ризиків. Зазначені підрозділи виконують наступні основні функції:

- **Комітет з управління активами та пасивами (КУАП)** – колегіальний орган, який здійснює контроль за активами та пасивами в розрізі статей і портфелів; рівнем відсоткових ставок і строків; порівняння основних показників Банку з позиціями конкурентів; аналізу частки ринку, що займає Банк. КУАП здійснює управління ризиками і нагляд за дотриманням лімітів; координує дії різних підрозділів; слідкує за формуванням збалансованих та диверсифікованих портфелів; визначає методології в питаннях оцінки та управління ризиками, дотримання лімітів та нормативів, спрямованих на оптимізацію рівня ризиків і доходності операцій Банку.
- **Кредитні комітети** – багаторівневі колегіальні органи Банку основним призначенням яких є прийняття рішення щодо проведення активних операцій в рамках делегованих повноважень. Завданням кредитних комітетів всіх рівнів є реалізація стратегії Банку у галузі кредитування. Рішення кредитних комітетів слугують підставою для проведення підрозділами Банку активних операцій, резервуванням та стягненням наявної заборгованості.
- **Департамент ризиків** здійснює підтримку політики Правління Банку в питанні ризик-менеджменту, виконуючи розрахунок та аналіз величини фінансових ризиків, моніторинг дотримання встановлених лімітів, розробляючи пропозиції з оптимізації рівнів ризиків і доходності операцій Банку. Ці рекомендації засновуються на величині сукупного ризику та ризику окремих секторів бізнесу і банківських продуктів.

Банк здійснює ризик-менеджмент у розрізі фінансових та нефінансових ризиків. Фінансові ризики включають кредитний, валютний ризик, ризик ліквідності та процентний ризик. Управління операційним та юридичним ризиками ґрунтуються на суворому дотриманні внутрішніх процедур і положень, спрямованих на мінімізацію цієї групи ризиків.

Кредитний ризик

Кредитний ризик Банк вбачає як ризик втрати грошових активів внаслідок невиконання контрагентом банку взятих на себе фінансових зобов’язань.

Політика Банку в управлінні кредитним ризиком спрямована на максимізацію прибутку шляхом дотримання рівня кредитного ризику у межах встановлених нормативів. Управління кредитним ризиком у Банку здійснюється з використанням моніторингу та перегляду кредитних рейтингів, визначення та затвердження лімітів кредитування, а також контролю кредитоспроможності клієнтів Банку.

В Банку створено систему внутрішніх кредитних рейтингів. Згідно з цією системою, кожній кредитній операції присвоюється декілька кредитних рейтингів, які враховують структуру операції, фінансовий стан позичальника, його кредитну історію, якість забезпечення, тощо.

Бізнес-підрозділи Банку проводять оцінку кредитних операцій з урахуванням специфіки конкретних банківських продуктів і кон'юнктури ринку та присвоюють відповідні рейтинги, які слугують основою підставою для прийняття рішення щодо проведення окремих операцій. Під час оцінки кредитного ризику потенційних позичальників Банк враховує характер діяльності клієнтів з урахуванням особливостей відповідного сектору економіки та специфіки кредитного продукту. Ступінь схильності до кредитного ризику регулюється наступними основними показниками: співвідношенням доходів клієнта до витрат на обслуговування та погашення боргу та відношенням суми позики до вартості забезпечення.

На етапі подальшого супроводу операцій Департамент з ризиків оцінює кредитні портфелі за якістю їх обслуговування клієнтами та присвоює відповідні рейтинги, які є підставою для реалізації Банком політики формування резервів.

Приймаючи рішення про надання кредитів іншим банкам, Банк використовує рейтингову шкалу, засновану на методиках міжнародних рейтингових та аудиторських компаній, відносячи контрагентів до різних рейтингових груп, адаптованих до фінансово-економічної ситуації в Україні. Департамент з ризиків проводить оцінку фінансових показників банків-контрагентів та інших фінансових інституцій, їх кредитної історії, економічного стану, платоспроможності з метою визначити ймовірний ризик невиконання позичальником своїх зобов'язань.

Кредитний ризик при проведенні операцій з корпоративними клієнтами та приватними особами

Банк структурує ступені кредитного ризику, встановлюючи ліміти ризику по відношенню до кожного окремого бізнес-напрямку, а також щодо конкретних позичальників, співпраця з якими представляє для Банку стратегічний інтерес.

Кредитні комітети Банку в рамках делегованих повноважень затверджують ліміти кредитування для кожного окремого позичальника на підставі колегіальних рішень. Кредитні ліміти передбачають обмеження щодо суми і термінів погашення кожного кредитного договору, можуть включати обмеження за цільовим використанням кредитних коштів, а також інші умови.

Структуруючи ризики з кредитування корпоративних клієнтів, Банк встановлює графіки погашення кредитів із урахуванням сезонності бізнесу позичальника, отримує гарантії його афілійованих структур, укладає угоди із забезпечення відповідних кредитів, фіксує частки власних вкладень позичальника на усіх етапах реалізації кредитного проекту, вимагає переведення грошових потоків через Банк, висуває інші умови.

Надаючи кредити приватним особам, Банком встановлено окремі рівні толерантності до ризику для кожного з бізнес-напрямку. Рівень толерантності відрізняється граничними сумами в розрізі окремих продуктів, конкретних форм їх забезпечення, термінів дії продуктів, а також їх вартості.

Окремі продукти Банку реалізовуються за прискореними програмами. Рішення про проведення таких операцій приймаються кредитними комітетами нижчих рівнів. Для таких комітетів визначені окремі розміри повноважень, в рамках яких реалізовується кредитна політика Банку. Такі обмеження встановлюються по відношенню до окремих програм кредитування, сум окремих кредитних угод та загального обсягу кредитів. Кредитні комітети вищого рівня регулярно переглядають повноваження кредитних комітетів більш низького рівня.

Оскільки кредитна політика Банку полягає у встановленні пріоритетності якості позичальника над якістю доступного забезпечення, рішення про видачу кредиту ґрунтуються, насамперед, на оцінці кредитоспроможності. Банк надає перевагу найбільш ліквідній формі забезпечення з найбільшою вартістю повторного продажу, також Банк приймає до уваги регіональний чинник при визначенні вартості забезпечення.

Чинна кредитна політика Банку спрямована на диверсифікацію його кредитного портфелю з метою зниження сукупного кредитного ризику. В зв'язку із цим протягом звітного року Банк дедалі більше уваги приділяє реалізації кредитних продуктів саме корпоративним клієнтам різних сфер діяльності. Безумовною перевагою таких клієнтів є наявність певної історії функціонування, підтвердженій фінансовий стан, яких підкрілюється відповідною фінансовою звітністю та висновками аудиторів, а також вже наявна історія співпраці із банківськими установами.

Кредитний ризик при проведенні міжбанківських операцій

Стратегія розвитку Банку передбачає, що основний обсяг активів Банку буде розміщено в реальному секторі економіки, при цьому на кредитний ризик від міжбанківських операцій буде наражатися відносно невелика частка активів Банку. Основою для встановлення лімітів на банки-контрагенти є як щорічна фінансова звітність, підтверджена зовнішнім аудитом, так і щомісячні звіти, які готовуються на вимогу регулятора. Також банк зважає на всю додатково доступну інформацію нефінансового характеру – інформацію про акціонерів, клієнтів, якість управління, ринкову позицію, концентрацію діяльності, темпи розвитку, тощо. При встановленні лімітів перевага відається тим банкам, які мають кредитні рейтинги, присвоєні провідними міжнародними рейтинговими агенціями. Кредитний комітет встановлює та переглядає ліміти кредитування для кожного конкретного банка-контрагента окремо.

Департамент з ризиків щомісяця відслідковує та оцінює фінансовий стан банків-контрагентів. У випадку отримання будь-яких відомостей про погіршення фінансових показників банку-контрагента або про ймовірне їх погіршення – дія кредитного ліміту для цього банку призупиниться.

Кредитний ризик інвестиційного бізнесу

Заявки на інвестування Банком у корпоративні цінні папери аналізуються й розглядаються відповідно до затверджених процедур аналізу і розгляду кредитних заявок. Банк контролює фінансовий стан емітентів і компаній, а також наявність на ринку їх боргових цінних паперів та акцій.

Рішення про проведення інвестиційних операцій та проведення операцій з цінними паперами приймається на підставі висновку щодо фінансового стану емітенту окремим підрозділом Банку. Протягом звітного року Банк віддавав перевагу інвестиціям у державні цінні папери та цінні папери пропоновані Національним банком України, як найбільш ліквідні фінансові інструменти, що можуть бути легко реалізовані на відкритому ринку.

Моніторинг кредитного ризику

Окремий підрозділ Департаменту ризиків контролює виконання позичальниками умов кредитних угод – дотримання графіків погашення кредитів та відсотків, цільове використання кредиту, проведення оборотів клієнтами через рахунки Банку, фінансовий стан позичальників та будь-яку доступну інформацію не фінансового характеру, наприклад, інформацію про поточні і заплановані судові розгляди, які завдають шкоди позичальніку та його репутації.

Постійний контроль стану кредитного портфеля дозволяє Банку ефективно управляти ризиками та максимальні оперативно реагувати на зміни якості окремих кредитів. Встановлення додаткових умов до клієнтів та контроль за їх дотриманням дозволяють Банку краще розуміти характер діяльності клієнтів, розуміти їх потреби, проблеми і відповідно проводити таку політику щодо кожного окремого клієнта, яка найкраще захищає Банк та відповідає інтересам співпраці з клієнтами. Керівництво Банку регулярно отримує інформацію про результати такого контролю, якість кредитного портфелю, фінансовий стан контрагентів та стан забезпечення за укладеними договорами.

Ризик ліквідності

У процесі своєї діяльності Банк постійно наражається на ризик ліквідності – ризик фінансових втрат, пов'язаних з неспроможністю Банку виконати свої зобов'язання при настанні терміну платежу. Ризик ліквідності розглядається Банком як другий за значимістю після кредитного ризику. Джерелом ризику ліквідності є неадекватність між обсягами активів та пасивів Банку за термінами погашення.

В Банку створена система управління ризиком ліквідності, яка надає менеджменту впевненість у виконанні зобов'язань при настанні терміну платежу без суттєвих втрат. Політику Банку у сфері управління ризиком ліквідності реалізовує КУАП. Управління ліквідністю в Банку здійснюється за допомогою системи лімітів і внутрішніх нормативних документів. В структурі Департаменту з ризиків діє окремий підрозділ, відповідальний за контроль дотримання лімітів та моніторинг ліквідної позиції Банку.

При управлінні ліквідною позицією Банк використовує широкий спектр інструментів грошового ринку, що дозволяє підтримувати оптимальний рівень ліквідності та адекватний рівень доходності. Серед таких інструментів – операції на грошовому ринку, операції з депозитними сертифікатами НБУ, облігації внутрішньої державної позики, високоліквідні корпоративні акції та облігації. Такі підходи дозволяють Банку ефективно використовувати мобілізовані ресурси та гарантувати його платоспроможність.

Окрім дотримання внутрішніх лімітів, впродовж звітного року Банк беззаперечно виконував всі нормативи ліквідності, встановлені Національним банком України, зокрема: норматив миттєвої ліквідності, норматив поточної ліквідності та норматив короткострокової ліквідності.

Процентний ризик

Наступним за значимістю після ризику ліквідності для Банку є ризик фінансових втрат пов'язаний з несприятливим рухом відсоткових ставок. При здійсненні активних і пасивних операцій Банк стикається з процентним ризиком, джерелом якого є неадекватність вартості джерел фінансування доходності активних операцій та невідповідність термінів перегляду відсоткових ставок активів та пасивів.

Для управління процентним ризиком Банком створено систему управління, яка включає в себе ряд процедур за участі Комітету з питань управління активами та пасивами та Департаменту з ризиків.

Управління процентним ризиком здійснюється Банком за рахунок наступних основних інструментів:

- Постійний моніторинг та управління розмірами підпроцентних активів та зобов'язань за термінами перегляду процентних ставок в розрізі окремих валют;
- Регулярного моніторингу ринкових умов та поточних пропозицій банків-конкурентів на продукти та послуги, характеристики яких подібні до продуктів Банку;
- Запровадження нових продуктів та послуг, якими дозволяють коригувати рівень процентної маржі з урахуванням вартості пасивів (доходності активів);
- Включення до договорів положення щодо перегляду ставки за діючими договорами в разі істотних змін на ринку, макроекономічних змін або форс-мажорних обставин, а також укладення договорів на основі плаваючої процентної ставки;

В Банку створені та постійно вдосконалюються методи оцінки, лімітування та контролю величини процентного ризику. При оцінці величини процентного ризику використовуються методи сценарного моделювання, що дозволяє керівництву Банку оцінювати можливі зміни відсоткового доходу за різних несприятливих ситуацій. Менеджмент Банку забезпечений регулярною та достовірною управлінською звітністю про величину процентного ризику і дотримання лімітів.

Валютний ризик

Ризик фінансових втрат за несприятливого руху курсів валют є одним із видів ризику, управлінню яким у Банку приділяється особливо значна увага. Джерелом валютного ризику для Банку є дисбаланс між обсягами вимог та зобов'язань, сформованими в одній валюті. При цьому, зважаючи на специфіку розрахунку нормативів довгої / короткої відкритої валютної позиції, затвердженої постановою правління Національного банку України № 109 від 28.02.2009 р., яка не передбачає врахування сум сформованих резервів за кредитними ризиками, Банк прагнув

підтримувати таку структуру балансу, яка б дозволяла мінімізувати вплив на фінансовий результат діяльності банку результатів переоцінки всієї структури балансу. Внаслідок такого підходу Банк впродовж звітного року підтримував середнє значення довгої відкритої валютної позиції в межах граничних значень, визначених Національним банком України та наприкінці року скоротив розмір відкритих довгих позицій до 4,35% (при граничному значенні 5%) і розмір відкритих коротких позицій до 3,64% (при граничному значенні в 10%).

Також впродовж 2011 року у випадках виникнення необхідності залучення коштів у певній валюті, відмінної від наявної, Банк віддавав перевагу укладенню короткострокових угод типу SWAP на міжбанківському ринку кредитних ресурсів чим мінімізував валютний ризик та задовольняв поточні потреби в залученні ресурсів у конкретній валюті.

Володіючи широким доступом до найбільших ринків капіталу завдяки своїй материнській компанії (Private Financial Holdings Limited), Банк має можливість фінансувати свої активні операції саме в тій валюті та в тому обсязі, який є необхідним з позиції поточних потреб Банку. З цієї причини стратегія Банку передбачає фінансування активних операцій за рахунок залучення адекватних обсягів кредитних ресурсів у відповідних валютах. Зазначена стратегія дозволяє Банку ухилятись від прийняття на себе валютного ризику та надійно захищає Банк від реалізації цього різновиду ризиків.

Органом, що визначає політику Банку з управління валютним ризиком, є КУАР. Реалізація цієї політики забезпечується бізнес-підрозділами Банку під контролем Департаменту ризиків.

В доповнення до підходів Національного банку України при визначенні величини валютного ризику в Банку розроблені та діють власні методики оцінки, встановлення і моніторингу величини валютного ризику. Банк самостійно проводить дослідження реальної вартості основних валют, в яких проводить власні операції, та здійснює прогнозування валютообмінних курсів на основі їх волатильності.

Ринковий ризик

Банк розглядає ринковий ризик як наявний або потенційний ризик для надходжень та капіталу, який виникає через несприятливі коливання вартості цінних паперів і курсів іноземних валют за тими інструментами, які є в торгівельному портфелі. Джерелом ринкового ризику є наявність у портфелях Банку інструментів, вартість яких залежить від ринкових котирувань.

Банк приймає ринковий ризик та підтримує його рівень у прийнятних межах. Проте враховуючи недостатній рівень розвитку фінансових ринків в Україні, Банк обмежено використовує торгові інструменти, що несуть ринковий ризик.

Управління операційним ризиком

Операційний ризик несе за собою ризик прямих або непрямих втрат у результаті неадекватних внутрішніх процесів або процедур (їх відсутності), інформаційних систем, персоналу і зовнішніх подій. Операційний ризик виліває з недоліків корпоративного управління та систем внутрішнього контролю, недостатньої регламентації внутрішніх процедур щодо санкціонування та проведення операцій, процедур контролю. Джерелами операційного ризику є помилки і несвоєчасне виконання робіт, шахрайство, перевищення повноважень персоналом, неповна інформація при прийнятті рішень, збої у роботі комп'ютерних систем, тощо.

Банк мінімізує операційні ризики шляхом забезпечення повної регламентації порядку здійснення банківських операцій та поточного / систематичного контролю їх здійснення і дотримання встановлених правил і процедур.

Запровадження нових послуг та операцій здійснюється в Банку після затвердження внутрішніх технологій та процедур їх здійснення.

Управління операційним ризиком здійснюється шляхом:

- удосконалення систем внутрішніх процедур, порядків, технологічних карт і посадових інструкцій;
- використання принципу розподілу функцій та повноважень, подвійного введення та підтвердження операцій;
- проведення аудиту і внутрішнього контролю за дотриманням нормативних вимог, управлінських рішень, внутрішніх процедур, порядків та технологічних карт;
- удосконалення системи управлінської інформаційної підтримки, чіткої регламентації доступу і правил користування корпоративною мережею;
- забезпечення контролю юридичного оформлення операцій (угод) шляхом використання типових форм договорів та попереднім узгодженням угод юридичним підрозділом;
- удосконалення програмного забезпечення Банку, засобів зв'язку та передавання інформації, забезпечення резервних каналів зв'язку, зберігання копій у відокремлених захищених приміщеннях з обмеженим доступом;
- удосконалення та здійснення процедур перевірки клієнтів, достовірності документів, цінних паперів, тощо;
- моніторингу прояву операційного ризику, здійснення регулярного огляду типових порушень, виявлених за внутрішньобанківськими перевіrkами за усією регіональною мережею, аналізу причин їх виникнення, розробки та застосування превентивних заходів для їх уникнення в майбутньому;
- визначення критеріїв угод, які потребують підвищеного контролю;
- створення та удосконалення планів подолання кризових явищ;
- підвищенням навичок та кваліфікації персоналу;

- страхування окремих різновидів операційних ризиків.

Антикризове управління

За певних стресових умов (передусім зовнішніх по відношенню до Банку) діяльність Банку може відбуватись за умов крайньої нестабільності, що, в свою чергу, може привести до неможливості подальшого провадження діяльності Банку і порядку прийняття рішень в ньому в звичайному порядку або взагалі поставити під загрозу його існування, як фінансової установи.

З метою забезпечення керованості Банком в умовах подібних криз, стабілізації його діяльності та підтримання платоспроможності Банку, Спостережна Рада припускає застосування Правлінням Банку елементів антикризового управління.

Антикризове управління – це комплекс будь-яких та всіх заходів, необхідних для подолання кризового стану, що загрожує існуванню Банку, при якому основним питанням стає виживання Банку.

При виникненні кризового або непередбаченого стану довгостроковий аспект втрачає свою актуальність, а в короткостроковому аспекті найвищим пріоритетом стає максимізація надходжень для виконання зобов'язань перед клієнтами та контрагентами Банку.

Концентрація інших ризиків

Керівництво контролює і розкриває інформацію про концентрацію кредитного ризику на підставі отриманих звітів, що містять відомості про позичальників із загальною сумою наданих позик, що перевищує 10% від суми чистих активів:

ПАТ «Універсал Банк» є учасником Фонду гарантування фізичних осіб (Свідоцтво учасника Фонду №24 від 08 вересня 2009 року).

Платоспроможність Банку: Діяльність банку протягом 2011 року здійснювалася за умови постійного контролю з боку керівництва та відповідальних працівників банку щодо дотримання встановлених економічних нормативів та вимог чинного законодавства і нормативних актів НБУ щодо здійснення банківських операцій та послуг. Заплановані заходи давали змогу банку підтримувати ліквідність балансу, а також забезпечили достатній рівень платоспроможності, розміру валютної позиції та інших показників, встановлених НБУ.

Відповідно до вимог Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затвердженої постановою Правління Національного банку України № 368 від 28.08.2001 р. (із змінами та доповненнями), протягом 2011 року Банк виконував усі економічні нормативи, встановлені Національним банком України, зокрема:

	Норматив	Норматив	Сер.	01.01.2012	01.01.2011
1.	Норматив мінімального розміру регулятивного капіталу (млн. грн.)	не менше 120 млн. грн	1 013	808	1 188
2.	Норматив адекватності регулятивного капіталу (Н2)	не менше 10%	16,53	13,05	17,14
3.	Норматив адекватності основного капіталу (Н3)	не менше 9%	13,54	12,94	11,87
4.	Норматив миттєвої ліквідності (Н4)	не менше 20%	46,05	52,09	47,53
5.	Норматив поточкої ліквідності (Н5)	не менше 40%	63,21	78,42	85,22
6.	Норматив короткострокової ліквідності (Н6)	не менше 60%	73,10	83,00	80,33
7.	Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7)	не більше 25%	22,46	22,45	16,56
8.	Норматив "великих" кредитних ризиків (Н8)	не більше 800%	66,14	102,31	32,72
9.	Норматив максимального розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру (Н9)	не більше 5%	0,25	0,26	0,20
10.	Норматив максимального сукупного розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (Н10)	не більше 30%	0,84	1,03	0,63
11.	Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (Н11)	не більше 15%	0,02	0,02	0,02
12.	Норматив загальної суми інвестування (Н12)	не більше 60% не більше 5% (до 29.06.11 не >20%)	0,02 9,1622	0,02 4,3485	0,04 17,2716
13.	Ліміт довгої відкритої валутної позиції (L13-1)	не більше 10%	3,1926	3,6438	0,5875
14.	Ліміт короткої відкритої валутної позиції (L13-2)				

В середньому протягом звітного року значення регулятивного капіталу залишалося на високому рівні та значно перевищує мінімальний рівень .

Протягом звітного року Банк не здійснював припинення окремих видів банківських операцій. Також не встановлювались обмеження щодо володіння активами за рішенням компетентних органів (Примітка 34).

Організаційна структура Банку: Організаційна структура відповідає стандартам групи Eurobank EFG. Станом на 01.01.2012 функціонують 72 відділення банку (2010: 78 відділень).

Корпоративне управління ПАТ «Універсал Банк» зосереджується на створенні системи важелів і противаг, що забезпечують узгодження інтересів Спостережної ради та Правління Банку, акціонерів Банку, вкладників та інших зацікавлених осіб.

Органами управління Банку є:

- Загальні Збори Акціонерів;
- Спостережна Рада;
- Правління.

Органами контролю Банку є:

- Ревізійна комісія;
- Внутрішній аудит.

Загальні Збори Акціонерів є вищим органом Банку, що вирішує питання, віднесені до його компетенції законодавством України, Статутом та положенням про Загальні Збори Акціонерів.

До виключної компетенції Загальних Зборів Акціонерів відносяться:

- визначення основних напрямів діяльності Банку;
- внесення змін до Статуту Банку;
- прийняття рішення про анулювання викупленіх акцій;
- прийняття рішення про розміщення Акцій;
- прийняття рішення про збільшення Статутного Капіталу Банку;
- про зменшення Статутного Капіталу Банку;
- прийняття рішення про дроблення або консолідацію Акцій;
- прийняття рішення про розміщення цінних паперів (крім Акцій) на суму, що перевищує 25 (двадцять п'ять) відсотків вартості активів Банку;
- затвердження положень про Загальні Збори Акціонерів, Спостережну Раду, Правління та Ревізійну Комісію Банку, а також внесення змін до них;
- затвердження річного звіту Банку;
- розподіл прибутку Банку;
- прийняття рішення про викуп Банком розміщених ним Акцій;
- прийняття рішення про форму існування Акцій;
- затвердження розміру річних дивідендів;
- прийняття рішень з питань порядку проведення Загальних Зборів Акціонерів;
- обрання Голови та членів Спостережної Ради шляхом проведення кумулятивного голосування, затвердження умов цивільно-правових або трудових договорів, що укладатимуться з ними, встановлення розміру їх винагороди, обрання особи, яка уповноважується на підписання цивільно-правових договорів з Головою та членами Спостережної Ради;
- прийняття рішення про припинення повноважень Голови та членів Спостережної Ради;
- обрання Голови та членів Ревізійної Комісії шляхом проведення кумулятивного голосування, прийняття рішення про дострокове припинення їх повноважень;
- затвердження висновків Ревізійної комісії, прийняття рішення про дострокове припинення їх повноважень;
- прийняття рішення про виділ та припинення Банку, про ліквідацію Банку, обрання ліквідаційної комісії, затвердження порядку та строків ліквідації, порядку розподілу між Акціонерами майна, що залишається після задоволення вимог кредиторів, і затвердження ліквідаційного балансу;
- прийняття рішення за наслідками розгляду звіту Спостережної Ради, звіту Правління, звіту Ревізійної Комісії;
- затвердження принципів (кодексу) корпоративного управління Банку
- обрання комісії з припинення Банку.

Загальні Збори Акціонерів мають кворум за умови реєстрації для участі у них Акціонерів, які сукупно є власниками не менш як 60 відсотків голосуючих акцій.

Рішення Загальних Зборів Акціонерів з питань передбачених пунктами 2 – 6 та 20 зазначені вище, приймаються більш як трьома чвертями голосів Акціонерів від загальної їх кількості. Рішення з інших питань приймаються простою більшістю голосів Акціонерів, які зареєструвалися для участі у Загальних Зборах Акціонерів та є власниками голосуючих з цих питань Акцій, крім випадків, коли законодавством передбачений інший порядок прийняття Загальними Зборами Акціонерів рішень.

Спостережна рада Банку представляє інтереси Акціонерів у перервах між Загальними Зборами Акціонерів і в межах компетенції, визначеної Статутом та положенням про Спостережну Раду, контролює і регулює діяльність Правління, а також вирішує питання, що передані до її компетенції Загальними Зборами Акціонерів.

Членами Спостережної Ради можуть бути лише фізичні особи, які мають повну дієздатність. Члени Спостережної Ради обираються Загальними Зборами Акціонерів строком на 3 (три) роки з числа Акціонерів або їх представників у кількості, яка встановлюється окремим рішенням Загальних Зборів Акціонерів у відповідності з чинним законодавством, але не може бути менше ніж 10 (десять) осіб. Кожен Акціонер може мати необмежену кількість представників у Спостережній Раді. Обрання членів Спостережної Ради здійснюється виключно шляхом кумулятивного голосування.

Якщо кількість членів Спостережної Ради становить менше половини її кількісного складу, Банк протягом трьох місяців зобов'язаний скликати позачергові Загальні Збори Акціонерів для переобрання всього складу Спостережної Ради.

Члени Спостережної Ради не можуть входити до складу Правління чи Ревізійної Комісії. Члени Спостережної Ради є посадовими особами Банку та мають відповідати вимогам, які встановлені Національним банком України для керівників Банку.

До виключеної компетенції Спостережної Ради належать:

- затвердження річного бюджету Банку і стратегічного плану діяльності Банку та річного бізнес-плану Банку;
- призначення та звільнення Голови Правління, його заступників та членів Правління Банку, затвердження умов цивільно-правових, трудових договорів, які укладатимуться з Головою та членами Правління, встановлення розміру їх винагороди;
- прийняття рішення про відсторонення Голови Правління від виконання його повноважень та обрання особи, яка тимчасово здійснюватиме повноваження Голови Правління;
- прийняття рішення про створення комітетів Спостережної Ради, що вирішуватимуть найважливіші питання діяльності Банку в межах компетенції Спостережної Ради, обрання та припинення повноважень голови і членів таких комітетів (додатково Спостережною Радою можуть створюватись інші тимчасові чи постійно діючі органи (комісії, групи);
- встановлення порядку проведення ревізій та контролю за фінансово-господарською діяльністю Банку;
- прийняття рішення та визначення порядку покриття збитків;
- обрання зовнішнього аудитора Банку та визначення умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;
- прийняття рішення про проведення річних та позачергових Зборів Акціонерів на вимогу Акціонерів або Правління чи Ревізійної Комісії;
- підготовка порядку денного Загальних Зборів Акціонерів, прийняття рішення про дату їх проведення та про включення пропозицій до порядку денного, крім скликання акціонерами позачергових Загальних Зборів Акціонерів;
- визначення дати складення переліку акціонерів, які мають бути повідомлені про проведення Загальних Зборів Акціонерів;
- визначення дати складення переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів, порядку та строків виплати дивідендів у межах граничного строку, а саме у строк не пізніше шести місяців після закінчення звітного року;
- прийняття рішення про вчинення значних правочинів, якщо ринкова вартість майна або послуг, що є їх предметом, становить від 10 до 25 відсотків вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності Банку (прийняття такого рішення не є обов'язковим для укладання правочинів з банківськими установами);
- прийняття рішення щодо участі Банку у промислово-фінансових групах та інших об'єднаннях, створення, реорганізації та ліквідації юридичних осіб за участю Банку (доцірніх підприємств), філій, представництв Банку, затвердження їх Статутів (положень);
- затвердження в межах своєї компетенції, визначеної цим Статутом, внутрішніх положень Банку;
- прийняття рішення про розміщення Банком цінних паперів (крім Акцій) на суму, що не перевищує 25 (двадцять п'ять) відсотків вартості активів Банку, а також викуп розміщених Банком цінних паперів (крім Акцій);
- затвердження ринкової вартості майна (цінних паперів);
- обрання реєстраційної (мандатної) комісії Загальних Зборів Акціонерів;
- обрання Корпоративного Секретаря за пропозицією Голови Спостережної Ради.
- затвердження Положення про Службу Внутрішнього Аудиту Банку; затвердження планів проведення перевірок Службою Внутрішнього Аудиту Банку;
- затвердження звітів, висновків та результатів перевірок Служби Внутрішнього Аудиту Банку;
- затвердження Кандидатури Керівника Служби Внутрішнього Аудиту;
- прийняття рішення про обрання (заміну) депозитарія цінних паперів та затвердження умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;
- визначення ймовірності визнання Банком неплатоспроможним внаслідок прийняття ним на себе зобов'язань або їх виконання, у тому числі внаслідок виплати дивідендів або викупу Акцій;
- прийняття рішення про обрання оцінювача майна Банку та затвердження умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;
- надсилення пропозицій Акціонерам про придбання особою (особами, що діють спільно) значного пакета Акцій;
- вирішення інших повноважень, що делеговані Зборами Акціонерів Банку та питань, що належать до компетенції Спостережної Ради згідно із чинним законодавством або Статутом Банку.

Правління є виконавчим органом Банку, яке здійснює керівництво його поточною діяльністю. Правління очолює Голова Правління.

Правління вирішує усі питання діяльності Банку, крім тих, що перебувають у компетенції Загальних Зборів Акціонерів та Спостережної Ради.

Правління підзвітне Зборам Акціонерів та Спостережній Раді.

До компетенції Правління відносяться:

- організація виконання рішень Загальних Зборів Акціонерів та Спостережної Ради;
- подання пропозицій Спостережній Раді про скликання річних та позачергових Загальних Зборів Акціонерів;
- розробка проекту річного звіту Банку та його погодження зі Спостережною Радою;
- розробка проектів основних напрямів розвитку Банку, стратегічного плану Банку, річних бюджетів, бізнес-плану, планів капіталізації та капітальних вкладень;
- здійснення кожні півроку підготовки звітів Правління щодо виконання основних напрямків розвитку Банку, стратегічного плану Банку, річних бюджетів, бізнес-планів, планів капіталізації та капітальних вкладень;
- здійснення підготовки необхідних звітів, матеріалів, пропозицій та проектів для розгляду Загальними Зборами Акціонерів та Спостережною Радою;
- вирішення питань керівництва діяльністю Банку, його філій, представництв;
- вирішення питань організації поточного обліку та контролю, своєчасного подання звітності;
- вирішення питань добору, підготовки та використання кадрів;
- затвердження внутрішніх документів Банку (в тому числі політик та правил фінансового моніторингу),крім документів, затвердження яких відноситься до виключної компетенції інших органів Банку;
- затвердження організаційної структури Банку, штатного розкладу Банку;
- визначення умов оплати праці членів трудового колективу, за виключенням членів Спостережної Ради, Правління та Ревізійної комісії Банку;
- подання на розгляд Спостережної Ради матеріалів, проектів договорів та рішень, які потребують попереднього узгодження згідно цього Статуту, положення про Спостережну Раду та положення про Правління Банку;
- розробка та затвердження обсягів повноважень уповноважених органів та осіб Банку щодо здійснення банківських операцій та укладання угод;
- прийняття рішення про створення, припинення діяльності відділень та інших структурних підрозділів Банку,крім філій та представництв;
- розподіл повноважень (з керівництва поточною діяльністю Банку та з представництва Банку) між членами Правління Банку та працівниками Банку за напрямками їх діяльності, шляхом затвердження відповідних актів;
- погодження до їх укладання правочинів, якщо сума таких правочинів перевищує еквівалент 10 (десять) відсотків статутного капіталу Банку (таке погодження не є обов'язковим для укладання правочинів з банківськими установами);
- розгляд та вирішення інших питань діяльності Банку, покладених на нього Спостережною Радою,крім тих, які відносяться до виключної компетенції Спостережної Ради.

Частка керівництва Банку в акціях: Керівництво Банку не є власником акцій Банку.

Істотна участь у Банку: За станом на 31.12.2011 року прямим власником істотної участі у Банку є компанія ЕФГ Нью Юроп Холдинг Б.В. На підставі Договору Купівлі-Продажу акцій від 29 січня 2008 р. про продаж і купівлю 99,92% випущеного акціонерного капіталу Банку, укладеного між ЕФГ Прайвєт Банк (Люксембург) С.А. та ЕФГ Нью Юроуп Холдінг Б.В., компанія ЕФГ Прайвєт Банк (Люксембург) С.А. зобов'язалась передати у власність компанії ЕФГ Нью Юроуп Холдінг Б.В. 48 731 332 простих іменних акцій Банку, які складали 99,92% статутного капіталу останнього.

Протягом 2010 року Банком було проведено закрите (приватне) розміщення акцій, за результатами якого компанією ЕФГ Нью Юроп Холдінг Б.В. було придбано 10 400 000 (десять мільйонів чотириста тисяч) простих іменних акцій.

Протягом 2011 року Банком було проведено закрите (приватне) розміщення акцій, за результатами якого компанією ЕФГ Нью Юроп Холдінг Б.В. було придбано 1 096 000 (один мільйон дев'яносто шість тисяч) простих іменних акцій.

Іноземні інвестори (компанії і країни) та їх частки в статутному капіталі: За станом на 31.12.2011 року компанія ЕФГ Нью Юроп Холдинг Б.В. прямо володіє 115 226 757 простих іменних акцій Банку, загальною номінальною вартістю 1 152 267 570, що складає 99,965% статутного капіталу Банку.

ЕФГ Нью Юроп Холдинг Б.В. є приватною компанією з обмеженою відповідальністю, що створена та існує за законодавством Голландії, і входить до групи компаній, що контролюються ЕФГ Євробанк Ергасіас С.А. з березня 2007 року, коли останній придбав 100% участі у її статутному капіталі.

ЕФГ Нью Юроп Холдінг Б.В. є власником 99% Статутного капіталу компанії ТОВ «ЕФГ ПРОПЕРТИ СЕРВІСЕЗ УКРАЇНА» (EFG Property Services Ukraine).

Власні акції, викуплені в акціонерів: Протягом 2011 року Банк не здійснював викуп акцій власного випуску у акціонерів Банку.

Статутний капітал: За станом на 31.12.2011 року Статутний капітал Банку складає 1 152 671 970 гривень, розподілених на 115 267 197 простих іменних акцій номінальною вартістю 10 грн. кожна. Статутний Капітал сформовано за рахунок грошових коштів, що були отримані від розміщення емітованих простих іменних акцій.

2. Облікова політика

2.1 Основна діяльність

ПАТ „Універсал Банк” під час виконання своїх функцій керується нормативно-правовими актами України:

- Конституцією України від 28 червня 1996 року;
- Цивільним кодексом України від 16.01.2003 № 435-IV;
- Господарським кодексом України від 16.01.2003 № 436-IV;
- Законом України „Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 № 2121-III;
- Законом України „Про Національний банк України” від 20.05.1999 № 679-XIV;
- Законом України „Про платіжні системи та переказ коштів в Україні” від 05.04.2001 № 2346-III;
- Законом України „Про іпотеку” від 05.06.2003 № 898-IV;
- Законом України „Про заставу” від 02.10.1992 № 2654-XII;
- Законом України „Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.1991 № 959-XII;
- Законом України „Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань” від 22.11.1996 № 543/96-ВР;
- Законом України „Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” від 12.07.2001 № 2664-III;
- Законом України „Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом” від 28.11.2002 № 249-IV;
- Законом України „Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців” від 15.05.2003 № 755-IV;
- Законом України „Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень” від 01.07.2004 № 1952-IV;
- Законом України „Про обіг векселів в Україні” від 05.04.2001 № 2374-III;
- Законом України „Про цінні папери та фондовий ринок” від 23.02.2006 № 3480-IV;
- Законом України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 № 996-XIV;
- інші Закони України;
- Декретом Кабінету Міністрів України „Про систему валутного регулювання і валутного контролю” від 19.02.1993 р. № 15-93;
- постановами Національного банку України та іншими нормативно-правові акти чинного законодавства України.

Забезпечення діяльності Банку здійснюють наступні підрозділи, що входять до системи банку:

Департамент по роботі з корпоративними клієнтами

- Організує роботу працівників Департаменту щодо виявлення потреб поточних великих корпоративних клієнтів Банку в додаткових банківських продуктах, забезпечує такі потреби;
- Організує процес залучення нових корпоративних клієнтів, проводить зустрічі з новими клієнтами, презентує банк та банківські продукти, розвиває стосунки з існуючими клієнтами;
- Займається підготовкою кредитних заявок до розгляду на кредитному комітеті Банку відповідного рівня;
- Розвиває кредитний та депозитний портфель Банку, контролює та підтримує їх розвиток згідно стандартів Банку;
- Постійно підтримує контакт з поточними клієнтами з метою отримання зворотнього зв'язку щодо якості обслуговування, з'ясування чинників, які перешкоджають ефективній співпраці з клієнтом, проводить заходи щодо їх усунення;
- Займається підготовкою різноманітної звітності по корпоративних клієнтах на запит керівництва та структур Банку, відслідковує прибутковість клієнтів та наданих продуктів.

Департамент по роботі з малим та середнім бізнесом

- Організовує роботу працівників Департаменту щодо виявлення поточний потреб клієнтів Банку малого та середнього бізнесу в додаткових банківських продуктах, забезпечує такі потреби;
- Організовує процес залучення нових клієнтів, проводить зустрічі з новими клієнтами, презентує банк та банківські продукти, розвиває стосунки з існуючими клієнтами.
- Займається підготовкою кредитних заявок до розгляду на кредитному комітеті Банку відповідного рівня.
- Постійно підтримує контакт з поточними клієнтами з метою отримання зворотнього зв'язку щодо якості обслуговування, з'ясування чинників, які перешкоджають ефективній співпраці з клієнтом, проведення заходів щодо їх усунення.
- Відслідковує прибутковість клієнтів та наданих продуктів.

Департамент малого бізнесу:

- Організовує роботу структурних підрозділів Банку по проведенню ефективного залучення на обслуговування представників малого бізнесу та здійснює контроль за продажами продуктів.
- Здійснює ведення бази банківських продуктів для малого бізнесу.
- Узагальнює та аналізує інформацію щодо спожитих продуктів Клієнтами Банку – представниками малого бізнесу.

- Здійснює систематичний аналіз та моніторинг ринку послуг, які надаються представникам малого бізнесу.
- Організовує та розробляє внутрішні нормативні документи Банку щодо операцій з представниками малого бізнесу, здійснює актуалізацію діючих внутрішніх положень Банку відповідно до змін нормативної бази.
- Здійснює організацію лімітування кредитних операцій Клієнтів по всій структурі банку, аналіз понадлімітних кредитних проектів.

Департамент депозитів

- Організовує роботу структурних підрозділів Банку з проведення ефективного залучення до обслуговування вкладників та здійснює контроль за продажами депозитних продуктів.
- Надає керівництву Банка пропозиції щодо впровадження нових банківських депозитних продуктів, та забезпечує їх впровадження.
- Надає керівництву Банка пропозиції щодо роботи з перспективними Клієнтами, методів роботи з конкретними Клієнтами і групами Клієнтів.
- Здійснює ведення бази депозитних продуктів.
- Узагальнює та аналізує інформацію щодо спожитих продуктів Клієнтами Банку.
- Здійснює систематичний аналіз та моніторинг ринку послуг, які надаються депозитним клієнтам.
- Організовує та розробляє внутрішні нормативні документи Банку щодо пасивних операцій, актуалізує діючі внутрішні положення Банку відповідно до змін нормативної бази.
- Здійснює постійний контроль стандартів і якості послуг, що надаються Клієнтам.
- Здійснює постійний моніторинг депозитних продуктів та послуг, контроль стандартів і якості послуг, що надаються Клієнтам.
- Організовує та бере участь у проведенні атестації працівників банку – у сфері депозитних продуктів.
- Здійснює консультаційну, методологічну та навчальну роботу зі спеціалістами банку.
- Здійснює іншу діяльність, доручену Правлінням Банку, Головою Правління або Директором Департаменту.
- Організація роботи всіх внутрішніх структурних підрозділів Банку та робота з зовнішніми каналами з метою якісного інформаційного обслуговування клієнтів.
- Організація інформаційного обслуговування клієнтів.
- Відповідно до покладених завдань Департамент виконує наступні функції з інформування клієнтів о Банку та його відділеннях, консультація та організація продажів банківських продуктів по телефону, та організація інформаційної підтримки відділень мережі Банку.

Кредитний департамент роздрібного бізнесу:

- Приймає оптимальні рішення щодо можливості роздрібного кредитування фізичних осіб, спрямованих на зменшення кредитних ризиків по кредитних проектах в межах повноважень окремих кредитних груп та супроводження прийняття рішення іншими підрозділами Банку, страховими компаніями, що задіяні в процесі роздрібного кредитування.
- Здійснює постійний контроль стандартів і якості послуг, що надаються фізичним особам у сфері роздрібного кредитування.
- Здійснює організацію лімітування роздрібних кредитних операцій фізичних осіб по всій структурі Банку, аналіз понадлімітних кредитних проектів.
- Аналізує соціальний та фінансовий стан позичальників – фізичних осіб при роздрібному кредитуванні.
- Здійснює постановку технічних завдань Департаменту інформаційних технологій з метою забезпечення автоматизації банківських процесів по продуктах і супутніх послугах у сфері роздрібного кредитування.
- Здійснює розробку методологічних і нормативних документів, удосконалення існуючої внутрішньої нормативної бази Департаменту, а також здійснення актуалізації діючих внутрішніх положень Департаменту відповідно до змін нормативної бази.
- Здійснює пошук та подання пропозицій щодо співпраці з незалежними оціночними компаніями, страховими компаніями, приймає участь в акредитації оціночних та страхових компаній та контролює якість за здійсненням оціночних послуг акредитованими компаніями.
- Приймає участь у підготовці та проведенні семінарів і тренінгів для співробітників Головного Банку, регіональної мережі і спеціалістів центру клієнтської підтримки Банку, надає інформаційно-консультаційну допомогу співробітникам Банку по здійсненню операцій у сфері роздрібного кредитування.
- Проводить іншу діяльність, доручену Головою Правління, Правлінням Банку.

Департамент розвитку роздрібного бізнесу:

- Організовує роботу структурних підрозділів Банку по проведенню ефективного залучення на обслуговування фізичних осіб та здійснює контроль за продажами роздрібних продуктів.
- Впроваджує нові та удосконалює існуючі банківські продукти, послуги, ціни, тарифи та відповідні процеси у сфері роздрібного кредитування, та забезпечення їх впровадження.
- Надає керівництву Банка пропозиції щодо роботи з клієнтами, методів роботи з конкретними клієнтами і групами клієнтів.
- Здійснює систематичний аналіз та моніторинг ринку в цілому і частки Банку на ринку роздрібних продуктів та послуг.

- Здійснює розробку, приймає участь у підготовці і контроль проведення рекламно-маркетингових акцій по просуванню роздрібних продуктів і послуг Банку.
- Здійснює розробку та аналіз виконання виробничих планів із продажу роздрібних продуктів і послуг Банку.
- Здійснює постановку технічних завдань спільно з Управлінням адміністрування забезпечених кредитів та/або з Управлінням адміністрування незабезпечених кредитів та/або з Кредитним департаментом роздрібного бізнесу до Департаменту інформаційних технологій, з метою забезпечення автоматизації банківських процесів по продуктах і супутніх послугах у сфері роздрібного кредитування, в тому числі й по роботі з дебіторською заборгованістю.
- Здійснює розробку методологічних і нормативних документів, удосконалення існуючої внутрішньої нормативної бази по продуктах і послугах з роздрібного кредитування, в тому числі й по роботі з дебіторською заборгованістю, а також здійснює актуалізацію діючих внутрішніх положень Банку відповідно до змін нормативної бази.
- Здійснює розробку проектів типових договорів й інших документів для обслуговування фізичних осіб по продуктах і послугах у сфері роздрібного кредитування спільно з Управлінням адміністрування забезпечених кредитів та/або з Управлінням адміністрування незабезпечених кредитів.
- Здійснює пошук бізнес-партнерів, підготовку проектів договорів про співробітництво з бізнес-партнерами, підготовку та проведення презентацій та навчальних тренінгів для бізнес-партнерів банку, розробку і впровадження проектів та програм в області надання повного спектру послуг у сфері роздрібного кредитування.
- Здійснює розробку програм по роздрібному кредитуванню на регіональному рівні.
- Проводить постійний контроль стандартів і якості послуг, що надаються фізичним особам у сфері роздрібного кредитування.
- Здійснює організацію та приймає участь у проведенні атестації працівників роздрібного бізнесу.
- Приймає участь у підготовці та проведенні семінарів і тренінгів для співробітників Головного Банку, регіональної мережі і спеціалістів центру клієнтської підтримки Банку по роздрібних продуктах, по здійсненню операцій у сфері управління дебіторською заборгованістю роздрібного бізнесу, надання інформаційно-консультаційної допомоги співробітникам Банку по здійсненню операцій у сфері роздрібного кредитування.
- Здійснює розробку фінансових моделей і методики для оцінки економічної ефективності;
- Проводить аналіз економічної ефективності роздрібного бізнесу з використанням розроблених моделей і методик, проводить підготовку рекомендацій для керівництва на основі отриманих результатів аналізу.
- Формує звітність по продуктах Банку у сфері роздрібного кредитування. Структурує звітні форми. Проводить та готує необхідні статистичні і аналітичні дані.
- Здійснює постійний моніторинг дебіторської заборгованості роздрібного бізнесу.
- Здійснює постійний контроль за своєчасністю та повнотою повернення дебіторської заборгованості клієнтами роздрібного бізнесу.
- Здійснює розробку, впровадження та удосконалення методів реструктуризації дебіторської заборгованості роздрібного бізнесу.
- Здійснює організацію процесу управління проблемною дебіторською заборгованістю роздрібного бізнесу у межах повноважень.
- Приймає участь в організації процесу реалізації рухомого та нерухомого майна, що прийнято на баланс Банку.
- Встановлює та здійснює контроль за виконанням планів відділеннями стосовно своєчасного та повного повернення дебіторської заборгованості клієнтами роздрібного бізнесу.
- Проводить іншу діяльність, доручену Правлінням Банку, Головою Правління.

Департамент по управлінню дебіторською заборгованістю:

- Організовує роботу структурних підрозділів Банку щодо ефективного повернення дебіторської заборгованості;
- Надає керівництву Банку пропозиції щодо поліпшення роботи та покращення ефективності Департаменту;
- Здійснює ведення бази боржників по Банку в цілому;
- Узагальнює та аналізує інформацію щодо дебіторської заборгованості;
- Здійснює систематичний аналіз та моніторинг стосовно дебіторської заборгованості;
- Здійснює постійний контроль стандартів і якості послуг, що надаються Клієнтам.

Департамент мережі відділень:

- Здійснює нагляд за реалізацією планів розвитку мережі;
- Вирішує питання щодо відкриття\закриття\переміщення \відділення;
- Контролює діяльність мережі, проводить заходи по оптимізації роботи мережі;
- Вивчає та аналізує територіальний ринок банківських послуг різних областей України;
- Здійснює Координацію діяльності, контроль за виконанням планів та надання методологічної допомоги мережі;
- Приймає участь у підборі кандидатур на керівні посади підрозділів мережі;
- Створює механізми оцінки ефективності підрозділів мережі Банку;
- Розробляє та оптимізує чисельність і структуру працюючих в організаційних підрозділах мережі;

- Розробляє та здійснює нагляд за реалізацією стандарту якості обслуговування клієнта;
- Надає практичну допомогу в роботі відділень під час безпосередніх виїздів до організаційних підрозділів Банку;
- Здійснює підготовку і поновлення інформації, розміщеної на веб-сторінці Банку, пов'язаної із діяльністю Департаменту;
- Співпрацює з регіональними управліннями Національного Банку України.
- Здійснює підготовку, спільно з Юридичним Управлінням, пакету документів для затвердження в регіональних Управліннях НБУ при відкритті нових відділень Банку.

Департамент з казначейства

- Забезпечує підтримку ліквідності та платоспроможності Банку;
- Забезпечує розрахунки та операції клієнтів Банку;
- Здійснює фондування власних операцій Банку;
- Забезпечує прибутковість виконуваних операцій;
- Аналізує розподіл грошових потоків всередині Банку;
- Забезпечує контроль за дотриманням нормативів та лімітів;
- Забезпечує методичне керівництво підвідомчими установами Банку, створення інформаційно-методичної бази для організації та проведення операцій на фінансових ринках.

Фінансовий департамент :

- Забезпечує єдині правила ведення бухгалтерського обліку, розрахунків, методології та звітності НБУ;
- Формує звітність відповідно до вимог НБУ, МСФО, Банку;
- Здійснює розвиток облікової політики ;
- Забезпечує ефективне функціонування системи стратегічного, тактичного планування бюджету;
- Здійснює моніторинг результатів діяльності банку та дотримання бюджетних показників;
- Забезпечує ефективне функціонування процесу здійснення купівлі банку відповідно до вимог Групи Eurobank EFG;
- Забезпечує контроль за дотриманням працівниками Департаменту вимог нормативних та внутрішньобанківських документів;
- Ведення фінансового й податкового обліку.

Департамент з ризиків

- Забезпечує моніторинг портфелю кредитів, аналіз причин дефолтів та пропозиції плану заходів по поверненню проблемної заборгованості;
- Розробляє процедури класифікації кредитного портфелю та резервів відповідно до вимог НБУ та групи EFG;
- Визначає та оцінює якість кредитної заборгованості клієнта, пропонує підвищення/пониження кредитного рейтингу для існуючих /нових клієнтів;
- Здійснює моніторинг портфеля прострочених роздрібних кредитів, аналіз причин дефолтів та пропозиції плану заходів по поверненню проблемної заборгованості;
- Організовує забезпечення відповідної та ефективної інформаційної системи менеджменту для кредитної діяльності;
- Організовує обробку даних та випуск спеціальних звітів про кредитний портфель банку;
- Забезпечує формування резервів та генерація звітності розрахованої згідно вимог НБУ.

Департамент операційного управління:

- Визначає основні напрямки та методи удосконалення напрямків діяльності банку;
- Розробляє методологічні рекомендації для структурних підрозділів банку (відділень);
- Забезпечує функціональність системи;
- Впроваджує процеси та процедури, що забезпечують ефективне та продуктивне виконання банківський операцій;
- Забезпечує контроль за контрактною базою, ведення її у відповідності до внутрішніх банківських інструкцій та бізнес потреб;
- Проводить роботу зі скаргами клієнтів
- Забезпечує проведення адекватного постачання товарів та послуг відповідно до внутрішніх банківських інструкцій та бізнес потреб;
- Визначає методи та прийоми збереження коштів Банку, виходячи з національних норм та внутрішньої політики, впроваджує ефективний процес закупівель для Банку та його відділень;
- Обробляє вхідні та вихідні платежі у гривні та іноземній валютах, що виконуються у фронт-офісній транзакційній системі FlexCube іншими відділами банку, також Виконання платежів в гривні та іноземній валютах для постачальників Банку та виконує розпорядження клієнтів відносно платежів до інших банків;
- Забезпечує вчасне та безопомилкове проведення банківських операцій клієнтів та координує підготовку та впровадження внутрішніх процесів та процедур, направлених на належне та ефективне виконання банківських операцій;
- Здійснює управління готівковими потоками Банку та мережі банкоматів;
- Забезпечує ефективне керування банкоматами та готівкою;

- Забезпечує високу якість послуг, що стосуються банківських трансакцій, які виконуються на міжбанківському ринку департаментом операційного управління;
- Забезпечує операційну підтримку бізнесу, що орієтоване на кредитування корпоративних клієнтів;
- Здійснює контроль та авторизацію документарних трансакцій, відображення на рахунках банку.
- Проводить організацію процесу укладання та підписання договорів оренди.

Департамент з інформаційних технологій

- Аналізує існуючі можливості та розробляє політики розвитку інформаційних технологій Банку у відповідності до загальної стратегії розвитку Банку.
- Придбаває існуючих на ринку або розробляє власні комп'ютерні програми для автоматизації бізнес-процесів Банку та нових банківських продуктів.
- Впроваджує нові технології в галузі передачі, обробки та захисту інформації.
- Впроваджує і супроводжує програми НБУ та/або сторонніх розробників.
- Забезпечує технічну підтримку користувачів програмного забезпечення.
- Придбаває апаратні засоби і забезпечує їх функціонування.

Департамент по роботі з персоналом:

- Забезпечує оформлення прийому, переведення, переміщення і звільнення працівників Банку, облік відпусток працівників Банку і здійснення контролю за їх наданням;
- Організує облік особового складу Банку і звітності по кадрах;
- Забезпечує підвищення професійного рівня співробітників, надбання нових знань, умінь, навичок та компетенцій шляхом організації процесу навчання в організації;
- Проводить підбір працівників для Банку;
- Забезпечує аналізом оплати праці (базова заробітна плата, додаткове матеріальне заохочення, пільги та компенсації, утримання із заробітної плати) в розрізі структурних підрозділів, посад, категорій персоналу та окремих працівників. Проведення порівняльного аналізу з аналогічними ринковими показниками взагалі, та показниками банків.

Департамент з маркетингу

- Визначає і розробляє маркетингові стратегії та політики Банку спільно з іншими структурними підрозділами на основі стратегічних планів розвитку Банку. Розробка концепції формування і підтримки іміджу Банку, розвитку бренду Банку, представлення його широкій громадськості, клієнтам та партнерам через реалізацію комплексних та локальних рекламних кампаній.
- Планує річний та квартальний бюджети на маркетингову діяльність та заходів з продажу банківських продуктів спільно з структурними підрозділами, які здійснюють їх продаж.
- Забезпечує контроль за дотриманням стандартів візуальної ідентифікації Банку. Розробляє та вносить зміни у візуальну ідентифікацію Банку. Розробляє, сприяє виготовленню та встановленню елементів зовнішньої та внутрішньої реклами візуалізації приміщень Банку, а також рекламне опорядження прилягаючих до них територій. Розробляє та розміщує елементи зовнішньої візуалізації з метою забезпечення пізнаваності та присутності Банку на регіональних ринках банківських послуг.
- Приймає участь у розробці пакету послуг для різних груп клієнтів.
- Визначає стандарти візуального стилю реклами в ЗМІ, рекламної друкованої продукції для всіх банківських продуктів і послуг, річного звіту Банку, у співпраці з відповідними структурними підрозділами.
- Співпрацює з засобами масової інформації та рекламними агентствами в напрямку реалізації реклами відповідно до стратегії та підтримки іміджу Банку, Правління та Голови Правління в засобах масової інформації регіону і країни загалом, реалізація програм реклами підтримки продажу банківських продуктів.
- Забезпечує зв'язки Банку з органами держуправління, громадськими організаціями, культурно-мистецькими організаціями, закладами освіти та культури, проведенню РК. - компаній.
- Аналізує рівень задоволеності потреб клієнтів Банку на базі маркетингових досліджень щодо банківських продуктів та конкурентного середовища. Розробка, реалізація та координування програм підтримки лояльності клієнтів Банку спільно з структурними підрозділами Банку, що здійснюють продаж банківських продуктів.

Юридичний департамент:

- Перевіряє відповідність чинному законодавству проектів розпорядчих документів, підготовлених для підписання керівництвом Банку;
- Надає висновки та довідки з правових питань, що виникають у процесі діяльності Банку;
- Готує юридичні висновки з питань щодо надання кредитів позичальникам відповідно до вимог внутрішніх банківських документів;
- Надає правову допомогу працівникам відповідних структурних підрозділів Банку стосовно «проблемних» кредитів та порядку врегулювання сумнівної, безнадійної заборгованості;
- Організовує претензійну і веде позовну роботу, представляє у встановленому законодавством порядку інтереси Банку в судах, в інших органах під час розгляду правових питань і спорів;
- У разі необхідності надає висновки стосовно правомірності списання матеріальних цінностей, дебіторської заборгованості, розглядає за матеріалами справ судового розгляду питання про відшкодування, за рахунок винних осіб, матеріальної шкоди.

Департамент безпеки:

- Розроблює нормативну базу банку з питань безпеки його діяльності;
- Визначає функції підрозділів банку з питань безпеки;
- Керує системою безпеки та забезпечує її функціонування;
- Забезпечує взаємодію з державними правоохоронними органами, приватними охоронними компаніями, службами безпеки інших банків та підрозділами Банку;
- Вживає заходів щоб запобіганню збитків під час проведення операцій з юридичними та фізичними особами, надає висновки щодо обґрунтованості видачі кредитних коштів.
- Представляє Банк перед правоохоронними органами, судами, органами Державної виконавчої служби, іншими державними та недержавними установами, організаціями, підприємствами.

Департамент з контролю за дотриманням регуляторних вимог

- Забезпечує контроль за дотриманням законодавства із запобігання легалізації незаконних доходів;
- Перевіряє внутрішні документи на предмет їх відповідності політикам та процедурам групи, а також вимогам законодавчих актів;
- Розробляє спільно з відповідними структурними підрозділами Банку пропозиції щодо вдосконалення існуючих бізнес-процесів;
- Контролює формування переліку інсайдерів банку та внесення змін до нього;
- Ініціює та контролює процес прийняття рішення щодо операцій з інсайдерами;

Служба Внутрішнього Аудиту:

- Надає виважені гарантії, у формі незалежного висновку, щодо адекватності та ефективності системи внутрішнього контролю у відповідних підрозділах. Для того щоб скласти висновок, складає та виконує програму аудиторської роботи.
- Здійснює підтримку та надає консультації Керівництву щодо запобігання шахрайству, неетичної поведінки (Кодекс поведінки, інсайдерський дилінг), та займатеться спеціальними проектами, якщо це буде необхідно.
- Проводить оцінку функціональності та адекватності конкретних внутрішніх контролів, а також їх впровадження
- Проводить оцінку впровадження та ефективності процедур ризик-менеджменту та методології оцінок значних ризиків
- Проводить оцінку суттєвості, надійності, вчасності, адекватності та повноти даних, які надаються фінансовими та управлінськими інформаційними системами, включаючи систему ІТ.
- Проводить оцінку, якщо вважається необхідним, правильності та надійності бухгалтерських записів.
- Проводить оцінку ефективності операцій та діяльності банку.
- Здійснює перевірку, якщо вважається необхідним, повноти, надійності та важливості даних, включаючи ті, що надіслані зовнішнім користувачам.
- Здійснює ефективне керівництво процесом внутрішнього аудиту та ресурсами СВА.
- Виконує будь-яке завдання в рамках масштабу діяльності та повноважень за інструкцією Аудиторського Комітету Банку.
- Періодично проводить аудит та надає гарантії стосовно точності методологій звітування та даних, які надаються в комітети банку.
- Періодично включає в аудиторську роботу фінансові звіти та звіти регулятивного характеру.
- Проводить послідконтроль для впевнення в тому, що вжито належні заходи по виявленім результатам аудиту в межах погоджених термінів.
- Приймає участь у нарадах Аудиторського комітету для надання стислого звіту про свою діяльність та висвітлити ті сфери, по яким виникають запитання.
- Надає будь-яку інформацію в письмовій формі на запит наглядових органів та співпрацювати з ними для сприяння їх роботі
- Виконує інші особливі обов'язки, які вимагаються Регулятивними органами влади
- Приймає участь у нарадах Етичного Комітету
- Приймає участь у наймі, керівництвом, навчані та розвитку персоналу, та забезпечує необхідні ресурси (в кількості, кваліфікації та компетенціях) та інфраструктуру, що є в наявності та належним чином використовуються, щоб відповідати вимогам цілей СВА.

Характер операцій та основної діяльності банку

Банком виконуються наступні операції та послуги:

A. Послуги, які надаються фізичним особам (населенню).

- Розміщення коштів фізичних осіб на депозит.
- Відкриття та ведення рахунків клієнтів – фізичних осіб в національній та іноземній валютах.
- Міжнародні грошові перекази та розрахунки для фізичних осіб.
- Касове обслуговування клієнтів - фізичних осіб (отримання коштів, внесення коштів, перерахунок готівки, обмін зношеної валюти).
- Розміщення цінних паперів інших емітентів серед фізичних осіб.
- Купівля та продаж цінних паперів за дорученням клієнтів - фізичних осіб.

- Операції за вкладами населення (в національній та іноземній валютах).
- Обмінні операції з готівкою валютою.
- Операції за пластиковими картками (міжнародними та локальними).
- Надання кредитів фізичним особам.

Б. Послуги, які надаються юридичним особам.

- Відкриття та ведення рахунків клієнтів – юридичних осіб в національній та іноземній валютах.
- Операції на МВРУ за дорученням клієнтів (продаж, купівля іноземної валюти).
- Міжбанківські перекази клієнтів - юридичних осіб.
- Міжнародні розрахунки для клієнтів - юридичних осіб.
- Касове обслуговування клієнтів - юридичних осіб (отримання коштів, внесення коштів, перерахунок готівки, інкасація, обмін зношеної валюти).
- Розміщення коштів юридичних осіб на депозит.
- Банкнотні операції (видача готівкової валюти на відрядження з рахунка в ПАТ "Універсал Банк" та продаж готівкової валюти на відрядження) .
- Конвертація безготівкової національної валюти в готівкову іноземну валюту для отримання коштів на відрядження.
- Інкасація виручки у національній та іноземній (доларах США) валютах при наявності у клієнта ліцензії Національного банку на ведення касових операцій у цих валютах.
- Інформаційні послуги щодо стану фінансових ринків України та держав СНД.
- Надання банківських позик (в т.ч. оцінка нерухомості, основних фондів та матеріальних цінностей).
- Відкриття кредитних ліній.
- Проведення факторингових операцій.
- Операції з документарними акредитивами.
- Операції з чеками (інкасо, купівля, продаж).
- Відкриття депозитів.
- Розміщення цінних паперів інших емітентів (в т.ч. ведення реєстру власників цінних паперів; нарахування та виплата дивідендів по акціях або відсотків по облігаціях; розміщення цінних паперів серед клієнтів банку та інших юридичних осіб).
- Купівля та продаж цінних паперів за дорученням клієнтів - юридичних осіб.
- Депозитарні послуги.
- Надання клієнтам послуг по системі "E-Banking" з метою передачі у безготівковому порядку платіжних документів за допомогою комп'ютерного зв'язку та отримання клієнтом від банку інформації про їх обробку.

2.2 Основи облікової політики та складання звітності

Банк веде бухгалтерський облік згідно з українським законодавством. Ця фінансова звітність була підготовлена на основі бухгалтерських записів, які Банк веде згідно з українськими Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку („П(с)БО“) та відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (надалі – „МСФЗ“) в частині, що не суперечать вимогам НБУ.

Ця фінансова звітність підготовлена на основі історичної собівартості, за винятком оцінки за справедливою вартістю окремих фінансових інструментів у відповідності до Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку (надалі – „МСБО“) 39 “Фінансові інструменти: Визнання та оцінка”.

При підготовці фінансової звітності керівництву Банку необхідно робити оцінки та припущення, які мають вплив на звітні дані. Такі оцінки та припущення базуються на інформації, яка наявна у керівництва Банку на дату фінансової звітності. Тому, фактичні результати можуть відрізнятися від таких оцінок. Оцінки, які особливо чутливі до змін, стосуються резерву на покриття збитків від знецінення та справедливої вартості фінансових інструментів.

Позики, надані клієнтам та кошти в банках, оцінюються за амортизованою вартістю за вирахуванням резерву на покриття збитків від знецінення. Оцінка резерву на покриття збитків від знецінення розраховується із застосуванням професійного судження. Банк проводить оцінку резерву на покриття від знецінення з метою підтримання резерву на рівні, який керівництво Банку вважає достатнім для покриття втрат по кредитному портфелю. Розрахунок резерву під знецінення по виданим кредитам базується на ймовірності списання активу і оцінці збитку від такого списання. Дані оцінки виконуються з використанням статистичних методів і базуються на історичній інформації. Такі визначення доповнюються суб'єктивним судженням керівництва Банку.

Банк вважає, що бухгалтерські оцінки, які відносяться до визначення резервів по наданим кредитам, являють собою значне джерело невизначеності у зв'язку з тим, що:(а) вони з високим ступенем ймовірності піддаються змінам з плинном часу, оскільки оцінка очікуваних в майбутньому втрат і збитків, пов'язаних із знеціненими кредитами, базується на показниках діяльності за останній час, а також (б) у випадку значних відхилень у оцінках Банком втратах (як відображені у резервах) від їх фактичних значень Банком будуть сформовані резерви, які можуть мати значний вплив на його фінансовий результат та баланс в майбутніх періодах. Оцінка втрат базується на результатах попередньої діяльності, поведінці клієнта в минулому, кредитоспроможності клієнта і загальній економічній ситуації, що необов'язково є показниками майбутніх втрат.

Функціональною валютою даної фінансової звітності є українська гривня (надалі – “грн.”).

Основні принципи облікової політики.

Особливостями плану рахунків банку є:

- мультивалютність;
- наявність управлінського обліку;
- подвійний запис операцій за всіма рахунками;
- наявність обов'язкових та додаткових параметрів до аналітичних рахунків.

Бухгалтерський облік та фінансова звітність у ПАТ “Універсал Банк” ґрунтуються на таких принципах:

- повнота бухгалтерського обліку;
- дата операції;
- превалювання сутності над формою;
- автономність;
- окреме відображення активів та пасивів;
- оцінка;
- обачливість;
- безперервність;
- нарахування та відповідність доходів і витрат;
- прийнятність вхідного балансу;
- суттєвість;
- відкритість;
- консолідація;
- сталість

Бухгалтерський облік у банку забезпечує своєчасне та повне відображення всіх банківських, господарських операцій та оцінку стану активів та зобов'язань, контроль за наявністю і збереженням майна, виконанням зобов'язань та достовірність даних бухгалтерського обліку відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку .

2.3 Першіне визнання фінансових інструментів

Банк визнає фінансові активи та зобов'язання у своєму балансі тоді, коли він стає стороною контрактних зобов'язань стосовно даного інструменту. Операції з придбання та реалізації фінансових активів та зобов'язань визнаються з використанням обліку за датою розрахунку. Операції придбання фінансових інструментів, які згодом будуть оцінені за справедливою вартістю між датою проведення операції та датою розрахунку, обліковуються аналогічним чином, що й придбані інструменти.

2.4 Грошові кошти та їхні еквіваленти

Грошові кошти та їхні еквіваленти включають кошти в касі, необмежені у використанні залишки на кореспондентських та строкових депозитних рахунках у Національному банку України з початковим строком погашення до 90 днів, за винятком гарантійних депозитів для операцій з пластиковими картками та державними цінними паперами, деномінованими у гривні, які обліковуються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку, та які можуть бути вільно конвертовані у відповідну суму грошових коштів протягом короткого проміжку часу. При складанні звіту про рух грошових коштів сума обов'язкового мінімального резерву, який депонується у Національному банку України, не включається до еквівалентів грошових коштів через існуючі обмеження щодо його використання.

2.5 Торгові цінні папери

Цінні папери, що придбані в торговий портфель, обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки.

Цінні папери в торговому портфелі первісно оцінюються за справедливою вартістю. Витрати на операції з придбання визнаються за рахунками витрат під час первісного визнання таких цінних паперів.

Переоцінка цінних паперів у торговому портфелі банку здійснюється станом на 1 число місяця, наступного за звітним.

При проведенні переоцінки цінних паперів в якості справедливої вартості приймається одне з таких значень на активному ринку цього цінного папера (подібного фінансового інструменту):

- середньозважене котирування цінного папера за останні п'ять робочих днів місяця на організаційно оформленому біржовому ринку;
- середня ціна цінного паперу на неорганізованому позабіржовому ринку цінних паперів за останні п'ять робочих днів місяця, яка підтверджується копіями укладених договорів;
- середня ціна цінного паперу на підставі угод або середньозважене котирування (на купівлю) цінного паперу на організаційно оформленому позабіржовому ринку цінних паперів за останні п'ять робочих днів місяця, яка підтверджується відповідною торгівельною системою (ПФТС, ІЮТИС тощо), або інформація може бути отримана з офіційних публікацій в пресі або на сайті відповідної системи;

- вартість чистих активів по цінних паперах станом на 1 число місяця в якому здійснюється розрахунок, що розраховується згідно нормативних документів ДКЦПФР.
- курсова вартість цінного паперу, про продаж якого банком укладений договір.

2.6 Кошти в банках

У процесі своєї звичайної діяльності Банк надає кредити або розміщує депозити в інших банках на певні проміжки часу. Кошти в банках оцінюються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної ставки процента. Суми заборгованості від кредитних установ обліковуються за вирахуванням резерву на покриття збитків від знецінення.

Угоди РЕПО та зворотного РЕПО

У процесі своєї діяльності Банк укладає угоди про продаж і зворотній викуп (надалі – „Угоди РЕПО”), а також угоди про придбання і зворотній продаж фінансових активів (надалі – „Угоди зворотного РЕПО”). Угоди РЕПО та угоди зворотного РЕПО використовуються Банком як елемент управління ліквідністю та у торгових операціях з цінними паперами.

Угода РЕПО – це угода про передачу фінансового активу іншій стороні в обмін на грошову або іншу компенсацію з одночасним зобов’язанням щодо зворотного придбання фінансових активів у майбутньому на суму, еквівалентну отриманій грошовій або іншій компенсації плюс процент. Ці угоди обліковуються як операції фінансування. Фінансові активи, продані на умовах РЕПО, залишаються у фінансовій звітності, а отримана компенсація за цими угодами обліковується як кошти банків.

Активи, придбані на умовах зворотного РЕПО, обліковуються у фінансовій звітності як позики, надані клієнтам.

У випадку коли активи, придбані за угодами зворотного РЕПО, реалізуються третім сторонам, результати від цих операцій обліковуються як прибуток або збиток у складі чистих прибутків/(збитків) щодо відповідних активів. Будь-які відповідні доходи чи витрати, які виникають з різниці між ціною придбання та ціною реалізації таких активів, визнаються як процентні доходи або витрати.

2.7 Кредити та заборгованість клієнтів

Позики, надані клієнтам, являють собою фінансові активи, які не є похідними фінансовими інструментами, з фіксованими або визначеними платежами, що не котируються на активному ринку, за виключенням активів, які класифікуються як інші категорії фінансових активів.

Позики, надані Банком первісно визнаються за справедливою вартістю плюс відповідні витрати на проведення операції. У тих випадках, коли справедлива вартість наданої компенсації не дорівнює справедливій вартості позики, наприклад, коли позика надана за ставками, нижчими від ринкових, різниця між справедливою вартістю наданої компенсації та справедливою вартістю позики визнається як збиток при первісному визнанні позики і включається до звіту про фінансові результати відповідно до характеру цих збитків. Потім позики відображаються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективного процента. Надані клієнтам позики відображаються за вирахуванням будь-яких резервів на покриття збитків від знецінення.

Списання позик і коштів

У разі неможливості повернення кредитів та коштів вони списуються за рахунок створеного резерву на покриття збитків від знецінення за рішенням Правління Банку. Такі рішення приймаються після того, як керівництво використало усі можливості щодо повернення сум заборгованості Банку та після продажу ним всього наявного забезпечення за кредитом.

Резерв на покриття збитків від знецінення

Банк створює резерв на покриття збитків від знецінення фінансових активів, коли існує об’єктивне свідчення того, що фінансовий актив або група фінансових активів знецінилися. Резерв на покриття збитків від знецінення визначається як різниця між балансовою вартістю та теперішньою вартістю очікуваних майбутніх грошових потоків, включаючи суми очікуваного відшкодування від застав та гарантій, які дисконтовані за первісною ефективною ставкою процента, для фінансових активів, які відображаються за амортизованою вартістю. Якщо у наступний період suma збитку від знецінення зменшується, і це зменшення можна об’єктивно віднести до події, яка відбувається після визнання знецінення, то раніше визнаний збиток від знецінення сторнується за рахунок коригування суми резервів. Для фінансових активів, які відображаються за собівартістю, резерв на покриття збитків від знецінення визначається як різниця між балансовою вартістю фінансового активу і теперішньою вартістю очікуваних майбутніх грошових потоків, дисконтованих за поточною ринковою ставкою прибутку для аналогічного фінансового активу. Такі збитки від знецінення не сторнуються.

Визначення суми резерву на покриття збитків від знецінення відбувається на основі аналізу ризику активів та відображає суму, яка, на думку керівництва, достатня для покриття понесених збитків. Резерви створюються в результаті індивідуальної оцінки ризику фінансових активів, які окремо являють собою суттєві суми, та індивідуальної або групової оцінки фінансових активів, суми яких окремо не є суттєвими.

Зміна резерву на покриття збитків від знецінення відображається у складі прибутку, а загальна suma резерву на покриття збитків від знецінення вираховується із балансової вартості активів, відображеніх у балансі. Фактори, які Банк розглядає при визначенні того, чи є нього об’єктивні свідчення понесення збитків від знецінення,

включають інформацію про ліквідність боржників або емітентів, платоспроможність, ділові та фінансові ризики, рівень та тенденції непогашення у строк за аналогічними фінансовими активами, загальнодержавні та місцеві економічні тенденції та умови, а також справедливу вартість забезпечення та гарантій. Ці та інші фактори, окрім або разом, можуть надати об'єктивні свідчення того, що збиток від знецінення фінансового активу або групи фінансових активів був понесений.

Банк обліковує резерв на покриття збитків від знецінення фінансових активів за амортизованою вартістю, використовуючи рахунок резерву, для фінансових активів, оцінених за первісною вартістю – методом прямого списання.

Необхідно розуміти, що оцінка резерву на покриття збитків розраховується із урахуванням професійного судження. Хоча існує ймовірність того, що у певні періоди Банк може зазнати збитків, розмір яких є значним по відношенню до резерву на покриття збитків від знецінення, на думку керівництва, резерв на покриття збитків від знецінення є адекватним для того, щоб покрити збитки від ризикових активів.

Забезпечення

Забезпечення визнаються, коли Банк має поточне юридичне або дійсне зобов'язання, що виникло в результаті минулих подій, для погашення якого ймовірно буде необхідне вибуття ресурсів, які містять у собі певні економічні вигоди, і розмір такого зобов'язання можна достовірно оцінити.

Випущені фінансові гарантії та акредитиви

Випущені Банком фінансові гарантії та акредитиви являють собою забезпечення кредитних операцій, які гарантують виплати як компенсації збитку, що настає у разі неспроможності дебітора виконати свої зобов'язання за первісними або зміненими умовами боргового інструменту. Такі випущені фінансові гарантії та акредитиви спочатку визнаються за справедливою вартістю. Потім вони обліковуються за вартістю: а) суми, відображені у якості забезпечення, або б) первісної вартості за вирахуванням, якщо є, кумулятивної амортизації отриманого преміального доходу за наданими гарантіями та акредитивами, в залежності від того, яка сума є більшою.

2.8 Цінні папери у портфелі банку на продаж.

Інвестиції, наявні для продажу, являють собою інвестиції в боргові цінні папери та акції, які передбачається утримувати протягом невизначеного періоду часу. Такі цінні папери первісно відображаються за справедливою вартістю. Надалі цінні папери оцінюються за справедливою вартістю з віднесенням результату переоцінки безпосередньо до капіталу, доки вони не будуть реалізовані, при цьому прибуток/збиток, раніше відображені у капіталі, буде відображені у звіті про фінансові результати, за винятком збитку від знецінення, прибутків або збитків від операцій з іноземною валютою та процентних доходів, нарахованих з використанням методу ефективного процента, які визнаються безпосередньо у звіті про фінансові результати.

Для визначення справедливої вартості інвестицій, наявних для продажу, Банк використовує ринкові котирування.

Якщо активний ринок для інвестицій відсутній Банк визначає справедливу вартість, використовуючи оціночні моделі. Оціночні моделі включають аналіз дисконтованих грошових потоків. Для інвестицій, які не мають активного ринку оціночні моделі включають використання останніх ринкових операцій між обізнатими, зацікавленими та незалежними сторонами, посилення на теперішню справедливу вартість іншого, практично ідентичного інструмента та моделі цінового опціону. У разі наявності методу оцінки, який зазвичай використовують учасники ринку для визначення ціни інструмента, та існують підтвердження, що цей метод забезпечує достовірне визначення цін, одержаних при фактичному проведенні ринкових операцій, Банк застосовує цей метод. Отримані проценти від цінних паперів включаються у процентний дохід від цінних паперів у звіті про фінансові результати.

Неринкові боргові та дольові цінні папери обліковуються за амортизованою вартістю та собівартістю, відповідно, за вирахуванням збитків від знецінення, якщо такі існують, окрім випадків, коли їхню справедливу вартість можна визначити достовірно.

Коли існує об'єктивне свідчення знецінення цінних паперів, сукупний збиток, який раніше був визнаний у капіталі, вилучається із капіталу і визнається у звіті про фінансові результати за період. Сторнування таких збитків від знецінення боргових інструментів, які об'єктивно відносяться до подій, які відбулися після знецінення, визнаються у звіті про фінансові результати за період. Сторнування таких збитків від знецінення дольових інструментів не визнається у звіті про фінансові результати.

2.9 Цінні папери у портфелі банку до погашення.

У портфелі до погашення банк обліковує придбані боргові цінні папери з фіксованими платежами або з платежами, що можна визначити, а також з фіксованим строком погашення. Боргові цінні папери відносяться до портфеля до погашення, якщо банк має намір та змогу утримувати їх до строку погашення з метою отримання процентного доходу.

Придбані боргові цінні папери відображаються в бухгалтерському обліку в розрізі таких складових: номінальна вартість, дисконт або премія, сума накопичених процентів на дату придбання. Витрати на операції, здійснені під час придбання боргових цінних паперів, включаються у вартість придбання та відображаються за рахунками з обліку дисконту (премії).

Банк постійно на дату балансу оцінює свій намір та змогу утримувати цінні папери до погашення.

Після первісного визнання боргові цінні папери в портфелі до погашення на дату балансу відображаються за їх амортизованою собівартістю.

Банк визнає дохід та здійснює амортизацію дисконту (премії) за борговими цінними паперами не рідше одного разу на місяць із застосуванням методу ефективної ставки відсотка.

Боргові цінні папери в портфелі банку до погашення підлягають перегляду на зменшення їх корисності.

За цінними паперами в портфелі банку до погашення банк визнає процентні доходи, у тому числі у вигляді амортизації дисконту (премії) із застосуванням принципу нарахування та методу ефективної ставки відсотка.

Зменшення корисності цінних паперів у портфелі банку до погашення відображається в бухгалтерському обліку шляхом формування резерву на суму перевищенння балансової вартості цінних паперів над поточною вартістю оцінених майбутніх грошових потоків, дисконтованих за первісною ефективною ставкою відсотка (тобто за ефективною ставкою відсотка, розрахованою під час первісного визнання).

2.10 Інвестиційна нерухомість.

Інвестиційна нерухомість, яка включає офісні будівлі, що утримується з метою отримання доходу від довгострокової оренди або доходу від підвищення вартості нерухомості, яка не використовується самим Банком. Інвестиційна нерухомість первісно оцінюється за собівартістю разом з витратами на придбання.

Витрати на поточне обслуговування, ремонт та утримання об'єкта інвестиційної власності визнаються витратами під час їх здійснення.

Після первісного визнання об'єкта інвестиційної власності Банк здійснює подальшу його оцінку за первісною вартістю (собівартістю) з урахуванням накопиченої амортизації та втрат від зменшення корисності.

Первісна вартість амортизується протягом строку корисного використання об'єкта інвестиційної нерухомості, який зафіковано в акті введення в експлуатацію.

Норми амортизації наведені у таблиці:

Назва категорії	Річна норма %	Термін використання рік	Термін використання місяці
Будівлі	1,25	80	960

Інвестиційна нерухомість включає будівлі, що утримується з метою отримання доходу від довгострокової оренди або доходу від підвищення вартості нерухомості, яка не використовується самим Банком.

Банк припиняє визнавати в балансі об'єкт інвестиційної власності під час його вибуття внаслідок продажу або передавання у фінансовий лізинг (оренду), або якщо більше не очікується отримання будь-яких економічних вигід від його використання.

2.11 Основні засоби

Основні засоби оприбутковуються за первісною вартістю - історичною (фактичною) собівартістю основних засобів у вигляді суми грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) основних засобів. Первісна вартість також включає у себе усі витрати, що пов'язані з доставкою, установкою, введенням в експлуатацію об'єкта основних засобів.

Балансова вартість придбаних основних засобів визначається як suma вартості покупки та інших витрат, прямо пов'язаних із придбанням та підготовкою даних активів до експлуатації.

У вартість придбання активів (первісна вартість) включаються всі витрати, пов'язані з придбанням (ціна придбання, в тому числі ввізне мито, непрямі податки, якщо вони не відшкодовуються банку), доставкою, установкою, монтажем, налагодженням та введенням їх в експлуатацію. Адміністративні та інші витрати, які не належать безпосередньо до витрат на придбання об'єкта чи доведення його до робочого стану, не включаються до первісної вартості цього об'єкта.

Балансова (залишкова) вартість основних засобів визначається як різниця між первісною (історичною) вартістю та сума накопичених амортизаційних відрахувань.

Протягом експлуатації основні засоби можуть приводитись у відповідність до цін вартості корисного використання (переоцінюватись). Переоцінка здійснюється у випадках, коли балансова вартість основних засобів істотно відрізняється від вартості корисного використання активу. Вартість корисного використання визначається на підставі оцінки незалежних експертів, інформації підприємств-виробників, або організацій, що займаються збутом основних засобів, а також за даними прais-листів тих газет, що друкують інформацію про ціну, надану їм конкретними торговельними організаціями, а у разі відсутності належної інформації (наприклад, за активами, що вже були в експлуатації) або специфічного використання активу - на підставі оцінки незалежних експертів.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Банк використовує метод первісної вартості (собівартості) відповідно до якого переоцінка необоротних активів не здійснюється

Амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів вартістю до 1,0 тис.грн. та строком користування більше року нараховується у першому місяці використання у розмірі 100 відсотків їх вартості.

Амортизація основних засобів нараховується на балансову вартість основних засобів з метою списання активу протягом терміну його корисного використання. Вона розраховується з використанням прямолінійного методу.

Капітальні вкладення в орендовані приміщення амортизуються протягом терміну корисного використання відповідного орендованого активу. Витрати на ремонтні та відновлювальні роботи включаються до операційних витрат на момент їх здійснення, якщо вони не відповідають критеріям капіталізації.

Перегляду методу амортизації у звітному році не відбувалося.

Норми амортизації наведені у таблиці:

Назва категорії	Річна норма %	Термін використання рік	Термін використання місяці
Будівлі	1,25	80	960
Банкомати	10,00	10	120
Комп'ютерна техніка та обладнання: (комп'ютери, монітори, периферійні пристрої, активне мережеве обладнання, ДБЖ, дискові системи, шафи серверні, та інше)	20,00	5	60
Сервери; Сховища даних; Шафи серверні (телекомуникаційні); Касове обладнання	16,67	6	72
Обладнання для пластикових карток	20,00	5	60
Обладнання зв'язку (крім телефонів, факсів)	20,00	5	60
Телефони	25,00	4	48
Офісна техніка (знищувачі докум. Інші)	20,00	5	60
Генератори-стабілізатори	10,00	10	120
ПОС-термінали: Телекомуникаційне обладнання (маршрутизатори, модеми, мережеві комутатори (світці)); Копірувальні пристрої ; IP телефонии; Факси; Автомобілі власні	14,29	7	84
Автомобілі власні	14,29	7	84
Автомобілі отримані у фінансовий лізинг	0,00	відповідно до договору лізингу	0
Меблі, сейфи	20,00	5	60
Інформаційні конструкції	25,00	4	48
Інші основні засоби	20,00	5	60
Малоцінні необоротні активи			
Малоцінні необоротні матеріальні активи (МНМА)	100	в першому місяці використання	1
Завершені капітальні інвестиції в орендовані приміщення (Інші НМА) згідно договору оренди	10,00	10	120

Нарахування амортизації проводиться щомісяця. Ліквідаційна вартість для власних основних засобів і нематеріальних активів дорівнює 0. Для об'єктів отриманих у фінансовий лізинг вартість встановлюється згідно договору фінансового лізингу.

Амортизація за об'єктами основних засобів (по кожному об'єкту) нараховується щомісячно з першого числа місяця, наступного за місяцем придбання. Нарахування амортизації припиняється з першого числа місяця, наступного за місяцем їх вибуття.

Банк на прикінці фінансового 2011 року переглядав термін корисного використання основних засобів та залишив їх без змін.

2.12 Нематеріальні активи

Балансова вартість придбаних нематеріальних активів визначається як сума вартості покупки та інших витрат, прямо пов'язаних із придбанням та підготовкою даних нематеріальних активів до експлуатації.

Банк застосовує прямолінійний метод амортизації нематеріальних активів. Нарахування амортизації проводиться щомісяця. Норми амортизації наведені в таблиці:

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Назва категорії	Річна норма %	Термін використання рік	Термін використання місяці
Програмне забезпечення	20,00	5	60
Телефонні номери, ліцензії на ПЗ для телефонів	15,00	6,7	80
Автоматизована банківська система (АБС)	10,00	10	120
"СКРУДЖ" та ліцензії на її використання	10,00	10	120
Ліцензія на використання ПЗ "FLEXCUBE", "EPICOR Enterprise", "PRIME", Bussines Object, I-Apply	9,09	11	132
Ліцензія на використання ПЗ Qualco, SironEMBARGO, BNA, CORTEX, "Кондор+"	10,00	10	120
Ліцензії та права без обумовленого терміну дії	20,00	5	60

Нарахування амортизації починається з місяця, наступного за місяцем, у якому нематеріальний актив став придатним для використання. Амортизаційні відрахування провадяться до досягнення залишковою вартістю нематеріальних активів нульового значення.

Норми амортизації встановлюються у відсотках до балансової вартості кожного нематеріального активу на початок звітного місяця в розмірі визначеному виходячи з терміну корисного використання і вартості кожного об'єкта.

Банк на прикінці фінансового 2011 року переглядав термін корисного використання нематеріальних активів та залишив їх без змін.

2.13 Оперативний лізинг (аренда)

Оренда активів, за умовами якої всі ризики та винагороди від володіння відносяться до орендодавця, класифікується як операційна оренда. Лізингові платежі від операційної оренди визнаються як витрати на основі прямолінійного методу протягом лізингового періоду і включаються в операційні витрати.

2.14 Депозити банків, кошти клієнтів, випущені боргові цінні папери, інші запозичені кошти та субординований борг

Депозити банків, кошти клієнтів, випущені боргові цінні папери, інші запозичені кошти та субординований борг первісно визнаються за справедливою вартістю. Потім суми зобов'язань відображаються за амортизованою вартістю, а будь-яка різниця між балансовою вартістю та вартістю погашення визнається у звіті про фінансові результати протягом періоду дії запозичення за методом ефективної відсоткової ставки..

2.15 Податок на прибуток

У цій фінансовій звітності оподаткування показано відповідно до вимог законодавства України із використанням податкових ставок та законодавчих норм, які діяли або фактично були введені в дію станом на звітну дату.. Витрати з податку на прибуток включають поточні податкові платежі та відстрочене оподаткування та відображаються у звіті про фінансові результати, якщо тільки вони не мають бути відображені безпосередньо у складі капіталу у зв'язку з тим, що вони стосуються операцій, які також відображені у цьому самому або іншому періоді безпосередньо у складі капіталу. Відстрочений податок на прибуток розраховується за методом балансових зобов'язань відносно перенесених податкових збитків та тимчасових різниць, що виникають між податковою базою активів та зобов'язань та їхньою балансовою вартістю для цілей фінансової звітності.

Поточні витрати з податку на прибуток залежать від оподатковованого прибутку за рік. Оподатковуваний прибуток відрізняється від чистого прибутку, відображеного у звіті про фінансові результати, тому що він виключає статті доходів або витрат, які оподатковуються або відносяться на валові витрати в інших роках, а також виключає статті, які ніколи не оподатковуються або не відносяться на валові витрати.

Відстрочені податкові зобов'язання, як правило, визнаються по відношенню до всіх тимчасових різниць, які збільшують оподатковуваний прибуток, а відстрочені податкові активи визнаються з урахуванням імовірності наявності в майбутньому оподатковованого прибутку, за рахунок якого можуть бути використані тимчасові різниці, що підлягають вирахуванню. Подібні податкові активи й зобов'язання не визнаються у фінансовій звітності, якщо тимчасові різниці пов'язані з гудвілом або виникають внаслідок первісного визнання (крім випадків об'єднання компаній) інших активів і зобов'язань у рамках операції, яка не впливає на розмір оподатковованого чи бухгалтерського прибутку.

Балансова вартість відстрочених податкових активів переглядається на кожну звітну дату й зменшується в тій мірі, у якій більше не існує імовірності того, що буде отриманий оподатковуваний прибуток, якого буде достатньо для повного або часткового відшкодування такого активу.

Відстрочений податок розраховується за податковими ставками, які, як очікується, будуть застосовуватись в період реалізації відповідних активів або погашення зобов'язань. Відстрочений податок визнається у звіті про фінансові результати, крім тих випадків, коли він пов'язаний зі статтями, які безпосередньо відносяться до статей капіталу, при цьому відстрочений податок також визнається у складі капіталу.

Банк проводить взаємозалік відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань і відображає в фінансовій звітності результатуючу різницю.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

В Україні також існує багато інших податків, які стягаються залежно від діяльності Банку. Ці податки включаються до складу операційних витрат у звіті про фінансові результати.

2.16 Акціонерний капітал та емісійний дохід

Внески в акціонерний капітал визнаються за історичною вартістю. Емісійний дохід виникає при перевищенні суми внесених коштів над номінальною вартістю випущених акцій. Прибутки та збитки від продажу власних акцій відносяться до емісійного доходу.

2.17 Доходи та витрати

Процентні доходи та витрати визнаються за методом нарахування, з використанням методу ефективної ставки процента. Метод ефективної ставки процента – це метод визначення амортизованої вартості фінансового активу або фінансового зобов'язання (або групи фінансових активів чи фінансових зобов'язань) та розподілення процентних доходів або витрат у відповідному періоді. Ефективна ставка процента – це ставка, яка забезпечує точне приведення вартості очікуваних майбутніх грошових виплат або надходжень протягом очікуваного строку використання фінансового інструмента або, якщо доцільно, протягом коротшого періоду до чистої балансової вартості фінансового активу або фінансового зобов'язання.

При списанні (частковому списанні) фінансового активу або групи аналогічних фінансових активів у результаті збитку від знецінення, процентний дохід визнається з використанням процентної ставки, яка використовувалася для дисконтування майбутніх грошових потоків з метою оцінки збитку від знецінення.

Проценти, отримані від активів, оцінених за справедливою вартістю, відносяться до процентного доходу.

Комісії за видачу позики разом з відповідними прямыми витратами, пов'язаними з наданням позик, переносяться на майбутні періоди та визнаються як коригування ефективної процентної ставки за позикою. Коли існує вірогідність, що зобов'язання з кредитування призведе до виникнення позики, плата за зобов'язання з кредитування включається до доходів майбутніх періодів разом з відповідними прямыми витратами та визнається як коригування ефективної ставки процента наданої позики. Коли малоймовірно, що зобов'язання з кредитування призведе до виникнення позики, плата за зобов'язання визнається у звіті про фінансові результати протягом періоду, який залишився до кінця виконання даного зобов'язання. Коли спливає строк зобов'язання з кредитування, а позика так і не надається, комісійні за зобов'язання з кредитування визнаються у звіті про фінансові результати при настанні цього строку. Комісії за обслуговування позики визнаються як дохід у момент надання обслуговування. Всі інші комісії визнаються по мірі надання відповідних послуг.

2.18 Іноземна валюта

Банк використовував такі курси іноземної валюти для підготовки фінансової звітності, які діяли на кінець відповідних років:

	31 грудня 2011, Грн.	31 грудня 2010, Грн.
1 Долар США	7,989800	7,961700
1 Євро	10,298053	10,573138
1 Швейцарський франк	8,450725	7,964699
1 Російський рубль	0,249530	0,261240

Доходи та витрати в іноземній валюті відображені в звіті про фінансові результати за офіційними курсами НБУ, які діяли на дату отримання (нарахування) доходів та сплати (нарахування) витрат.

Активи та зобов'язання в іноземній валюті обліковуються в подвійній оцінці по номіналу в валюті і в гривневому еквіваленті по офіційному курсу НБУ, в балансі відображені за офіційним курсом НБУ на звітну дату.

Переоцінка усіх валютних рахунків здійснюється при кожній зміні офіційного курсу НБУ.

Реалізований фінансовий результат по обмінним валютним операціям визначається як різниця між курсом продажу валюти і вартістю придбання цієї валюти.

Керівництво банку в питаннях валютного ризику дотримується вимог НБУ та нормативів відкритої валютної позиції.

2.19 Звітність за сегментами

Сегмент – це відокремлений компонент Банку, який надає продукти або послуги (операційний сегмент), або займається наданням продукції або послуг в окремому економічному регіоні (географічний сегмент) і зазнає ризиків та забезпечує прибутковість, відмінну від тих, які притаманні іншим сегментам. Інформація по сегментах, які отримують більшу частину свого доходу від третіх осіб, та доходи, результати діяльності або активи яких становлять не менше десяти процентів від усіх сегментів, подається окремо від інших сегментів.

Розподілення активів, пасивів, доходів та витрат банку в 2011 р. здійснювалося за такими сегментами:

- послуги юридичним особам – обслуговування юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців;
- послуги фізичним особам – обслуговування фізичних осіб.
- інвестиційна банківська діяльність
- інші операції

Основою для розподілу доходів і витрат за сегментами є активні і пасивні операції, які безпосередньо надавались визначенням групам клієнтів.

Виділення доходів та витрат в окремий сегмент відбувалося за критерієм: дохід за сегментом становить 10% або більше від загального доходу.

Протягом 2011 року відбувався перерозподіл ресурсів між сегментами. Перерозподіл ресурсів відбувався за середньозваженою внутрішньою банківською трансфертою ціною, яка розраховується у вигляді відсотка, та визначає ціну на фінансові ресурси в разі їх перерозподілу між сегментами та центрами відповідальності в структурі банку.

Доходами звітного сегмента вважається дохід, який безпосередньо відноситься до сегмента, та відповідна частина доходу банку, що може бути віднесена до сегмента від зовнішньої діяльності або від операцій між іншими сегментами в межах банку.

Витратами звітного сегмента вважаються витрати, пов'язані з основною діяльністю сегмента, що безпосередньо відносяться до нього, та відповідна частина витрат, що можуть бути обґрутовано віднесені до сегмента, уключаючи витрати від зовнішньої діяльності, та витрати, пов'язані з іншими сегментами в межах банку.

2.20 Ефект змін в обліковій політиці та виправлення помилок

Банк протягом 2011 року не мав змін в обліковій політиці, що можуть вплинути на розкриття та подання цієї фінансової звітності.

3. Економічне середовище, в умовах якого банк здійснює свою діяльність.

Для країни характерні ознаки ринку як такого, що розвивається. Ці ознаки включаєть у себе, але не обмежуються обігом валюти, яка вільно не конвертується за межами України, жорстким валютним контролем та високою інфляцією. Податкове, валютне та митне законодавство в Україні має неоднозначне тлумачення та може дуже часто змінюватися. Керівництво не має можливості передбачити всі напрямки розвитку ситуацій, які можуть вплинути на банківський сектор та, як наслідок, на фінансову позицію Банку.

Несприятливі коливання економічної кон'юнктури та зниження довіри з боку населення негативним чином впливають на розвиток банківської системи України. В цілому кількість учасників банківського ринку не змінилася. На початок 2012 р. 176 банків мають ліцензію НБУ на здійснення банківських операцій, ще 21 установа проходять процес ліквідації, що на 3 одиниці більше, ніж у 2010 році.

Майбутній розвиток економіки України в значній мірі залежить від ефективності економічних, фінансових та грошово-кредитних заходів Уряду, разом з поліпшенням ситуації в податковій, законодавчій, нормативно-правовій та політичній сферах.

Міжнародне рейтингове агентство Standard & Poor's підтвердило довгостроковий рейтинг України за зобов'язаннями в іноземній валюті на рівні B+, рейтинг за зобов'язаннями в національній валюті знижений до B+ з BB-. Прогноз по рейтингах - «стабільний». Підтвердженні короткострокові рейтинги України за зобов'язаннями в іноземній і національній валюті - на рівні B.

Економічні умови продовжують обмежувати активність на фінансових ринках. Біржові курси на, як правило, неліквідних ринках не можуть відображати реальну вартість фінансових інструментів, яка повинна обумовлюватися ефективним діючим ринком, зацікавленими покупцями та добровільними продавцями.

Протягом 2011 року постепігалися ознаки довіри до вітчизняних банків та збільшення депозитного портфелю фізичних осіб. За підсумками року приріст депозитів населення склав більше 36 млрд. грн.

Кредитний портфель в цілому збільшився на 70 млрд. грн. склавши 825,3 млрд. грн. Протягом 2009-2011 рр. вітчизняна банківська система накопичила значний обсяг проблемної заборгованості, обсяги якої становлять біля 10% від кредитного портфелю. Враховуючи низькі темпи видачі нових кредитів, слід очікувати, що надалі якість кредитного портфеля банківського сектора буде поліпшуватися в основному за рахунок формування банками резервів під негативно класифіковані активи і їх списання (відповідно до Постанови від 01.06.2011 року № 172 «Про затвердження Порядку відшкодування банками України безнадійної заборгованості за рахунок резерву»). Основними заходами позбавлення від проблемної заборгованості залишається реалізація заставленого майна та передача кредитів колекторським компаніям

4. Переход на нові та переглянуті стандарти та тлумачення, що забезпечують контекст, у якому слід читати стандарти

В поточному році Банк використав всі нові і змінені стандарти і інтерпретації, затверджені Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (надалі – „РМСБО“) та Комітетом з тлумачень Міжнародної фінансової звітності (надалі – „КТМФЗ“), які відносяться до його операцій і які набули чинності при складанні звітності за період, який почався з 1 січня 2009 року. Прийняття нових і змінених стандартів і інтерпретацій не привело до змін в обліковій політиці Банку, яка використовувалася для відображення даних поточного і попередніх років, за виключенням ефекту використання МСФЗ (IFRS) 7 “Фінансові інструменти: розкриття інформації”(надалі –“МСФЗ (IFRS) 7”).

Банк відповідно до змін МСБО (IAS) 1 «Подання фінансової звітності» (переглянуто у вересні 2007 року, застосовується до річних періодів, які починаються з 1 січня 2009 року або після цієї дати) замінив звіт про

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

фінансові результати звітом про сукупні прибутки та збитки, в якому відображаються всі зміни у капіталі банку, які не пов'язані із операціями з акціонерами, такі як переоцінка фінансових активів для подальшого продажу. В якості альтернативного подання інформації банк надав два звіти: окремий звіт про фінансові результати та звіт про сукупні прибутки та збитки. Переглянутий МСБО (IAS) 1 має вплив на подання фінансової звітності Банку, але не має впливу на визнання та оцінку конкретних операцій та залишків за цими операціями*.

МСФЗ (IFRS) 7 набув чинності з 1 січня 2007 року і діє для річних періодів, які починаються з 1 січня 2007 року або пізніше. МСФЗ (IFRS) 7 встановлює нові вимоги і рекомендації щодо розкриття інформації про фінансові інструменти. Використання МСФЗ (IFRS) 7 не вплинуло на класифікацію і оцінку фінансових інструментів Банку для цілей даної фінансової звітності. В фінансовій звітності представлені додаткові розкриття, які вимагаються МСФЗ(IFRS) 7, для звітного періоду і попереднього періоду. Зміни, що були внесені РМСБО у відповідь на фінансову кризу до МСФЗ (IFRS) 7 удосконалюють розкриття інформації про фінансові інструменти.

МСФЗ (IFRS) 8 «Операційні сегменти» повинен застосовуватися для річних звітних періодів, що починаються з 1 січня 2009 року або після цієї дати. Цей стандарт вимагає розкриття інформації про операційні сегменти Банку і скасовує вимогу про визначення первинних (бізнес) і вторинних (географічних) звітних сегментів Банку. Застосування цього стандарту не матиме будь-якого впливу на фінансовий стан та результати діяльності банку. Банк визначив, що операційні сегменти співпадатимуть із бізнес-сегментами відповідно до МСФЗ (IAS) 14 «Сегментна звітність»

5. Грошові кошти та їх еквіваленти

		(тис. грн.)	
Рядок	Найменування статті	2011	2010
1	Готівкові кошти	187 696	162 511
2	Кошти в Національному банку України (крім обов'язкових резервів)	292 586	84 930
3	Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України	16 632	19 489
4	Кореспондентські рахунки та депозити „овернайт“ у банках:	260 914	1 065 814
4.1	України	10 673	946
4.2	Інших країн	250 241	1 064 868
5	Усього грошових коштів та їх еквівалентів	757 828	1 332 744

Кошти в Національному банку України становлять собою суми, розміщені в Національному банку України для забезпечення щоденних розрахунків та інших операцій. Банк повинен утримувати обов'язків резервів у формі безпроцентного незнижувального залишку, який розраховується як частка від певних зобов'язань Банку. Не існує обмежень щодо використання таких коштів. Однак, якщо вимоги щодо мінімального обов'язкового середнього резерву не дотримуються, то до банку можуть бути застосовані штрафні санкції. Банк зобов'язаний підтримувати мінімальний обов'язків резервів, розрахований як середньозважений залишок на основі щоденних даних протягом місяця. Станом на 31 грудня 2011 року залишок коштів обовязкових резервів банку у Національному банку України становив 16 632 тис. грн (2010: 19 489 тис. грн).

Грошові кошти та їхні еквіваленти для цілей звіту про рух грошових коштів представлені таким чином:

		(тис. грн.)	
Рядок	Найменування статті	2011	2010
1	Всього грошових коштів та їх еквівалентів та обов'язкових резервів	757 828	1 332 744
2	Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України	(16 632)	(19 489)
3	Грошові кошти та їх еквіваленти для звіту про рух грошових коштів	741 196	1 313 255

Валютний та процентний ризики грошових коштів та їх еквівалентів розкрито у Примітці 32. Інформація про операції пов'язаних сторін розкрита у Примітці 38.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

6. Торгові цінні папери

Таблиця 6.1. Торгові цінні папери

Рядок	Найменування статті			(тис. грн.)	
		2011	2010		
1	Боргові цінні папери:			656 701	981 700
1.1	Державні облігації			615 719	981 700
1.2	Облігації підприємств			40 982	-
2	Усього торгових цінних паперів			656 701	981 700

Таблиця 6.2. Аналіз кредитної якості боргових торгових цінних паперів за 2011 рік

Рядок	Найменування статті	Дер- жавні облі- гації	Облі- гації місце- вих позик	Облі- гації під- при- ємств	Век- селя	(тис. грн.)	
						Усього	
1	Поточна ціна боргових цінних паперів (за справедливою вартістю):	615 719	-	-	-	656 701	
1.1	Державні установи та підприємства	615 719	-	-	-	615 719	
1.2	Органи місцевого самоврядування	-	-	-	-	-	
1.3	Великі підприємства	-	-	40 982	-	40 982	
1.4	Середні підприємства	-	-	-	-	-	
1.5	Малі підприємства	-	-	-	-	-	
Або альтернативне розкриття інформації щодо поточної ціни боргових цінних паперів за наявності рейтингів таких паперів:							
1.1	3 рейтингом AAA	-	-	-	-	-	
1.2	3 рейтингом від AA- до AA+	-	-	-	-	-	
1.3	3 рейтингом від A- до A+	-	-	-	-	-	
1.4	3 рейтингом нижче A-	615 719	-	40 982	-	656 701	
1.5	Ti, що не мають рейтингу	-	-	-	-	-	
2	Боргові цінні папери, умови погашення яких були переглянуті у звітному році	-	-	-	-	-	
3	Усього боргових цінних паперів за поточною ціною	615 719	-	40 982	-	656 701	
4	Не погашені у визначений емітентом строк боргові цінні папери (за справедливою вартістю):	-	-	-	-	-	
4.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	-	-	-	-	
4.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	-	-	-	-	
4.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	-	-	-	-	
4.4	Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	-	-	-	-	
4.5	Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	-	-	-	-	-	
5	Усього боргових цінних паперів	615 719	-	40 982	-	656 701	

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 6.3. Аналіз кредитної якості боргових торгових цінних паперів за 2010 рік

Рядок	Найменування статті	Дер- жавні облі- гації	Облі- гації місце- вих позик	Облі- гації під- при- ємств	Век- селя	Усього (тис. грн.)
1	Поточна ціна боргових цінних паперів (за справедливою вартістю):	981 700	-	-	-	981 700
1.1	Державні установи та підприємства	981 700	-	-	-	981 700
1.2	Органи місцевого самоврядування	-	-	-	-	-
1.3	Великі підприємства	-	-	-	-	-
1.4	Середні підприємства	-	-	-	-	-
1.5	Малі підприємства	-	-	-	-	-
	Або альтернативне розкриття інформації щодо поточної ціни боргових цінних паперів за наявності рейтингів таких паперів:					
1.1	3 рейтингом AAA	-	-	-	-	-
1.2	3 рейтингом від AA- до AA+	-	-	-	-	-
1.3	3 рейтингом від A- до A+	-	-	-	-	-
1.4	3 рейтингом нижче A-	981 700	-	-	-	981 700
1.5	Ti, що не мають рейтингу	-	-	-	-	-
2	Боргові цінні папери, умови погашення яких були переглянуті у звітному році	-	-	-	-	-
3	Усього боргових цінних паперів за поточною ціною	981 700	-	-	-	981 700
4	Не погашені у визначений емітентом строк боргові цінні папери (за справедливою вартістю):	-	-	-	-	-
4.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	-	-	-	-
4.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	-	-	-	-
4.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	-	-	-	-
4.4	Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	-	-	-	-
4.5	Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	-	-	-	-	-
5	Усього боргових цінних паперів	981 700	-	-	-	981 700

Станом на 31 грудня 2011 року сума нарахованих і неотриманих процентних доходів за торговими цінними паперами склала 23 197 тис. грн (2010: 27 746 тис. грн).

Станом на 31 грудня 2011 року торгові цінні папери у сумі 154 404 тис. грн. (2010: 0 тис. грн) були використані як застава (Примітка 34).

Валютний та процентний ризики коштів за торговими цінними паперами розкрито у Примітці 32. Інформація про операції пов'язаних сторін розкрита у Примітці 38.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

7. Кошти в інших банках

Таблиця 7.1. Кошти в інших банках

Рядок	Найменування статті	(тис. грн.)	
		2011	2010
1	Депозити в інших банках:	-	-
1.1	Короткострокові депозити зі строком погашення більше до трьох місяців	-	-
2	Кредити, надані іншим банкам:	353 266	323 074
2.1	Короткострокові	353 266	323 074
3	Резерв під знецінення коштів в інших банках	(8 676)	(31 631)
4	Усього коштів у банках за мінусом резервів	344 590	291 443

Таблиця 7.2. Аналіз кредитної якості коштів в інших банках за 2011 рік

Рядок	Найменування статті	Депо- зити	Договори купівлі і зворотного продажу	Кредити	Усього
				(тис. грн.)	
1	Поточні і незнецінені:				
1.1	У 20 найбільших банках	-	-	199 782	199 782
1.2	В інших банках України	-	-	153 484	153 484
1.3	У великих банках країн ОЕСР	-	-	-	-
1.4	В інших банках країн ОЕСР	-	-	-	-
1.5	В інших банках	-	-	-	-
	Альтернативне розкриття інформації щодо коштів в інших банках за наявності рейтингів:				
1.1	З рейтингом AAA	-	-	-	-
1.2	З рейтингом від AA– до AA+	-	-	-	-
1.3	З рейтингом від A– до A+	-	-	-	-
1.4	З рейтингом нижче A–	-	-	353 266	353 266
1.5	Ті, що не мають рейтингу	-	-	-	-
2	Кошти в банках, умови яких були переглянуті у звітному році	-	-	-	-
3	Усього кредитів поточних і незнецінених	-	-	353 266	353 266
4	Знецінені кошти, які оцінені на індивідуальній основі:				
4.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	-	-	-
4.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	-	-	-
4.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	-	-	-
4.4	Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	-	-	-
4.5	Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	-	-	-	-
5	Інші кошти в інших банках	-	-	-	-
6	Резерв під знецінення коштів в інших банках	-	-	(8 676)	(8 676)
7	Усього коштів в інших банках за мінусом резервів	-	-	344 590	344 590

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 7.3. Аналіз кредитної якості коштів в інших банках за 2010 рік

Рядок	Найменування статті	Депо- зити	Договори купівлі і зворотного продажу	Кредити	(тис. грн.)
				Усього	
1	Поточні і незнецінені:				
1.1	У 20 найбільших банках	-	-	241 388	241 388
1.2	В інших банках України	-	-	81 686	81 686
1.3	У великих банках країн ОЕСР	-	-	-	-
1.4	В інших банках країн ОЕСР	-	-	-	-
1.5	В інших банках	-	-	-	-
	Альтернативне розкриття інформації щодо коштів в інших банках за наявності рейтингів:				
1.1	З рейтингом AAA	-	-	-	-
1.2	З рейтингом від AA- до AA+	-	-	-	-
1.3	З рейтингом від A- до A+	-	-	-	-
1.4	З рейтингом нижче A-	-	-	313 050	313 050
1.5	Ті, що не мають рейтингу	-	-	10 024	10 024
2	Кошти в банках, умови яких були переглянуті у звітному році	-	-	-	-
3	Усього кредитів поточних і незнецінених	-	-	323 074	323 074
4	Знецінені кошти, які оцінені на індивідуальній основі:				
4.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	-	-	-
4.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	-	-	-
4.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	-	-	-
4.4	Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	-	-	-
4.5	Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	-	-	-	-
5	Інші кошти в інших банках	-	-	-	-
6	Резерв під знецінення коштів в інших банках	-	-	(31 631)	(31 631)
7	Усього коштів в інших банках за мінусом резервів	-	-	291 443	291 443

Таблиця 7.4. Аналіз зміни резерву під знецінення коштів в інших банках

Рядок	Рух резервів	кошти в інших банках	2011	2010	(тис. грн.)
			договори зворотно-гоrepo	кошти в інших банках	
1	Резерв під знецінення за станом на 1 січня	31 631	-	15 520	-
2	Збільшення/(зменшення резерву) під знецінення протягом року	(23 032)	-	16 597	-
3	Списання безнадійної заборгованості	-	-	-	-
4	Переведення до активів групи вибуття	-	-	-	-
5	Вибуття дочірніх компаній	-	-	-	-
6	Курсові різниці за резервами	77	-	(486)	-
7	Резерв під знецінення за станом на кінець дня 31 грудня	8 676	-	31 631	-

Станом на 31 грудня 2011 року сума нарахованих і неотриманих процентних доходів за коштами в інших банках склала 81 тис. грн (2010: 1 370 тис. грн).

Валютний та процентний ризики коштів в інших банках розкрито у Примітці 32. Інформація про операції пов'язаних сторін розкрита у Примітці 38.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

8. Кредити та заборгованість клієнтів

Таблиця 8.1. Кредити та заборгованість клієнтів

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	2011	2010
1	Кредити, що надані органам державної влади та місцевого самоврядування	-	-
2	Кредити юридичним особам	2 073 865	1 514 926
3	Кредити, що надані за операціями репо	-	-
4	Кредити фізичним особам-підприємцям	79 781	236 328
5	Іпотечні кредити фізичних осіб	1 100 306	1 157 252
6	Споживчі кредити фізичним особам	2 309 255	2 189 290
7	Інші кредити фізичним особам	58 425	154 910
8	Резерв під знецінення кредитів	(1 624 181)	(1 205 118)
9	Усього кредитів за мінусом резервів	3 997 451	4 047 588

Таблиця 8.2. Аналіз зміни резервів під заборгованість за кредитами за 2011 рік

(тис. грн.)

Рядок	Рух резервів	Кредити, що надані органам державної влади та місцевого самоврядування	Кредити юридичним особам	Кредити, що надані за операціями репо	Кредити фізичним особам-підприємцям	Іпотечні кредити фізичних осіб	Споживчі кредити фізичним особам	Інші кредити фізичним особам	Усього
1	Залишок за станом на 1 січня	-	361 671	-	38 285	147 557	558 063	99 542	1 205 118
2	Збільшення/ (зменшення) резерву під знецінення протягом року	-	(22 367)	-	(29 722)	66 802	655 249	5 924	675 886
3	Списання безнадійної заборгованості за рахунок резерву	-	(76 432)	-	(286)	(16 391)	(71 947)	(94 331)	(259 387)
4	Переведення до активів групи вибуття	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Курсові різниці за резервами	-	839	-	89	342	1 294	-	2 564
6	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня	-	263 711	-	8 366	198 310	1 142 659	11 135	1 624 181

Таблиця 8.3. Аналіз зміни резервів під заборгованість за кредитами за 2010 рік

(тис. грн.)

Рядок	Рух резервів	Кредити, що надані органам державної влади та місцевого самоврядування	Кредити юридичним особам	Кредити, що надані за операціями репо	Кредити фізичним особам-підприємцям	Іпотечні кредити фізичних осіб	Споживчі кредити фізичним особам	Інші кредити фізичним особам	Усього
1	Залишок за станом на 1 січня	-	207 439	-	733	318 437	299 667	61 863	888 139
2	Збільшення/ (зменшення) резерву під знецінення протягом року	-	154 232	-	37 552	(170 880)	258 396	37 679	316 979
3	Списання безнадійної заборгованості за рахунок резерву	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Переведення до активів групи вибуття	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Курсові різниці за резервами	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня	-	361 671	-	38 285	147 557	558 063	99 542	1 205 118

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 8.4. Структура кредитів за видами економічної діяльності

(тис. грн.)

Рядок	Вид економічної діяльності	2011		2010	
		сума	%	сума	%
1	Державне управління та діяльність громадських організацій	-	0,00%	-	0,00%
2	Виробництво	261 050	4,64%	240 344	4,58%
3	Нерухомість	191 674	3,41%	110 405	2,10%
4	Торгівля	1 415 687	25,18%	822 427	15,66%
5	Сільське господарство	39 174	0,70%	54 655	1,04%
6	Кредити, що надані фізичним особам	3 477 178	61,85%	3 738 304	71,16%
7	Інші	236 869	4,22%	286 571	5,46%
8	Усього:	5 621 632	100,00%	5 252 706	100,00%

Таблиця 8.5. Інформація стосовно забезпечення кредитів за 2011 рік

Наведена нижче таблиця відображає суму кредитів клієнтам, забезпечених заставою, а не справедливу вартість сомої застави:

(тис. грн.)

Рядок	Найменуванн я статті	Креди-ти, що надані органа м дер- жавної влади та місце- вого само- вряду-вання	Креди-ти юри- дичним особам	Кре- дити, що нада- ні за опе- рація- миrepo	Креди-ти фізич-ним осо-бам	Іпотечні кре- дити фізич-них осіб	Спо-живчі кредити фізич-ним осо-бам	Інші кре- дити фізич-ним осо-бам	Усього
1	Незабезпечені кредити	-	239 727	-	7 352	2 195	1 077 786	58 193	1 385 253
2	Кредити, що забезпечені: Гарантіями і поручи-тельствами	-	1 834 138	-	72 429	1 098 111	1 231 470	231	4 236 379
2.1		-	-	-	-	-	-	-	-
2.2	Заставою, у тому числі: Нерухоме майно житлового призначення	-	1 834 138	-	72 429	1 098 111	1 231 470	231	4 236 379
2.2.1	Інше нерухоме майно	-	48 585	-	24 809	670 749	474 015	-	1 218 158
2.2.2	Цінні папери	-	785 526	-	38 710	69 566	289 374	-	1 183 176
2.2.3	Грошові депозити	-	33 821	-	-	-	-	-	33 821
2.2.4	Інше майно	-	651 575	-	609	328 778	311 705	231	1 292 898
2.2.5		-	314 631	-	8 301	29 018	156 376	-	508 326
3	Усього кредитів та заборгованості клієнтів	-	2 073 865	-	79 781	1 100 306	2 309 256	58 424	5 621 632

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 8.6. Інформація стосовно забезпечення кредитів за 2010 рік

Наведена нижче таблиця відображає суму кредитів клієнтам, забезпечених заставою, а не справедливу вартість сомої застави:

Рядок	Найменуванн я статті	Креди-	Креди-	Кре-	Креди-	Iпо-	Спо-	Інші	(тис. грн.)
		ти, що надані органом державної влади та місце- вого само- вряду- вання	ти юри- дичним особам	ти, що нада- ні за опе- рація ми	ти фізич- ним особам	течні кре- дити фізич- них підпри- ємцям	живчі кредити фізич- ним осіб	кредити фізич- ним особам	
1	Незабезпечені кредити	-	182 366	-	54 251	8 161	1 059 870	154 910	1 459 558
2	Кредити, що забезпечені:	-	1 332 560	-	182 077	1 149 091	1 129 420	-	3 793 148
2.1	Гарантіями і поручи- тельствами	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2	Заставою, у тому числі:	-	1 332 560	-	182 077	1 149 091	1 129 420	-	3 793 148
2.2.1	Нерухоме майно житлового призначення	-	148 134	-	73 784	917 094	577 496	-	1 716 508
2.2.2	Інше нерухоме майно	-	907 224	-	97 791	180 852	353 618	-	1 539 485
2.2.3	Цінні папери	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2.4	Грошові депозити	-	154 736	-	-	1 462	212	-	156 410
2.2.5	Інше майно	-	122 466	-	10 502	49 683	198 094	-	380 745
3	Усього кредитів та заборгова- ності клієнтів	-	1 514 926	-	236 328	1 157 252	2 189 290	154 910	5 252 706

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 8.7. Аналіз кредитної якості кредитів за 2011 рік

Рядок	Найменування статті	Креди-ти, що надані органам держав-ної вла-ди та місце-вого са-мовря-дування	Кредити юри-дичним особам	Креди-ти, що надані за опера-ціямиrepo	Кредити фі-зичним особам-підпри-ємцям	Іпотечні кредити фізичних осіб	Споживчі кредити фізичним особам	Інші кре-дити фізич-ним особам	(тис. грн.) Усього
1	Поточні та незнецінені:	-	1 713 936	-	64 680	684 062	773 431	50 373	3 286 482
1.1	Великі позичальники з кредитною історією більше 2 років	-	103 532	-	-	-	-	-	103 532
1.2	Нові великі позичальники	-	1 178 917	-	-	-	-	-	1 178 917
1.3	Кредити середнім компаніям	-	365 159	-	-	-	-	-	365 159
1.4	Кредити малим компаніям	-	66 328	-	64 680	684 062	773 431	50 373	1 638 874
2	Кредити, умови яких протягом року були переглянуті	-	105 140	-	1 400	84 576	165 461	99	356 676
3	Усього кредитів поточних та незнецінених:	-	1 819 076	-	66 080	768 638	938 892	50 472	3 643 158
4	Прострочені, але незнецінені:	-	48 991	-	9 706	91 180	816 912	7 096	973 885
4.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	19	-	2 079	28 670	42 228	622	73 618
4.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	308	-	1 175	17 815	34 722	231	54 251
4.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	29 414	-	11	13 915	28 555	109	72 004
4.4	Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	6 647	-	2 965	23 498	292 980	6 134	332 224
4.5	Із затримкою пла-теежу більше ніж 366 (367) днів	-	12 603	-	3 476	7 282	418 427	-	441 788
5	Знецінені кредити, які оцінені на індивідуальній основі:	-	205 799	-	3 993	240 490	553 451	856	1 004 589
5.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	5 439	-	-	34 672	47 670	54	87 835
5.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	11 636	-	590	29 979	21 260	17	63 482
5.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	28 090	-	-	20 194	30 481	15	78 780
5.4	Із затримкою пла-теежу від 184 до 365 (366) днів	-	9 702	-	789	59 248	107 002	770	177 511
5.5	Із затримкою пла-теежу більше ніж 366 (367) днів	-	150 932	-	2 614	96 397	347 038	-	596 981
6	Інші кредити	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Резерв під знецінення за кредитами	-	(263 711)	-	(8 366)	(198 310)	(1 142 659)	(11 135)	(1 624 181)
8	Усього кредитів	-	1 810 155	-	71 413	901 998	1 166 596	47 289	3 997 451

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 8.8. Аналіз кредитної якості кредитів за 2010 рік

Рядок	Найменування статті	Креди-ти, що надані органам держав-ної вла-ди та місце-вого са-мовря-дування	Кредити юри-дичним особам	Креди-ти, що надані за опера-ціямиrepo	Кредити фі-зичним особам-підпри-ємцям	Іпотечні кредити фізичних осіб	Споживчі кредити фізичним особам	Інші кре-дити фізич-ним особам	(тис. грн.) Усього
1	Поточні та незнецінені:	-	924 464	-	62 943	627 132	821 082	-	2 435 621
1.1	Великі позичальники з кредитною історією більше 2 років	-	488 035	-	-	-	-	-	488 035
1.2	Нові великі позичальники	-	178 847	-	-	-	-	-	178 847
1.3	Кредити середнім компаніям	-	257 582	-	-	-	-	-	257 582
1.4	Кредити малим компаніям	-	-	-	62 943	627 132	821 082	-	1 511 157
2	Кредити, умови яких протягом року були переглянуті	-	117 701	-	65 538	273 360	352 672	-	809 271
3	Усього кредитів поточних та незнецінених:	-	1 042 165	-	128 481	900 492	1 173 754	-	3 244 892
4	Прострочені, але незнецінені:	-	200 717	-	91 090	159 885	553 999	56 983	1 062 674
4.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	83 878	-	10 081	30 893	56 296	52 351	233 499
4.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	33 517	-	7 834	31 914	53 082	4 632	130 979
4.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	28 447	-	20 983	40 028	52 211	-	141 669
4.4	Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	10 523	-	23 173	36 976	75 341	-	146 013
4.5	Із затримкою пла-тежу більше ніж 366 (367) днів	-	44 352	-	29 019	20 074	317 069	-	410 514
5	Знецінені кредити, які оцінені на індивідуальній основі:	-	272 138	-	16 756	96 877	461 442	97 927	945 140
5.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	6 331	-	2 253	5 757	67 161	352	81 854
5.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	201	-	-	2 843	1 691	95	4 830
5.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	16 308	-	1 659	1 713	42 667	1 907	64 254
5.4	Із затримкою пла-тежу від 184 до 365 (366) днів	-	93 785	-	5 548	7 401	22 836	94 597	224 167
5.5	Із затримкою пла-тежу більше ніж 366 (367) днів	-	155 513	-	7 296	79 163	327 087	976	570 035
6	Інші кредити	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Резерв під знецінення за кредитами	-	(361 671)	-	(38 285)	(147 556)	(558 063)	(99 543)	(1 205 118)
8	Усього кредитів	-	1 153 349	-	198 042	1 009 698	1 631 132	55 367	4 047 588

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 8.9. Справедлива вартість забезпечення за простроченими, але незнеціненими кредитами, та індивідуально знеціненими кредитами, які оцінені на індивідуальній основі, за 2011 рік

Рядок	Найменування статті	Кредити,	Креди-	Кре-	Креди-	Іпо-	Споживчі	Інші	Усього
		що надані органам державної влади та місцевого самоврядування	ти юридичним особам	ти, що надані за опера-	ти фізичним особам-підприємцям	тetchni кредити фізич-них осіб	кредити фізичним особам	кредити фізичним особам	
Справедлива вартість забезпечення за простроченими, але незнеціненими кредитами:									
1		-	106 976	-	16 811	95 562	217 779	-	437 128
Нерухоме майно житлового призначення									
1.1		-	22 893	-	5 615	71 914	69 134	-	169 556
1.2	Інше нерухоме майно	-	65 886	-	3 806	10 307	49 640	-	129 639
1.3	Цінні папери	-	-	-	-	-	-	-	-
1.4	Грошові депозити	-	-	-	-	9 055	32 517	-	41 572
1.5	Інше майно	-	18 197	-	7 390	4 286	66 488	-	96 361
Справедлива вартість забезпечення за знеціненими кредитами, які оцінені на індивідуальній основі									
2		-	322 440	-	2 919	333 910	377 961	-	1 037 230
Нерухоме майно житлового призначення									
2.1		-	15 023	-	1 068	118 206	148 224	-	282 521
2.2	Інше нерухоме майно	-	146 668	-	1 128	84 730	131 068	-	363 594
2.3	Цінні папери	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4	Грошові депозити	-	5 339	-	109	128 821	75 987	-	210 256
2.5	Інше майно	-	155 410	-	614	2 153	22 682	-	180 859

Таблиця 8.10. Справедлива вартість забезпечення за простроченими, але незнеціненими кредитами, та індивідуально знеціненими кредитами, які оцінені на індивідуальній основі, за 2010 рік

Рядок	Найменування статті	Кредити,	Креди-	Кре-	Креди-	Іпо-	Споживчі	Інші	Усього
		що надані органам державної влади та місцевого самоврядування	ти юридичним особам	ти, що надані за опера-	ти фізичним особам-підприємцям	тetchni кредити фізич-них осіб	кредити фізичним особам	кредити фізичним особам	
Справедлива вартість забезпечення за простроченими, але незнеціненими кредитами:									
1		-	294 377	-	81 446	135 585	269 867	-	781 275
Нерухоме майно житлового призначення									
1.1		-	7 776	-	35 720	116 269	136 015	-	295 780

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Рядок	Найменування статті	Кредити, що надані органам державної влади та місцевого самоврядування	Кредити юридичним особам	Кредити, що надані за операціями репо	Кредити фізичним особам	Іпотечні кредити фізических осіб	Споживчі кредити фізичним особам	Інші кредити фізичним особам	Усього
1.2	Інше нерухоме майно	-	216 579	-	42 992	14 293	105 039	-	378 903
1.3	Цінні папери	-	-	-	-	-	-	-	-
1.4	Грошові депозити	-	-	-	-	-	101	-	101
1.5	Інше майно	-	70 022	-	2 734	5 023	28 712	-	106 491
2	Справедлива вартість забезпечення за знеціненими кредитами, які оцінені на індивідуальній основі	-	409 365	-	11 638	99 216	138 182	-	658 401
2.1	Нерухоме майно житлового призначення	-	32 403	-	1 801	22 074	31 342	-	87 620
2.2	Інше нерухоме майно	-	187 633	-	8 875	76 753	70 982	-	344 243
2.3	Цінні папери	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4	Грошові депозити	-	-	-	-	-	30	-	30
2.5	Інше майно	-	189 329	-	962	389	35 828	-	226 508

Справедлива вартість являє собою суму, на яку можна обміняти фінансовий інструмент при здійсненні поточногої операції між двома зацікавленими сторонами, за винятком випадків вимушеного продажу або ліквідації. Найкращим підтвердженням справедливої вартості є ціна інструмента, що котирується на ринку. Справедлива вартість для забезпечення визначається Банком за ринковою вартістю (на підставі висновків незалежних професійних експертів), а в разі відсутності даних про ринкову вартість – за відновною вартістю (сучасною собівартістю придбання за вирахуванням суми зносу на дату оцінки).

Станом на 31 грудня 2011 року сума нарахованих і неотриманих процентних доходів за кредитами та заборгованістю клієнтів склала 601 477 тис.грн (2010: 460 737 тис.грн).

Валютний та процентний ризики кредитів та заборгованості клієнтів розкрито у Примітці 32. Інформація про операції пов'язаних сторін розкрита у Примітці 38.

9. Цінні папери у портфелі банку на продаж

Таблиця 9.1 Цінні папери у портфелі банку на продаж

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	2011	2010
1	Боргові цінні папери:	58	58 426
1.1	Державні облігації*	58	58 426
1.2	Облігації місцевих позик	-	-
1.3	Облігації підприємств	-	-
1.4	Векселя	-	-
2	Акції підприємств та інші цінні папери з нефіксованим прибутком**:	176	457
2.1	Справедлива вартість яких визначена за даними оприлюднених котирувань цінних паперів на фондових біржах	-	-
2.2	Справедлива вартість яких визначена за розрахунковим методом	-	-
2.3	За собівартістю (справедливу вартість яких достовірно визначити неможливо)	176	457
3	Резерв під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	(11)	(281)
4	Усього цінних паперів на продаж за мінусом резервів	223	58 602

*в тому числі:

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

- ОВДП – 58 тис.грн (2010: 58 426 тис.грн).

**в тому числі:

- Акції ВАТ "ВДЦП" – 165 тис.грн (2010: 165 тис.грн).
- ТОВ "ЕФГ Проперті сервісез Україна" – 11 тис.грн (2010: 11 тис.грн).

Таблиця 9.2. Аналіз кредитної якості боргових цінних паперів у портфелі банку на продаж за 2011 рік

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Державні облігації	Облігації місцевих позик	Облігації підприємств	Векселя	Усього
1	Поточні та незнецінені:	58	-	-	-	58
1.1	Державні установи та підприємства	58	-	-	-	58
1.2	Органи місцевого самоврядування	-	-	-	-	-
1.3	Великі підприємства	-	-	-	-	-
1.4	Середні підприємства	-	-	-	-	-
1.5	Малі підприємства	-	-	-	-	-
Або альтернативне розкриття інформації щодо поточних боргових цінних паперів за наявності рейтингів цих паперів:						
1.1	З рейтингом AAA	-	-	-	-	-
1.2	З рейтингом від AA- до AA+	-	-	-	-	-
1.3	З рейтингом від A- до A+	-	-	-	-	-
1.4	З рейтингом нижче A-	58	-	-	-	58
1.5	Ti, що не мають рейтингу	-	-	-	-	-
2	Боргові цінні папери, умови погашення яких були переглянуті у звітному році	-	-	-	-	-
3	Усього поточних та незнецінених	58	-	-	-	58
4	Прострочені, але незнецінені:	-	-	-	-	-
4.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	-	-	-	-
4.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	-	-	-	-
4.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	-	-	-	-
4.4	Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	-	-	-	-
4.5	Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	-	-	-	-	-
5	Знеціненні боргові цінні папери, які оцінені на індивідуальній основі:	-	-	-	-	-
5.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	-	-	-	-
5.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	-	-	-	-
5.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	-	-	-	-
5.4	Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	-	-	-	-
5.5	Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	-	-	-	-	-
6	Інші боргові цінні папери	-	-	-	-	-
7	Резерв під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	-	-	-	-	-
8	Усього боргових цінних паперів у портфелі банку на продаж за мінусом резервів	58	-	-	-	58

Таблиця 9.3. Аналіз кредитної якості боргових цінних паперів у портфелі банку на продаж за 2010 рік

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Державні облігації	Облігації місцевих позик	Облігації підприємств	Векселя	Усього
1	Поточні та незнецінені:	58 426	-	-	-	58 426
1.1	Державні установи та підприємства	58 426	-	-	-	58 426
1.2	Органи місцевого самоврядування	-	-	-	-	-
1.3	Великі підприємства	-	-	-	-	-
1.4	Середні підприємства	-	-	-	-	-
1.5	Малі підприємства	-	-	-	-	-
Або альтернативне розкриття інформації щодо поточних боргових цінних паперів за наявності рейтингів цих паперів:						
1.1	З рейтингом AAA	-	-	-	-	-
1.2	З рейтингом від AA- до AA+	-	-	-	-	-
1.3	З рейтингом від A- до A+	-	-	-	-	-
1.4	З рейтингом нижче A-	58 426	-	-	-	58 426
1.5	Ti, що не мають рейтингу	-	-	-	-	-
2	Боргові цінні папери, умови погашення яких були переглянуті у звітному році	-	-	-	-	-
3	Усього поточних та незнецінених	58 426	-	-	-	58 426
4	Прострочені, але незнецінені:	-	-	-	-	-
4.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	-	-	-	-

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

4.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	-	-	-	-
4.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	-	-	-	-
4.4	Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	-	-	-	-
4.5	Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	-	-	-	-	-
5	Знеціненні боргові цінні папери, які оцінені на індивідуальній основі:	-	-	-	-	-
5.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	-	-	-	-
5.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	-	-	-	-
5.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	-	-	-	-
5.4	Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	-	-	-	-
5.5	Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	-	-	-	-	-
6	Інші боргові цінні папери	-	-	-	-	-
7	Резерв під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	-	-	-	-	-
8	Усього боргових цінних паперів у портфелі банку на продаж за мінусом резервів	58 426	-	-	-	58 426

Таблиця 9.3. Зміни в портфелі цінних паперів банку на продаж

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	При- мітки	2011	2010
1	Балансова вартість на 1 січня		58 602	220 191
2	Результат (дооцінка/уцінка) від переоцінки до справедливої вартості		145	486
3	Нараховані процентні доходи	24	2 626	39 429
4	Проценти отримані		(101)	(15 652)
5	Придбання цінних паперів		450 132	3 470 643
6	Реалізація цінних паперів на продаж		(511 181)	(3 656 495)
7	Придбання дочірніх компаній		-	-
8	Переведення до активів групи вибуття		-	-
9	Вибуття дочірніх компаній		-	-
10	Курсові різниці за борговими цінними паперами		-	-
11	Вплив перерахунку у валюту подання звітності		-	-
12	Балансова вартість за станом на кінець дня 31 грудня		223	58 602

Таблиця 9.4. Основні пайові цінні папери в портфелі банку на продаж

(тис. грн.)

Рядок	Назва компанії	Вид діяльності	Країна реєстрації	Справедлива вартість 2011	2010
1	ВАТ "ВДЦП"	67.11.0 (Управління фінансовими ринками)	804	165	165
2	Усього			165	165

Станом на 31 грудня 2011 року сума нарахованих і неотриманих процентних доходів за цінними паперами в портфелі банку на продаж склала 2 тис.грн (2010: 30 тис.грн).

Валютний та процентний ризики цінних паперів в портфелі банку на продаж розкрито у Примітці 32. Інформація про операції пов'язаних сторін розкрита у Примітці 38.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

10. Цінні папери в портфелі банку до погашення

Таблиця 10.1 Цінні папери у портфелі банку до погашення

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	2011	2010
1	Державні облігації	21 305	-
2	Облігації місцевих позик	-	-
3	Облігації підприємств	-	-
4	Векселя	-	-
5	Резерв під знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	-	-
6	Усього за мінусом резервів	21 305	-

Таблиця 10.2. Рух цінних паперів у портфелі банку до погашення

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	При- мітки	2011	2010
1	Балансова вартість на 1 січня		-	-
2	Надходження		23 737	-
3	Погашення		(3 290)	-
4	Нараховані процентні доходи	24	858	-
5	Проценти отримані		-	-
6	Придбання через злиття компаній		-	-
7	Вибуття		-	-
8	Переведення до активів групи вибуття		-	-
9	Курсові різниці		-	-
10	Балансова вартість на кінець дня 31 грудня		21 305	-

Таблиця 10.3. Справедлива вартість цінних паперів у портфелі банку до погашення

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	2011		2010	
		балансова вартість	справедлива вартість	балансова вартість	справедлива вартість
1	Державні облігації	21 305	21 305	-	-
2	Облігації місцевих позик	-	-	-	-
3	Облігації підприємств	-	-	-	-
4	Векселя	-	-	-	-
5	Усього цінних паперів у портфелі банку до погашення	21 305	21 305	-	-

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 10.4. Аналіз кредитної якості боргових цінних паперів у портфелі банку до погашення за 2011 рік

Рядок	Найменування статті	Державні облігації	Облігації місцевих позик	Облігації підприємств	Векселя	Усього
1	Боргові цінні папери за поточною ціною та незнецінені:	21 305	-	-	-	21 305
1.1	Державні установи та підприємства	21 305	-	-	-	21 305
1.2	Органи місцевого самоврядування	-	-	-	-	-
1.3	Великі підприємства	-	-	-	-	-
1.4	Середні підприємства	-	-	-	-	-
1.5	Малі підприємства	-	-	-	-	-
Або альтернативне розкриття інформації щодо поточних боргових цінних паперів за наявності рейтингів цих паперів:						
1.1	З рейтингом AAA	-	-	-	-	-
1.2	З рейтингом від AA– до AA+	-	-	-	-	-
1.3	З рейтингом від A– до A+	-	-	-	-	-
1.4	З рейтингом нижче A–	21 305	-	-	-	21 305
1.5	Ті, що не мають рейтингу	-	-	-	-	-
2	Боргові цінні папери, умови погашення яких були переглянуті у звітному році	-	-	-	-	-
3	Усього боргових цінних паперів за поточною ціною та незнеціненіх	21 305	-	-	-	21 305
4	Не погашені у визначений емітентом строк, але незнеціненні боргові цінні папери:	-	-	-	-	-
4.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	-	-	-	-
4.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	-	-	-	-
4.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	-	-	-	-
4.4	Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	-	-	-	-
4.5	Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	-	-	-	-	-
5	Боргові цінні папери, які знецінені на індивідуальній основі:	-	-	-	-	-
5.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	-	-	-	-
5.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	-	-	-	-
5.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	-	-	-	-
5.4	Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	-	-	-	-
5.5	Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	-	-	-	-	-
6	Інші боргові цінні папери	-	-	-	-	-
7	Резерв під знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	-	-	-	-	-
8	Усього боргових цінних паперів у портфелі банку до погашення за мінусом резервів	21 305	-	-	-	21 305

Станом на 31 грудня 2011 року сума нарахованих і неотриманих процентних доходів за цінними паперами в портфелі банку до погашення склала 395 тис. грн (2010: 0 тис. грн).

Валютний та процентний ризики цінних паперів в портфелі банку до погашення розкрито у Примітці 32. Інформація про операції пов’язаних сторін розкрита у Примітці 38.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

11. Інвестиційна нерухомість

Таблиця 11.1. Інвестиційна нерухомість оцінена за методом собівартості за 2011 рік

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Земля	Будівлі	Частина будівлі	Земля і будівля	Усього
1	Залишок на початок року:	-	-	2 936	-	2 936
1.1	Первісна вартість	-	-	2 936	-	2 936
1.2	Знос	-	-	-	-	-
2	Придбання	411	2 490	10 476	1 975	15 352
3	Капітальні інвестиції на реконструкцію	-	-	-	-	-
4	Амортизація	-	(9)	(77)	(2)	(88)
5	Зменшення корисності	-	-	-	-	-
6	Переведення з категорії капітальних інвестицій до інвестиційної нерухомості	-	-	-	-	-
7	Надходження шляхом об'єднання бізнесу	-	-	-	-	-
8	Класифіковані як такі, що включені до активів вибуття	-	-	-	-	-
8.1	Первісна вартість	-	-	-	-	-
8.2	Знос	-	-	-	-	-
8.3	Зменшення корисності	-	-	-	-	-
9	Вибуття	-	-	-	-	-
9.1	Первісна вартість	-	-	-	-	-
9.2	Знос	-	-	-	-	-
10	Переведення в категорію будівель, займаних власником	-	-	-	-	-
11	Інші зміни	-	-	-	-	-
12	Вплив перерахунку в валюту звітності	-	-	-	-	-
13	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня	411	2 481	13 335	1 973	18 200
13.1	Первісна вартість	411	2 490	13 412	1 975	18 288
13.2	Знос	-	(9)	(77)	(2)	(88)

Таблиця 11.2. Інвестиційна нерухомість оцінена за методом собівартості за 2010 рік

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Земля	Будівлі	Частина будівлі	Земля і будівля	Усього
1	Залишок на початок року:	-	-	-	-	-
1.1	Первісна вартість	-	-	-	-	-
1.2	Знос	-	-	-	-	-
2	Придбання	-	-	2 936	-	2 936
3	Капітальні інвестиції на реконструкцію	-	-	-	-	-
4	Амортизація	-	-	-	-	-
5	Зменшення корисності	-	-	-	-	-
6	Переведення з категорії капітальних інвестицій до інвестиційної нерухомості	-	-	-	-	-
7	Надходження шляхом об'єднання бізнесу	-	-	-	-	-
8	Класифіковані як такі, що включені до активів вибуття	-	-	-	-	-
8.1	Первісна вартість	-	-	-	-	-
8.2	Знос	-	-	-	-	-
8.3	Зменшення корисності	-	-	-	-	-
9	Вибуття	-	-	-	-	-
9.1	Первісна вартість	-	-	-	-	-
9.2	Знос	-	-	-	-	-
10	Переведення в категорію будівель, займаних власником	-	-	-	-	-
11	Інші зміни	-	-	-	-	-
12	Вплив перерахунку в валюту звітності	-	-	-	-	-
13	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня	-	-	2 936	-	2 936
13.1	Первісна вартість	-	-	2 936	-	2 936
13.2	Знос	-	-	-	-	-

Банк застосовує прямолінійний метод амортизації до інвестиційної нерухомості. Строк корисного використання – 80 років. Ставка амортизації 1,25% річних.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

12. Основні засоби та нематеріальні активи

Рядок	Найменування статті	Земельні ділянки	Будівлі, споруди та передавальні пристрой	Машини та обладнання	Транспортні засоби	Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	Інші основні засоби	Інші необоротні матеріальні активи	Незавершені капітальні вкладення в основні засоби та нематеріальні активи	Нематеріальні активи	(тис. грн.)
											Годівіл
1	Балансова вартість на початок 2010 року:										373 863
1.1	Первісна (переоцінена) вартість	61	57 756	64 376	3 911	37 766	9 937	162 011	595	37 450	-
1.2	Знос на початок попереднього року	-	(3 031)	(23 050)	(2 368)	(15 482)	(5 414)	(32 519)	-	(7 943)	- (89 807)
2	Надходження Попіщення основних засобів та вдосконалення нематеріальних активів	-	1 411	1 954	-	260	36	48	31 273	6 074	- 41 057
3	Передавання Переведення до активів групи вибуття	-	6 371	12	-	-	-	209	-	15 149	- 21 741
4	Вибуття Амортизаційні відрахування	-	-	(5)	-	(30)	-	-	-	-	(35)
5	Amortizaciyni viderazhuvannya	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Amortizaciyni viderazhuvannya	-	-	(1 696)	(128)	(48)	-	(68 965)	(31 400)	(13)	- (102 250)
7	Amortizaciyni viderazhuvannya	-	(869)	(13 116)	(906)	(10 206)	(3 672)	(17 808)	-	(6 705)	- (53 282)
8	Балансова вартість на кінець 2010 року (на початок 2011 року):										281 094
8.1	Первісна (переоцінена) вартість	61	64 669	51 525	2 877	27 743	6 301	75 495	468	51 955	-
8.2	Знос на кінець 2010 року (на початок 2011 року)	-	(3 914)	(34 507)	(3 207)	(25 292)	(9 084)	(28 789)	-	(14 446)	- (119 239)
9	Надходження Попіщення основних засобів та вдосконалення нематеріальних активів	-	-	778	29	431	18	62	572	311	- 2 201
10	Передавання Вибуття Амортизаційні відрахування	-	1 105	47	-	-	-	675	-	10 564	- 12 391
11	Amortizaciyni viderazhuvannya	-	-	(16)	-	-	-	-	-	-	(16)
12	Amortizaciyni viderazhuvannya	-	(12 513)	(218)	-	(80)	(359)	(1 278)	(468)	(31)	- (14 947)
13	Amortizaciyni viderazhuvannya	-	(897)	(12 676)	(834)	(10 125)	(3 481)	(9 881)	-	(7 908)	- (45 802)
14	Балансова вартість на кінець 2011 року										234 921
14.1	Первісна (переоцінена) вартість	61	52 364	39 440	2 072	17 969	2 479	65 073	572	54 891	-
14.2	Знос на кінець звітного року	-	(3 929)	(43 924)	(4 040)	(33 682)	(11 484)	(37 949)	-	(22 184)	- (157 192)

Первісна (переоцінена) вартість повністю амортизованих основних засобів станом на 31 грудня 2011 року становить 6 150 тис. грн. (2010: 8 121 тис. грн.)

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

13. Інші фінансові активи

Таблиця 13.1. Інші фінансові активи

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Примітка	2011	2010
1	Дебіторська заборгованість за торговими операціями		110 641	1 306 333
2	Дебіторська заборгованість за операціями з кредитовими та дебетовими картками		121	128
3	Інші		4 791	5 552
4	Резерв під знецінення		(3 330)	(2 991)
5	Усього інших фінансових активів за мінусом резервів		112 223	1 309 022

Таблиця 13.2. Аналіз зміни резерву під знецінення інших фінансових активів за 2011 рік

(тис. грн.)

Рядок	Рух резервів	Дебіторська заборгованість за торговими операціями	Фінансовий лізинг (аренд а)	Дебіторська заборгованість за операціями з кредитовими та дебетовими картками	Конверсійні операції	Грошові кошти з обмеженим правом користування	Інші	Усього
1	Залишок за станом на 1 січня	-	-	-	-	-	2 991	2 991
2	Збільшення/ (зменшення) резерву під знецінення протягом року	-	-	11	-	-	339	350
3	Списання безнадійної заборгованості	-	-	(11)	-	-	-	(11)
4	Переведення до активів групи викуптя	-	-	-	-	-	-	-
5	Викуптя дочірніх компаній	-	-	-	-	-	-	-
6	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня	-	-	-	-	-	3 330	3 330

Таблиця 13.3. Аналіз зміни резерву під знецінення інших фінансових активів за 2010 рік

(тис. грн.)

Рядок	Рух резервів	Дебіторська заборгованість за торговими операціями	Фінансовий лізинг (аренд а)	Дебіторська заборгованість за операціями з кредитовими та дебетовими картками	Конверсійні операції	Грошові кошти з обмеженим правом користування	Інші	Усього
1	Залишок за станом на 1 січня	-	-	-	-	-	1 851	1 851
2	(Збільшення)/ зменшення резерву під знецінення протягом року	-	-	-	-	-	1 140	1 140
3	Списання безнадійної заборгованості	-	-	-	-	-	-	-
4	Переведення до активів групи викуптя	-	-	-	-	-	-	-
5	Викуптя дочірніх компаній	-	-	-	-	-	-	-
6	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня	-	-	-	-	-	2 991	2 991

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 13.4. Аналіз кредитної якості іншої фінансової дебіторської заборгованості за 2011 рік

Рядок	Найменування статті	Дебіторська заборгованість за торговими операціями	Фінансовий лізинг (аренда)	Дебіторська заборгованість за операціями з кредитовим і та дебетовими картками	Конверсійні операції	Грошові кошти з обмеженим правом користування	Інші	(тис. грн.) Усього
1	Поточна заборгованість та незнецінена:	-	-	-	-	-	-	-
1.1	Великі клієнти з кредитною історією більше 2 років	-	-	-	-	-	-	-
1.2	Нові великі клієнти	-	-	-	-	-	-	-
1.3	Середні компанії	-	-	-	-	-	-	-
1.4	Малі компанії	-	-	-	-	-	-	-
2	Дебіторська заборгованість, умови якої протягом року були переглянуті	-	-	-	-	-	-	-
3	Усього поточної дебіторської заборгованості та незнеціненої:	-	-	-	-	-	-	-
4	Прострочена, але незнецінена:	-	-	-	-	-	-	-
4.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	-	-	-	-	-	-
4.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	-	-	-	-	-	-
4.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	-	-	-	-	-	-
4.4	Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	-	-	-	-	-	-
4.5	Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	-	-	-	-	-	-	-
5	Заборгованість знецінена на індивідуальній основі:	-	-	-	-	-	-	-
5.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	-	-	-	-	-	-
5.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	-	-	-	-	-	-
5.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	-	-	-	-	-	-
5.4	Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	-	-	-	-	-	-
5.5	Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	-	-	-	-	-	-	-
6	Інша дебіторська заборгованість	110 641	-	121	-	-	4 791	115 553
7	Резерв під знецінення	-	-	-	-	-	(3 330)	(3 330)
8	Усього іншої фінансової дебіторської заборгованості	110 641	-	121	-	-	1 461	112 223

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 13.5. Аналіз кредитної якості іншої фінансової дебіторської заборгованості за 2010 рік

Рядок	Найменування статті	Дебіторська заборгованість за торговими операціями	Фінансовий лізинг (аренда)	Дебіторська заборгованість за операціями з кредитовими та дебетовими картками	Конверсійні операції	Грошові кошти з обмеженим правом користування	Інші	(тис. грн.)	Усього
1	Поточна заборгованість та незнецінена:	-	-	-	-	-	-	-	-
1.1	Великі клієнти з кредитною історією більше 2 років	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2	Нові великі клієнти	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3	Середні компанії	-	-	-	-	-	-	-	-
1.4	Малі компанії	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Дебіторська заборгованість, умови якої протягом року були переглянуті	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Усього поточної дебіторської заборгованості та незнеціненої:	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Прострочена, але незнецінена:	-	-	-	-	-	-	-	-
4.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	-	-	-	-	-	-	-
4.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	-	-	-	-	-	-	-
4.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	-	-	-	-	-	-	-
4.4	Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	-	-	-	-	-	-	-
4.5	Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Заборгованість знецінена на індивідуальній основі:	-	-	-	-	-	-	-	-
5.1	Із затримкою платежу до 31 днів	-	-	-	-	-	-	-	-
5.2	Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	-	-	-	-	-	-	-
5.3	Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	-	-	-	-	-	-	-	-
5.4	Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	-	-	-	-	-	-	-
5.5	Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Інша дебіторська заборгованість	1 306 333	-	128	-	-	5 552	1 312 013	
7	Резерв під знецінення	-	-	-	-	-	(2 991)	(2 991)	
8	Усього іншої фінансової дебіторської заборгованості	1 306 333	-	128	-	-	2 561	1 309 022	

Валютний та процентний ризики інших фінансових активів розкрито у Примітці 32. Інформація про операції пов'язаних сторін розкрита у Примітці 38.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

14. Інші активи

			(тис. грн.)	
Рядок	Найменування статті	Примітки	2011	2010
1	Дебіторська заборгованість	3	7 195	5 151
2	придбання активів		11 321	8 985
3	Передоплата за послуги		15 964	8 515
4	Майно, що перейшло у власність		1 167	326
5	банку як заставодержателя		(1 479)	(1 381)
6	Інше*		34 168	21 596
6	Усього інших активів за мінусом резервів		34 168	21 596

* з них станом на 31 грудня 2011 року 1 167 тис.грн дебіторська заборгованість за податками та обов'язковими платежами, крім податку на прибуток (2010: 326 тис.грн)

Валютний та процентний ризики інших активів розкрито у Примітці 32. Інформація про операції пов'язаних сторін розкрита у Примітці 38.

15. Кошти банків

			(тис. грн.)	
Рядок	Найменування статті		2011	2010
1	Кореспондентські рахунки та депозити свернайт інших банків		47 902	644 583
2	Депозити інших банків:		1 252 467	1 155 298
2.1	Короткострокові		266 171	-
2.2	Довгострокові		986 296	1 155 298
3	Договори продажу і зворотного викупу з іншими банками		-	-
4	Кредити, отримані:		506 193	541 443
4.1	Короткострокові		506 193	541 443
4.2	Довгострокові		-	-
5	Прострочені залучені кошти інших банків		-	-
6	Усього коштів інших банків		1 806 562	2 341 324

Станом на 31 грудня 2011 року сума нарахованих і не сплачених процентних витрат за коштами банків склала 2 290 тис.грн (2010: 4 711 тис.грн).

Валютний та процентний ризики коштів банків розкрито у Примітці 32. Інформація про операції пов'язаних сторін розкрита у Примітці 38.

16. Кошти клієнтів

Таблиця 16.1. Кошти клієнтів

			(тис. грн.)	
Рядок	Найменування статті		2011	2010
1	Державні та громадські організації:		-	-
1.1	Поточні рахунки		-	-
1.2	Строкові кошти		-	-
2	Інші юридичні особи		657 415	447 532
2.1	Поточні рахунки		332 114	290 677
2.2	Строкові кошти		325 301	156 855
3	Фізичні особи:		2 491 417	2 741 920
3.1	Поточні рахунки		664 852	957 493
3.2	Строкові кошти		1 826 565	1 784 427
4	Усього коштів клієнтів		3 148 832	3 189 452

Станом на 31 грудня 2011 року сума гарантійних депозитів становила 414 409 тис.грн (2010: 156 410 тис.грн), що розкрито у Примітці 8

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 16.2. Розподіл коштів клієнтів за видами економічної діяльності

Рядок	Вид економічної діяльності	2011		2010		(тис. грн.)
		сума	%	сума	%	
1	Державне управління та діяльність громадських організацій	128	0,00%	98	0,00%	
2	Виробництво	189 540	6,02%	166 215	5,21%	
3	Нерухомість	71 071	2,26%	49 076	1,54%	
4	Торгівля	250 123	7,94%	59 015	1,85%	
5	Сільське господарство	19 125	0,61%	13 618	0,43%	
6	Фізичні особи	2 510 475	79,73%	2 742 606	85,99%	
7	Інші	108 370	3,44%	158 824	4,98%	
8	Усього коштів клієнтів:	3 148 832	100,00%	3 189 452	100,00%	

Станом на 31 грудня 2011 року кошти клієнтів у сумі 537 452 тис.грн (17%) залучені від 20 клієнтів (2010: 524 448 тис.грн (16%)).

Відповідно до діючого законодавства Банк зобов'язаний здійснювати відрахування до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Розмір відрахувань розраховується двічі на рік станом на 1 липня та 1 січня кожного фінансового року у розмірі 0,25 відсотків від загальної суми коштів фізичних осіб.

Станом на 31 грудня 2011 року сума нарахованих і не сплачених процентних витрат за коштами клієнтів склала 22 270 тис.грн (2010: 24 230 тис.грн).

Валютний та процентний ризики коштів клієнтів розкрито у Примітці 32. Інформація про операції пов'язаних сторін розкрита у Примітці 38.

17. Інші залучені кошти

Таблиця 17.1. Інші залучені кошти

Рядок	Найменування статті			(тис. грн.)
		2011	2010	
1	Консорціумні отримані кредити	-	-	
2	Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	-	-	
3	Зобов'язання з фінансового лізингу (оренди)	1 895	2 485	
4	Усього	1 895	2 485	

Таблиця 17.2. Інформація щодо мінімальних орендних платежів за фінансовим лізингом (орендою) та їх теперішньої вартості за звітний рік

Рядок	Найменування статті	Менше ніж 1 рік	Від 1 до 5 років	Більше ніж 5 років	Усього	(тис. грн.)
1	Мінімальні орендні платежі на кінець дня 31 грудня	353	-	-	353	
2	Майбутні фінансові виплати	-	-	-	-	
3	Теперішня вартість мінімальних орендних платежів на кінець дня 31 грудня	353	-	-	353	

Загальний опис угод фінансового лізингу (оренди): За Угодою Лізингодавець зобов'язується передати Лізингоодержувачу у строкове, платне володіння та користування Предмет Лізингу, що належить Лізингодавцю на праві власності та який був придбаний Лізингодавцем за власні або залучені кошти у Продавця відповідно до специфікації встановленої Лізингоодержувачем, а Лізингоодержувач зобов'язується прийняти Предмет лізингу, користуватися ним відповідно до умов Угоди та сплачувати Лізингову плату.

Валютний та процентний ризики інших залучених коштів розкрито у Примітці 32. Інформація про операції пов'язаних сторін розкрита у Примітці 38.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

---

18. Резерви за зобов'язаннями

Таблиця 18.1. Резерви за зобов'язаннями за 2011 рік

Рядок	Рух резервів	Примітки	Зобов'язання кредитного характеру	Податкові ризики	Інші	(тис. грн.) Усього
1	Залишок на 1 січня		1 535	-	-	1 535
2	Комісійні доходи отримані		703	-	-	703
3	Комісійні доходи замортизовані	25	(703)	-	-	(703)
4	Збільшення/ (зменшення) резерву під знецінення протягом року		(485)	-	-	(485)
5	Залишок на кінець дня 31 грудня	34	1 050	-	-	1 050

Таблиця 18.2. Резерви за зобов'язаннями за 2010 рік

Рядок	Рух резервів	Примітки	Зобов'язання кредитного характеру	Податкові ризики	Інші	(тис. грн.) Усього
1	Залишок на 1 січня		1 949	-	-	1 949
2	Комісійні доходи отримані		355	-	-	355
3	Комісійні доходи замортизовані	25	(355)	-	-	(355)
4	Збільшення/ (зменшення) резерву під знецінення протягом року		(414)	-	-	(414)
5	Залишок на кінець дня 31 грудня	34	1 535	-	-	1 535

Валютний та процентний ризики резервів за зобов'язаннями розкрито у Примітці 32. Інформація про операції пов'язаних сторін розкрита у Примітці 38.

19. Інші фінансові зобов'язання

Рядок	Найменування статті	При- мітки	2011	2010	(тис. грн.)
1	Кредиторська заборгованість		199 896	1 336 629	
2	Дивіденди до сплати		-	-	
3	Кредиторська заборгованість за дебетовими та кредитовими картками		4 203	2 111	
4	Інші нараховані зобов'язання		1 172	-	
5	Усього інших фінансових зобов'язань		205 271	1 338 740	

Валютний та процентний ризики інших фінансових зобов'язань розкрито у Примітці 32. Інформація про операції пов'язаних сторін розкрита у Примітці 38.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

---

20. Інші зобов'язання

Рядок	Найменування статті	При- мітки	(тис. грн.)	
			2011	2010
1	Кредиторська заборгованість за податками та обов'язковими платежами, крім податку на прибуток		6 035	2 006
2	Кредиторська заборгованість за розрахунками з працівниками банку		9 314	10 732
3	Кредиторська заборгованість з придбання активів		2 700	366
4	Доходи майбутніх періодів		215	-
5	Незареєстрований статутний капітал		-	330 445
6	Інші*		3 228	3 331
7	Усього		21 492	346 880

* В тому числі:

- кредиторська заборгованість за зборами до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у сумі 3 228 тис.грн (2010: 3 331 тис.грн).

Станом на 31 грудня 2011 року кредиторська заборгованість за розрахунками з працівниками включає в себе резерв під невикористані відпустки у сумі 9 302 тис.грн (2010: 7 443 тис.грн).

Валютний та процентний ризики інших зобов'язань розкрито у Примітці 32. Інформація про операції пов'язаних сторін розкрита у Примітці 38.

21. Субординований борг

Рядок	Найменування	Код валюти	Термін погашення	Процентна ставка	(тис. грн.)	
					2011	2010
1	EFG Eurobank Ergasias S.A	USD	24.04.2014	1,0656%	80 059	79 758
2	EFG NEW EUROPE HOLDING B.V.	USD	27.04.2019	1,0992%	741 200	738 422
3	Усього				821 259	818 180

Станом на 31 грудня 2011 року сума нарахованих не сплачених процентних витрат за субординованим боргом склала 1 313 тис.грн (2010: 1 119 тис.грн).

Валютний та процентний ризики субординованого боргу розкрито у Примітці 32. Інформація про операції пов'язаних сторін розкрита у Примітці 38.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

22. Статутний капітал

Рядок	Найменування статті	Кількість акцій в обігу (тис. шт.)	Прості акції	Емісійні різниці	Прихід лейовані акції	Власні акції (частки, пай), що викуплені в акціонерів (учасників)	Дивіденди, що спрямовані на збільшення статутного капіталу	(тис. грн.)
								Усього
1	Залишок на 1 січня 2010 року	103 771	1 037 712	-	-	-	-	1 037 712
2	Внески за акціями (паями, частками) нового випуску	10 400	104 000	208 000	-	-	-	312 000
3	Власні акції (частки, пай), що викуплені в акціонерів (учасників)	-	-	-	-	-	-	-
4	Продаж раніше викуплених власних акцій	-	-	-	-	-	-	-
5	Анульовані раніше викуплені власні акції	-	-	-	-	-	-	-
6	Дивіденди, що капіталізовані	-	-	-	-	-	-	-
7	Залишок на кінець дня 31 грудня 2010 року (залишок на 1 січня 2011 року)	114 171	1 141 712	208 000	-	-	-	1 349 712
8	Внески за акціями (паями, частками) нового випуску	1 096	10 960	319 485	-	-	-	330 445
9	Власні акції (частки, пай), що викуплені в акціонерів (учасників)	-	-	-	-	-	-	-
10	Продаж раніше викуплених власних акцій	-	-	-	-	-	-	-
11	Анульовані раніше викуплені власні акції	-	-	-	-	-	-	-
12	Дивіденди, що капіталізовані	-	-	-	-	-	-	-
13	Залишок на кінець дня 31 грудня 2011 року	115 267	1 152 672	527 485	-	-	-	1 680 157

Номінальна вартість однієї акції становить 10,0 грн.

Середньозважена кількість акцій, які перебували в обігу в 2011 році становила 115 063 011 шт. (2010: 106 905 444 шт.)

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

23. Резервні та інші фонди банку

Рядок	Найменування статті	Фонд переоцінки				Накопичені курсові різниці	Інші	(тис. грн.)
		інші активи, крім довгострокових активів, призначених для продажу, та активів групи вибуття	цінні папери в портфелі банку на продаж	основні засоби та нематеріальні активи	інвестиції в асоційовані компанії	операції хеджування		
1	Залишки на 1 січня 2010 року	(470)	599	-	-	-	27 985	28 114
2	Переоцінка	486	-	-	-	-	-	486
3	Реалізований фонд переоцінки	-	-	-	-	-	-	-
4	Курсові різниці	-	-	-	-	-	-	-
5	Вплив податку на прибуток	(112)	-	-	-	-	-	(112)
6	Рух коштів загальних резервів та фондів банку, що створені за рахунок прибутку	-	-	-	-	-	-	-
7	Залишок на кінець дня 31 грудня 2010 року (залишок на 1 січня 2011 року)	(96)	599	-	-	-	27 985	28 488
8	Переоцінка	145	-	-	-	-	-	145
9	Реалізований фонд переоцінки	-	-	-	-	-	-	-
10	Курсові різниці	-	-	-	-	-	-	-
11	Вплив податку на прибуток	(31)	-	-	-	-	-	(31)
12	Рух коштів загальних резервів та фондів банку, що створені за рахунок прибутку	-	-	-	-	-	-	-
13	Збільшення/зменшення вартості фінансових інвестицій у зв'язку із збільшенням/зменшенням власного капіталу об'єкта інвестування	-	-	-	-	-	-	-
14	Залишок на кінець дня 31 грудня 2011 року	18	599	-	-	-	27 985	28 602

Основним призначенням резервного фонду є покриття втрат (збитків від активних операцій), які виникають у процесі діяльності банку.

Загальні резерви призначенні для відшкодування можливих непередбачених ризиків (не виявлених на даний час збитків). Ці резерви можуть вільно використовуватися для покриття збитків, що матеріалізуються з часом, у майбутньому.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

24. Процентні доходи та витрати

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	2011	2010
	Процентні доходи за:		
1	Кредитами та заборгованістю клієнтів	723 508	857 738
2	Торговими борговими цінними паперами	83 835	50 980
3	Кореспондентськими рахунками в інших банках	27 723	25 760
4	Коштами в інших банках	17 379	20 467
5	Борговими цінними паперами в портфелі банку на продаж	2 626	39 429
6	Цінними паперами в портфелі банку до погашення	858	-
7	Депозитами овернайт в інших банках	-	3
8	Усього процентних доходів	855 929	994 377
	Процентні витрати за:		
9	Стратегічними коштами фізичних осіб	133 018	224 649
10	Поточними рахунками	60 653	93 060
11	Стратегічними коштами інших банків	58 424	56 961
12	Субординованим боргом	7 937	5 303
13	Стратегічними коштами юридичних осіб	7 602	10 575
14	Кореспондентськими рахунками	7 476	4 358
15	Зобов'язаннями з фінансового лізингу (аренди)	1 240	1 716
16	Депозитами овернайт інших банків	384	577
17	Іншим	-	-
18	Усього процентних витрат	276 734	397 199
19	Чистий процентний дохід/(витрати)	579 195	597 178

Інформація про процентні доходи та витрати від операцій з пов'язаними сторонами розкрита у Примітці 38.

25. Комісійні доходи та витрати

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	2011	2010
	Комісійні доходи:		
1	Комісійні доходи за фінансовими інструментами, які не обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах:	38 777	30 814
1.1	Розрахункові операції	28 304	26 359
1.2	Касове обслуговування	5 438	615
1.3	За операціями на валюному ринку	3 155	2 929
1.4	Гарантії надані (примітка 18)	703	355
1.5	Депозитарні послуги	330	-
1.6	Операції з цінними паперами	23	24
1.7	Операції довірчого управління	-	91
1.8	Інші	824	441
2	Комісійні доходи за фінансовими інструментами, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах	-	-
3	Усього комісійних доходів	38 777	30 814
	Комісійні витрати:		
4	Комісійні витрати за фінансовими інструментами, які не обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах:	9 962	10 112
4.1	Розрахункові операції	9 689	8 346
4.2	Документарні операції	273	1 766
5	Усього комісійних витрат	9 962	10 112
6	Чистий комісійний дохід/витрати	28 815	20 702

Інформація про комісійні доходи та витрати від операцій з пов'язаними сторонами розкрита у Примітці 38.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

26. Інші операційні доходи

Рядок	Найменування статті	При- мітки	(тис. грн.)	
			2011	2010
1	Дохід від викупуття основних засобів та нематеріальних активів		14 013	-
2	Штрафи, пені, що отримані банком		4 376	5 248
3	Дохід від інших послуг клієнтам		1 934	1 132
4	Інші		-	-
5	Дивіденди		-	-
5	Дохід від суборенди		173	-
6	Усього операційних доходів		20 496	6 380

Інформація про інші операційні доходи від операцій з пов'язаними сторонами розкрита у Примітці 38.

27. Адміністративні та інші операційні витрати

Рядок	Найменування статті	При- мітки	(тис. грн.)	
			2011	2010
1	Витрати на утримання персоналу		166 160	147 721
2	Витрати на утримання основних засобів та нематеріальних активів, телекомунікаційні та інші експлуатаційні послуги		51 973	123 983
3	Витрати на оперативний лізинг (аренду)		49 582	75 145
4	Професійні послуги		43 291	45 812
5	Амортизація основних засобів	11,12	37 982	46 577
6	Витрати від припинення використання активу		26 485	616 476
7	Витрати на маркетинг та рекламу		19 426	16 160
8	Відрахування до фонду гарантування вкладів фізичних осіб		13 310	12 966
9	Амортизація програмного забезпечення та інших нематеріальних активів	12	7 908	6 705
10	Сплата інших податків та обов'язкових платежів, крім податку на прибуток		4 223	6 871
11	Витрати на відрядження		3 302	3 539
12	Витрати на охорону		2 798	3 776
13	Витрати на інкасацію та перевезення цінностей		1 998	2 980
14	Витрати під резерви за дебіторською заборгованістю за господарською дільністю		509	894
15	Інші		20 709	16 931
16	Усього адміністративних та інших операційних витрат		449 656	1 126 536

Станом на 31 грудня 2011 року витрати на утримання персоналу включають суми внесків, зборів на обов'язкове державне пенсійне та соціальне страхування у сумі 34 335 тис. грн. (2010: 31 810 тис. грн.).

Інформація про адміністративні та інші операційні витрати за операціями з пов'язаними сторонами розкрита у Примітці 38.

28. Витрати на податок на прибуток

Таблиця 28.1. Витрати на сплату податку на прибуток

Рядок	Найменування статті	(тис. грн.)	
		2011	2010
1	Поточний податок на прибуток	(72)	-
2	Відстрочений податок на прибуток	(74 286)	(162 326)
3	Усього	(74 358)	(162 326)

Станом на 31 грудня 2011 року сума поточного податку на прибуток розрахована за діючою ставкою оподаткування в 2011 році – 23% (2010: 25%).

Таблиця 28.2. Узгодження суми облікового прибутку (збитку) та суми податкового прибутку (збитку).

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	2011	2010
1	Прибуток до оподаткування	(447 510)	(758 644)
2	Сума податку на прибуток, що визначений за ставкою оподаткування	(102 927)	(189 661)
	Коригування облікового прибутку (збитку)		
3	Витрати, які не включаються до суми валових витрат з метою розрахунку податкового прибутку, але визнаються в бухгалтерському обліку	14 902	5 140
4	Витрати, які включаються до суми валових витрат з метою розрахунку податкового прибутку, але не визнаються в бухгалтерському обліку	(6 375)	(185 663)
5	Доходи, які підлягають обкладенню податком на прибуток, але не визнаються (не належать) до облікового прибутку (збитку)	302	185 663
6	Доходи, які не підлягають обкладенню податком на прибуток, але визнаються в бухгалтерському обліку	(14)	(8)
7	Амортизаційні відрахування за даними фінансового обліку	10 555	13 321
8	Амортизація, яка підлягає оподаткуванню	(10 492)	(13 261)
9	Ефект від зміни ставки оподаткування та зміни з 01.04.2011 року бази оподаткування за основними засобами згідно Розділу III Податкового Кодексу України	19 531	22 143
10	Інші суми, які не є доходами та витратами, але включаються до бази оподаткування (виправлення помилок тощо)	160	-
11	Сума податку на прибуток (збиток)	(74 358)	(162 326)

У таблиці статті розраховуються, виходячи із ставки оподаткування.

Таблиця 28.3. Податкові наслідки, пов'язані з визнанням відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань за 2011 рік

(тис. грн.)

Рядок	Перелік відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань	Залишок на 1 січня 2011 року	Об'єднання компаній	Переведення до довгострокових активів, утримуваних для продажу	Визнані у фінансових результатах	Визнані у власному капіталі	Залишок на кінець дня 31 грудня 2011 року
1	Резерви під заборгованість за кредитами, наданими клієнтам	275 504			64 406		339 910
2	Цінні папери Комісійні доходи за кредитами, отримані від клієнтів	(16 767)			429	(31)	(16 369)
3		7 095			(1 126)		5 969
4	Нараховані витрати та інші зобов'язання	2 459			(297)		2 162
8	Визнаний відстрочений податковий актив	268 291			63 412	(31)	331 672
5	Основні засоби та нематеріальні активи	(13 683)			11 044		(2 639)
6	Нараховані доходи та інші активи	(75)			(170)		(245)
9	Визнане відстрочене податкове зобов'язання	(13 758)			10 874		(2 884)
7	Чистий відстрочений податковий актив/ (зобов'язання)	254 533			74 286	(31)	328 788

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 28.4 "Податкові наслідки, пов'язані з визнанням відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань за 2010 рік"

Рядок	Перелік відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань	Залишок на 1 січня 2010 року	Об'єднання компаній	Переведення до довгострокових активів, утримуваних для продажу	Визнані у фінансових результатах	Визнані у власному капіталі	(тис. грн.)
							Залишок на кінець дня 31 грудня 2010 року
1	Резерви під заборгованість за кредитами, наданими клієнтам	102 106			173 398		275 504
2	Цінні папери Комісійні доходи за кредитами, отримані від клієнтів	(3 738)			(12 917)	(112)	(16 767)
3		10 411			(3 316)		7 095
4	Нараховані витрати та Інші зобов'язання	2 977			(518)		2 459
8	Визнаний відстрочений податковий актив	111 756			156 647	(112)	268 291
5	Основні засоби та нематеріальні активи	(19 585)			5 902		(13 683)
6	Нараховані доходи та Інші активи	149			(224)		(75)
9	Визнане відстрочене податкове зобов'язання	(19 436)			5 678		(13 758)
7	Чистий відстрочений податковий актив/ (зобов'язання)	92 320			162 325	(112)	254 533

29. Прибуток/(збиток) на одну просту та привілейовану акцію

Таблиця 29.1. Чистий та скоригований прибуток/(збиток) на одну просту та привілейовану акцію.

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	При- мітки	2011	2010
1	Прибуток/(збиток), що належить акціонерам – власникам простих акцій банку		(373 152)	(596 318)
2	Прибуток/(збиток), що належить акціонерам – власникам привілейованих акцій банку		-	-
3	Прибуток/(збиток) за рік		(373 152)	(596 318)
4	Середньорічна кількість простих акцій в обігу (тис. шт.)	22	115 063	106 905
5	Середньорічна кількість привілейованих акцій в обігу (тис. шт.)		-	-
6	Чистий прибуток/(збиток) на просту акцію		(3,24)	(5,58)
7	Скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		(3,24)	(5,58)

30. Дивіденди

Протягом 2011 та 2010 банк не здійснював виплату дивідендів

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

31. Звітні сегменти

Таблиця 31.1. Інформація за основними сегментами банківської діяльності в розрізі контрагентів сегмента за 2011 рік

Рядок	Найменування статті	Найменування звітних сегментів				Вилучення	(тис. грн.)
		послуги юридичним особам	послуги фізичним особам	інвестиційна банківська діяльність	інші операції		
1	Доходи від зовнішніх контрагентів	203 553	557 729	93 126	48 703	-	903 111
2	Доходи від інших сегментів	-	-	-	-	-	-
3	Усього доходів	203 553	557 729	93 126	48 703	-	903 111

Таблиця 31.2. Інформація стосовно характеру доходів і витрат звітних сегментів за 2011 рік

Рядок	Найменування статті	Найменування звітних сегментів				Вилучення	(тис. грн.)
		послуги юридичним особам	послуги фізичним особам	інвестиційна банківська діяльність	інші операції		
1	Процентні доходи	201 287	522 221	87 320	45 101	-	855 929
2	Комісійні доходи	2 266	35 508	-	1 003	-	38 777
3	Інші операційні доходи	-	-	5 806	2 599	-	8 405
4	Усього доходів	203 553	557 729	93 126	48 703	-	903 111
5	Процентні витрати	(29 662)	(172 851)	-	(74 221)	-	(276 734)
6	Комісійні витрати	(598)	(9 364)	-	-	-	(9 962)
7	Інші операційні витрати	-	-	-	(89 898)	-	(89 898)
8	Усього витрат	(30 260)	(182 215)	-	(164 119)	-	(376 594)
9	Результат сегмента	173 293	375 514	93 126	(115 416)	-	526 517
10	Нерозподілені доходи	-	-	-	38 429	-	38 429
11	Нерозподілені витрати	-	-	-	(1 012 456)	-	(1 012 456)
12	Частка у фінансовому результаті асоційованої компанії після оподаткування	-	-	-	-	-	-
13	Прибуток/(збиток) до оподаткування	-	-	-	-	-	(447 510)
14	Витрати за податком на прибуток	-	-	-	-	-	74 358
15	Прибуток/(збиток)	-	-	-	-	-	(373 152)

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 31.3. Активи та зобов'язання звітних сегментів за 2011 рік

Рядок	Найменування статті	Найменування звітних сегментів				Вилу-чення (тис. грн.)	Усього
		послуги юридичним особам	послуги фізичним особам	інвес-тиційна банків-ська діяль-ність	інші операції		
1	Довгострокові активи, утримувані для продажу (чи груп вибуття)	-	-	-	-	-	-
2	Інші активи сегментів	1 524 887	2 472 564	678 229	344 590	-	5 020 270
3	Усього активів сегментів	-	-	-	-	-	-
4	Інвестиції в асоційовані компанії	-	-	-	-	-	-
5	Поточні та відсточені податкові активи	-	-	-	329 359	-	329 359
6	Інші нерозподілені активи	-	-	-	1 157 340	-	1 157 340
7	Усього активів	1 524 887	2 472 564	678 229	1 831 289	-	6 506 969
8	Зобов'язання, що безпосередньо пов'язані з довгострочовими активами, утримуваними для продажу (чи груп вибуття)	-	-	-	-	-	-
9	Інші зобов'язання сегментів	657 415	2 491 417	-	1 806 562	-	4 955 394
10	Усього зобов'язань сегментів	657 415	2 491 417	-	1 806 562	-	4 955 394
11	Поточні та відсточені податкові зобов'язання	-	-	-	-	-	-
12	Інші нерозподілені зобов'язання	-	-	-	1 050 967	-	1 050 967
13	Усього зобов'язань	657 415	2 491 417	-	2 857 529	-	6 006 361
14	Інші сегментні статті	-	-	-	-	-	-
15	Капітальні інвестиції	-	-	-	356	-	356
16	Амортизаційні відрахування	-	-	-	45 890	-	45 890
17	Зменшення корисності, що відображається у фінансових результатах	-	-	-	-	-	-
18	Зменшення корисності, що визнається безпосередньо у складі власного капіталу	-	-	-	599	-	599
19	Відновлення корисності, що відображається у фінансових результатах	-	-	-	-	-	-
	Інші негрошові доходи/(витрати)	-	-	-	-	-	-

Таблиця 31.4. Інформація за основними сегментами банківської діяльності в розрізі контрагентів сегмента за 2010 рік

Рядок	Найменування статті	Найменування звітних сегментів				Вилу-чення	Усього
		послуги юридичним особам	послуги фізичним особам	інвести-ційна бан-ківська діяль-ність	інші операції		
1	Доходи від зовнішніх контрагентів	207 202	680 702	110 406	52 563	-	1 050 873
2	Доходи від інших сегментів	-	-	-	-	-	-
3	Усього доходів	207 202	680 702	110 406	52 563	-	1 050 873

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 31.5. Інформація стосовно характеру доходів і витрат звітних сегментів за 2010 рік

Рядок	Найменування статті	Найменування звітних сегментів				Ви- лу- чен- ня	(тис. грн.) Усього
		послуги юридични- м особам	послуги фізичним особам	інвес- тиційна банків- ська діяль- ність	інші опе- рації		
1	Процентні доходи	205 392	652 346	90 408	46 231	-	994 377
2	Комісійні доходи	1 810	28 356	-	648	-	30 814
3	Інші операційні доходи	-	-	19 998	5 684	-	25 682
4	Усього доходів	207 202	680 702	110 406	52 563	-	1 050 873
5	Процентні витрати	(45 587)	(284 412)	-	(67 200)	-	(397 199)
6	Комісійні витрати	(607)	(9 505)	-	-	-	(10 112)
7	Інші операційні витрати	-	-	-	(704 196)	-	(704 196)
8	Усього витрат	(46 194)	(293 917)	-	(771 396)	-	(1 111 507)
9	Результат сегмента	161 008	386 785	110 406	(718 833)	-	(60 634)
10	Нерозподілені доходи	-	-	-	46 942	-	46 942
11	Нерозподілені витрати	-	-	-	(744 952)	-	(744 952)
12	Частка у фінансовому результаті асоційованої компанії після оподаткування	-	-	-	-	-	-
13	Прибуток/(збиток) до оподаткування	-	-	-	-	-	(758 644)
14	Витрати за податком на прибуток	-	-	-	-	-	162 326
15	Прибуток/(збиток)	-	-	-	-	-	(596 318)

Таблиця 31.6. Активи та зобов'язання звітних сегментів за 2010 рік

Рядок	Найменування статті	Найменування звітних сегментів				Вилу- чення	Усього (тис. грн.)
		послуги юридични- м особам	послуги фізичним особам	інвес- тиційна банків- ська діяль- ність	інші операциї		
1	Довгострокові активи, утримувані для продажу (чи груп вибуття)	-	-	-	-	-	-
2	Інші активи сегментів	1 166 954	2 880 633	1 040 302	291 443	-	5 379 332
3	Усього активів сегментів	-	-	-	-	-	-
4	Інвестиції в асоційовані компанії	-	-	-	-	-	-
5	Поточні та відстрочені податкові активи	-	-	-	255 072	-	255 072
6	Інші нерозподілені активи	-	-	-	2 947 393	-	2 947 393
7	Усього активів	1 166 954	2 880 633	1 040 302	3 493 908	-	8 581 797
8	Зобов'язання, що безпосередньо пов'язані з довгостроковими активами, утримуваними для продажу (чи груп вибуття)	-	-	-	-	-	-
9	Інші зобов'язання сегментів	447 532	2 741 920	-	2 341 324	-	5 530 776
10	Усього зобов'язань сегментів	447 532	2 741 920	-	2 341 324	-	5 530 776
11	Поточні та відстрочені податкові зобов'язання	-	-	-	-	-	-
12	Інші нерозподілені зобов'язання	-	-	-	2 507 820	-	2 507 820
13	Усього зобов'язань	447 532	2 741 920	-	4 849 144	-	8 038 596

	Інші сегментні статті	-	-	-	-	-
14	Капітальні інвестиції	-	-	-	467	467
15	Амортизаційні відрахування	-	-	-	53 282	53 282
16	Зменшення корисності, що відображається у фінансових результатах	-	-	-	-	-
17	Зменшення корисності, що визнається безпосередньо у складі власного капіталу	-	-	-	-	-
18	Відновлення корисності, що відображається у фінансових результатах	-	-	-	-	-
19	Інші негрошові доходи/(витрати)	-	-	-	-	-

32. Управління фінансовими ризиками

Протягом звітного року банк здійснював управління як фінансовими ризиками (кредитним, ринковим, географічним, валютним ризиком, ризиком ліквідності і процентної ставки), так і операційними та юридичними ризиками. Головним завданням при управлінні фінансовими ризиками є визначення ліміту ризику і подальше дотримання встановлених лімітів з урахуванням вжитих інструментів із мінімізації можливості реалізації таких ризиків. Управління операційними і юридичними ризиками забезпечувалось належним дотриманням внутрішніх регламентів і процедур в цілях мінімізації цих ризиків.

Кредитний ризик

Банк наражається на кредитний ризик, який полягає в тому, що одна із сторін операції з фінансовим інструментом зазнає фінансових збитків внаслідок невиконання зобов'язань за кредитним договором іншою стороною. Кредитний ризик виникає в результаті кредитних і інших операцій Банку з контрагентами, внаслідок яких виникають фінансові активи.

Максимальний рівень кредитного ризику Банку відображеного у балансовій вартості фінансових активів в консолідованому бухгалтерському балансі. Для гарантій і зобов'язань з надання кредитів максимальний рівень кредитного ризику дорівнює сумі зобов'язання.

Банк контролює кредитний ризик, встановлюючи ліміти на одного позичальника, групи пов'язаних позичальників, а також встановлюючи ліміти за географічними і галузевими сегментами. Ліміти кредитного ризику за продуктами затверджуються керівництвом Банку. Моніторинг таких ризиків здійснюється регулярно незалежними підрозділами.

В Банку діють кредитні комітети декількох рівнів, які затверджують кредитні ліміти на позичальників:

Головний кредитний комітет розглядає і затверджує ліміти понад 1 мільйон Євро. Засідання комітету проводяться по мірі необхідності, проте як правило один раз на тиждень.

Кредитні комітети більш низьких рівнів розглядають та затверджують кредитні ліміти менше 1 мільйону Євро. Правління Банку встановлює ліміти повноважень для цих комітетів, а також визначає рекомендації для кредитних комітетів цих рівнів.

Оцінка та прийняття кредитного ризику є повністю централізованим в Банку. Кредитні заяви від менеджерів по роботі з клієнтами передаються на розгляд кредитного комітету відповідного рівня для затвердження кредитного ліміту. Управління кредитним ризиком також відбувається шляхом отримання забезпечення і поручительств компаній і фізичних осіб.

В цілях моніторингу кредитного ризику співробітники бізнес-підрозділів складають регулярні звіти на підставі структурованого аналізу бізнесу і фінансових показників клієнтів. Вся інформація про істотні ризики щодо клієнтів доводиться до відома Кредитних комітетів та спеціалізованих підрозділів Банку. Також Банк використовує формалізовані внутрішні кредитні рейтинги для моніторингу кредитного ризику, а також здійснює моніторинг і послідуочий контроль за простроченими залишками.

Департамент ризиків контролює якість кредитних вкладень і здійснює послідуочий контроль прострочених залишків. Тому керівництво отримує неупереджені дані про заборгованості і інші відомості про кредитний ризик, як це представлено у подальших Примітках.

Кредитний ризик за позабалансовими фінансовими інструментами визначено як імовірність збитків через неспроможність іншого учасника операції з даним фінансовим інструментом виконати умови договору. Банк застосовує однакову кредитну політику щодо умовних зобов'язань, що й для балансових фінансових інструментів: засновану на процедурах затвердження угод, застосування лімітів, які обмежують кредитний ризик і подальших процедурах моніторингу.

Протягом звітного та попереднього року Банк неухильно дотримувався обмежень в частині кредитних ризиків та жодного разу не порушував жодного з економічних нормативів, встановлених Національним банком України. Враховуючи, що рівень кредитного ризику є безпосереднім індикатором якості кредитного портфелю, яка

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

безпосередньо впливає на рівень платоспроможності Банку. Інформація про фактичні значення нормативів кредитного ризику на звітні дати розкрита у параграфі Платоспроможність Банку.

Ринковий ризик

Банк наражається на ринковий ризик, пов'язаний із відкритими позиціями по валютним, процентним і пайовим інструментам, які вразливі до ризику загальних і специфічних змін на ринку. Керівництво встановлює ліміти щодо рівня ризику і контролює їх дотримання на щоденній основі. Однак використання цього підходу не дозволяє цілковито уникнути виникнення збитків, що перевищують встановлені ліміти у випадках більш істотних змін на ринку. Протягом звітного року політика уникнення операцій з інвестування коштів у акції підприємств та організацій залишалась незмінною саме з метою мінімізації вразливості позицій Банку від різких істотних коливань вартості цього виду активів.

Валютний ризик

Керівництво встановлює ліміти щодо рівня прийнятного ризику в розрізі валют і в цілому на кінець кожного дня та контролює їх дотримання на щоденній основі.

Враховуючи, що істотна частка валути балансу Банку деномінована у іноземних валютах, Банк приділяє особливу увагу оцінці та контролю за рівнем власної вразливості валютному ризику.

На думку менеджменту валютний ризик для Банку проявляється у двох ключових характеристиках, природа яких є протилежною та до певної міри нівелює одна одну:

Перша, і найбільш небезпечна для Банку характеристика, полягає у тому, що у випадку істотного знецінення національної валути відносно іноземних валют зростає вразливість клієнтів Банку внаслідок збільшення боргового навантаження на останніх. У цьому випадку рівень доходів клієнтів може виявитись недостатнім для виконання власних зобов'язань перед Банком, що матиме негативний вплив на діяльність останнього. При протилежному сценарії (знеціненні іноземних валют відносно національної валюти) Банк не має підстав очікувати погіршення якості обслуговування боргів з боку позичальників та негативного впливу на Банк від цієї складової.

Другою характеристикою валютного ризику, яка матиме вплив на діяльність Банку є ефект переоцінки статей на доходи і капітал Банку. Вплив цієї характеристики полягає у зростанні гривневого еквіваленту від позитивного розміру процентної маржі, якого прагне отримувати Банк у випадку істотного знецінення національної валути відносно іноземних валют. При цьому адекватність власного капіталу, деномінованого у національній валюти, буде знижуватись, що буде тягнути за собою необхідність проведення додаткової капіталізації Банку. У протилежному випадку (знеціненні іноземних валют відносно національної валюти) розмір процентної маржі Банку буде скорочуватись, натомість адекватність капіталу Банку зберігатиметься на певному сталому рівні без необхідності його коригування додатковими грошовими коштами.

Менеджмент вважає, що вразливість Банку валютному ризику істотною мірою залежить від комбінації таких факторів як питома вага активів / зобов'язань, деномінованих у іноземних валютах у структурі балансу Банку, тривалість періоду протягом якого відбуваються коригування, рівня та інтенсивності коливань валутообмінних курсів, адекватність реалізованих Банком захисних механізмів щодо недопущення вразливості власних клієнтів валютному ризику, поміркованості політики центральних органів влади щодо курсоутворення, жорсткості протекціоністської політики в питаннях лібералізації валютного та товарного ринку, макроекономічних умов існування країни, ступеня інтеграції України до міжнародного вільного економічного простору, а також зовнішньоекономічної кон'юнктури, тощо.

Вважаємо за доцільне зазначити, що проведені Банком тестування та моделювання окремих характеристик діяльності Банку можуть відрізнятись від критеріїв, оцінок та результатів третіх сторін. В цьому звіті менеджмент відкриває ті факти, які матимуть найбільшу імовірність реалізації у реальному середовищі.

Таблиця 32.1. Аналіз валютного ризику

(тис. грн.)

Рядок	Найменування валути	На 31 грудня 2011 року				На 31 грудня 2010 року			
		монетарні активи	монетарні зобов'язання	похідні фінансові інструменти	чиста позиція	монетарні активи	монетарні зобов'язання	похідні фінансові інструменти	чиста позиція
1	Долари США	2 496 704	3 349 498	-	-	3 196 238	3 857 679	-	-
2	Євро	493 118	508 097	-	-	918 642	1 730 055	-	-
3	Фунти стерлінгів	4 578	4 350	-	-	2 444	2 238	-	-
4	Інші	387 332	492 007	-	-	812 576	746 857	-	-
5	Усього	3 381 732	4 353 952	-	-	4 929 900	6 336 829	-	-

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 32.2. Зміна фінансового результату та власного капіталу в результаті можливих змін обмінних курсів, що встановлені на звітну дату, за умови, що всі інші змінні характеристики залишаються фіксованими
 (тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На 31 грудня 2011 року		На 31 грудня 2010 року	
		вплив на прибуток/(збиток)	вплив на власний капітал	вплив на прибуток/(збиток)	вплив на власний капітал
1	Змінення долара США на 5%	(42 640)	(42 640)	(38 518)	(38 518)
2	Послаблення долара США на 5%	42 640	42 640	38 518	38 518
3	Змінення євро на 5%	(749)	(749)	(901)	(901)
4	Послаблення євро на 5%	749	749	901	901
5	Змінення фунта стерлінгів на 5%	(5 223)	(5 223)	(863)	(863)
6	Послаблення фунта стерлінгів на 5%	5 223	5 223	863	863
7	Змінення інших валют	-	-	-	-
8	Послаблення інших валют	-	-	-	-

Таблиця 32.3. Зміна фінансового результату та власного капіталу в результаті можливих змін обмінного курсу, що встановлений як середньозважений валютний курс, за умови, що всі інші змінні характеристики залишаються фіксованими

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На 31 грудня 2011 року		На 31 грудня 2010 року	
		вплив на прибуток/(збиток)	вплив на власний капітал	вплив на прибуток/(збиток)	вплив на власний капітал
1	Змінення долара США на 5%	(32 990)	(32 990)	(29 915)	(29 915)
2	Послаблення долара США на 5%	32 990	32 990	29 915	29 915
3	Змінення євро на 5%	(489)	(489)	(524)	(524)
4	Послаблення євро на 5%	489	489	524	524
5	Змінення фунта стерлінгів на 5%	(1 272)	(1 272)	(730)	(730)
6	Послаблення фунта стерлінгів на 5%	1 272	1 272	730	730
7	Змінення інших валют	-	-	-	-
8	Послаблення інших валют	-	-	-	-

Відсотковий ризик

Наступним за значимістю після ризику ліквідності для Банку є ризик фінансових втрат пов'язаний з несприятливим рухом відсоткових ставок. При здійсненні активних і пасивних операцій Банк стикається з відсотковим ризиком, джерелом якого є неадекватність вартості джерел фінансування доходності активних операцій та невідповідність термінів перегляду відсоткових ставок активів та пасивів.

Для управління відсотковим ризиком Банком створено систему управління, яка включає в себе ряд процедур за участі Комітету з питань управління активами та пасивами та Департаменту з ризиків.

Управління відсотковим ризиком здійснюється Банком за рахунок наступних основних інструментів:

- Регулярного моніторингу ринкових умов та поточних пропозицій банків-конкурентів на продукти та послуги, характеристики яких подібні до продуктів Банку;
- Запровадження нових продуктів та послуг, якими забезпечується коригування рівня процентної маржі з урахуванням вартості пасивів (доходності активів);
- Включення до договорів положень щодо перегляду ставки за діючими договорами в разі істотних змін на ринку, макроекономічних змін або форс-мажорних обставин, а також укладення договорів на основі плаваючої процентної ставки.

Таблиця 32.4. Загальний аналіз відсоткового ризику

Рядок	Найменування статті	На вимогу і менше 1 міс.	Від 1 до 6 міс.	Від 6 до 12 міс.	Більше року	Немонетарні	Усього
1	2010 рік						
1	Усього фінансових активів	2 293 506	655 508	216 354	3 237 173	1 618 558	8 021 099
2	Усього фінансових зобов'язань	4 446 454	1 093 828	162 774	1 985 590	1 535	7 690 181
3	Чистий розрив за процентними ставками на кінець дня 31 грудня	(2 152 948)	(438 320)	53 580	1 251 583	1 617 023	330 918

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

	2011 рік						
4	Усього фінансових активів	1 981 521	848 536	222 242	1 910 632	927 389	5 890 320
5	Усього фінансових зобов'язань	2 288 602	1 227 887	442 836	1 819 223	204 494	5 983 042
6	Чистий розрив за процентними ставками на кінець дня 31 грудня	(307 081)	(379 351)	(220 594)	91 409	722 895	(92 722)

В Банку створені та постійно вдосконалюються методи оцінки, лімітування та контролю величини відсоткового ризику. При оцінці величини відсоткового ризику використовуються методи стрес-тестування і сценарного моделювання, що дозволяє керівництву Банку оцінювати можливі зміни відсоткового доходу за різних несприятливих ситуацій. Менеджмент Банку забезпечений регулярною та достовірною управлінською звітністю про величину процентного ризику і дотримання лімітів.

На думку керівництва, Банк є добре захищеним від відсоткового ризику. Зазначене пов'язане із наступними причинами: Банк постійно проводить моніторинг та оперативно реагує на зміну факторів ризику. По-друге, спектр фінансових інструментів Банку включає ряд продуктів на основі плаваючою процентної ставки. По-третє, серед інструментів, якими операє Банк присутні короткострокові фінансові продукти, які дозволяють оперативно коригувати показники доходності (витратності) чим досягати стабільний (необхідний) рівень чистої процентної маржі.

За всіх інших незмінних умов відсотковий ризик для Банку виникатиме тоді, коли змінюватиметься вартість активу (зобов'язання) в той час як вартість іншої сторони – зобов'язання (активу) залишатиметься незмінною або змінюватиметься в протилежному напрямку. Наприклад, якщо вартість фінансових зобов'язань Банку почне зростати, в той час як доходність активів залишатиметься незмінною – витрати Банку виявляться більшими, а отже розмір фінансового результату виявиться нижчим (прибуток зменшиться / збитки зростуть). Розмір на який зміниться фінансовий результат залежатиме від величини статті, вартість якої буде змінюватися, розміру зміни самої перемінної, тривалості “несприятливого” періоду, а також інших факторів та їх комбінацій.

Таблиця 32.5. Моніторинг процентних ставок за фінансовими інструментами

На 31 грудня 2011 року Банк мав наступну структуру середньозважених процентних ставок за основними валютами для монетарних фінансових інструментів, за якими нараховуються проценти. Процентні ставки за кожним фінансовим інструментом розраховані як середньозважені процентні ставки, передбачені договорами на дату балансу.

Рядок	Найменування статті	2011				2010		
		гривня	До-лари США	євро	інші	гривня	долари США	євро
Активи								
1	Торгові боргові цінні папери	11,9%	-	-	-	12,8%	-	-
2	Кошти в інших банках	7,2%	2,4%	0,6%	-	3,7%	3,2%	-
3	Кредити та заборгованість клієнтів	23,4%	11,4%	5,1%	9,4%	26,2%	11,6%	6,5%
4	Боргові цінні папери у портфелі банку на продаж	10,3%	-	-	-	11,5%	-	-
5	Боргові цінні папери у портфелі банку продаж до погашення	5,5%	-	-	-	-	-	-
Зобов'язання								
6	Кошти банків	8,4%	2,1%	2,5%	2,9%	2,6%	1,4%	1,4%
7	Кошти клієнтів:	-	-	-	-	-	-	-
7.1	Поточні рахунки	5,0%	4,7%	3,2%	0,1%	6,4%	6,6%	5,3%
7.2	Строкові кошти	16,6%	8,8%	7,5%	6,6%	18,8%	9,5%	9,1%
8	Субординований борг	-	1%	-	-	-	0,9%	-

За плаваючу ставкою нараховуються проценти за такими статтями активів і зобов'язань як кредити позичальників-корпоративних клієнтів, яким проценти нараховуються за ставкою LIBOR + індивідуальна премія за ризик (ставка переглядається кожні три місяці); залишки на рахунках Ностро та Лоро; кредити, отримані від материнської компанії в якості міжбанківських кредитів, де проценти нараховуються за ставкою LIBOR (EONIA) + спред країни. Okрім того, серед пропонованих Баном продуктів наявні кредити для роздрібних клієнтів, процентна ставка за якими прив'язана до базової процентної ставки, яка може змінюватись залежно від передбачених договірними відносинами умов. Також ставка є плаваючою для окремого депозитного продукту “Мегагнучкий депозит”, який функціонує у режимі поточного рахунку.

Інший ціновий ризик

На результати діяльності Банку також можуть мати вплив постійні зміни ринкової ситуації, яка характеризується певною невизначеністю. Зумовлено це складністю оцінки динаміки ринкової кон'юнктури і перспективних змін структури ринку, особливостями поводження конкурентів і споживачів, іншими чинниками. У результаті виникає певний ризик для доходів і навіть майна Банку.

Ціновий ризик відображає ймовірність втрат Банку в процесі комерційних відносин із суб'єктами маркетингового середовища. Дія цінового ризику орієнтує керівництво Банку на пошук нових ринків збути, підвищення її конкурентоспроможності та ефективніше використання резервів. Він властивий ринковим лідерам, оскільки орієнтує на оптимізацію процесу вибору цінової стратегії Банку.

Особливості прояву ризикової ситуації в довго- та короткостроковій перспективі відповідним чином повинні враховуватися в процесі розробки цінової політики Банку. Такий підхід створює відповідні умови для ефективного її впровадження під час реалізації банківських продуктів та послуг. З іншого боку, сама цінова політика впливає на характер прояву ризику в цьому процесі. Так вірне чи помилкове цінове рішення відповідним чином формує ризикову ситуацію на ринку.

Кількісна оцінка ризику може відбуватися в абсолютному та відносному виразі. В абсолютному виразі він характеризує величину втрат Банку за заданого рівня ціни в процесі реалізації банківських продуктів та послуг на ринку в умовах ризикової ситуації. Згідно з теорією ймовірності, вирішення цього економічного завдання зводиться до визначення значень можливості настання подій і вибору з можливих подій найкращого варіанта. Водночас виходять з найбільшого розміру математичного сподівання, що дорівнює абсолютному розміру цієї події, помноженому на можливість її настання.

Основними продуктами Банку є фінансові продукти та послуги, вартість (ціна) яких вимірюється переважно у відсотках. Управління відсотковим ризиком описане в окремому розділі цього звіту та розкрито у відповідних примітках.

Географічний ризик

Таблиця 32.6. Аналіз географічної концентрації фінансових активів та зобов'язань за 2011 рік

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Україна	ОЕСР	Інші країни	Усього
Активи					
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	507 588	3 265	246 975	757 828
2	Торгові цінні папери	656 701	-	-	656 701
3	Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах	-	-	-	-
4	Кошти в інших банках	344 590	-	-	344 590
5	Кредити та заборгованість клієнтів	3 970 593	26 702	156	3 997 451
6	Цінні папери в портфелі банку на продаж	223	-	-	223
7	Цінні папери в портфелі банку до погашення	21 305	-	-	21 305
8	Інші фінансові активи	1 580	110 643	-	112 223
9	Усього фінансових активів	5 502 580	140 610	247 131	5 890 321
10	Нефінансові активи	616 648	-	-	616 648
11	Усього активів	6 119 228	140 610	247 131	6 506 969
Зобов'язання					
12	Кошти банків	554 095	1 252 467	-	1 806 562
13	Кошти клієнтів	3 063 874	54 372	30 586	3 148 832
14	Боргові цінні папери, емітовані банком	-	-	-	-
15	Інші залучені кошти	1 895	-	-	1 895
16	Інші фінансові зобов'язання	94 410	110 861	-	205 271
17	Субординований борг	-	821 259	-	821 259
18	Усього фінансових зобов'язань	3 714 274	2 238 959	30 586	5 983 819
19	Нефінансові зобов'язання	22 542	-	-	22 542
20	Усього зобов'язань	3 736 816	2 238 959	30 586	6 006 361
21	Чиста балансова позиція	2 382 412	(2 098 349)	216 545	500 608
22	Зобов'язання кредитного характеру	1 174 837	343	92	1 175 273

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 32.7. Аналіз географічної концентрації фінансових активів та зобов'язань за 2010 рік

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Україна	ОЕСР	Інші країни	Усього
Активи					
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	267 875	53 704	1 011 165	1 332 744
2	Торгові цінні папери	981 700	-	-	981 700
3	Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах	-	-	-	-
4	Кошти в інших банках	291 443	-	-	291 443
5	Кредити та заборгованість клієнтів	4 020 273	27 160	155	4 047 588
6	Цінні папери в портфелі банку на продаж	58 602	-	-	58 602
7	Цінні папери в портфелі банку до погашення	-	-	-	-
8	Інші фінансові активи	2 688	1 306 334	-	1 309 022
9	Усього фінансових активів	5 622 581	1 387 198	1 011 320	8 021 099
10	Нефінансові активи	560 698	-	-	560 698
11	Усього активів	6 183 279	1 387 198	1 011 320	8 581 797
Зобов'язання					
12	Кошти банків	1 186 026	1 155 298	-	2 341 324
13	Кошти клієнтів	3 135 016	42 328	12 108	3 189 452
14	Боргові цінні папери, емітовані банком	-	-	-	-
15	Інші залучені кошти	2 485	-	-	2 485
16	Інші фінансові зобов'язання	35 598	1 303 142	-	1 338 740
17	Субординований борг	-	818 180	-	818 180
18	Усього фінансових зобов'язань	4 359 125	3 318 948	12 108	7 690 181
19	Нефінансові зобов'язання	348 415	-	-	348 415
20	Усього зобов'язань	4 707 540	3 318 948	12 108	8 038 596
21	Чиста балансова позиція	1 475 739	(1 931 750)	999 212	543 201
22	Зобов'язання кредитного характеру	785 787	598	100	786 485

Ризик ліквідності

Ризик ліквідності визначається як ризик того, що Банк зіткнеться із труднощами при виконанні фінансових зобов'язань. Банк наражається на цей різновид ризиків в зв'язку із щоденною необхідністю використання наявних грошових коштів для розрахунків за депозитами овернайт, рахунками клієнтів, погашення депозитів, видачею кредитів, виплат за гарантіями і іншим фінансовим інструментам, розрахунки за якими відбуваються у грошовій формі. Банк не акумулює грошові кошти на випадок необхідності одночасного виконання усіх зазначених вище зобов'язань, оскільки, виходячи з накопиченого досвіду роботи, можна із достатнім рівнем точності прогнозувати рівень грошових коштів, необхідних для виконання цих зобов'язань. Ризиком ліквідності управлює Комітет з питань управління активами та пасивами Банку.

Банк намагається підтримувати стабільну базу фінансування, яка складається переважно із коштів інших банків, депозитів юридичних осіб, вкладів фізичних осіб, а також інвестувати кошти у диверсифіковані портфелі ліквідних активів для того, аби мати можливість швидко і без ускладнень виконати непередбачувані вимоги щодо ліквідності.

Управління ліквідністю Банку передбачає проведення аналізу рівня ліквідних активів, необхідних для врегулювання зобов'язань при настанні терміну їх погашення; забезпечення доступу до різноманітних джерел фінансування; наявності планів на випадок виникнення проблем із фінансуванням і здійснення контролю за відповідністю балансових коефіцієнтів ліквідності законодавчим вимогам. Банк розраховує нормативи ліквідності у відповідності до вимог Національного банку України.

Інформацію про фінансові активи і зобов'язання отримує Казначейство. Казначейство забезпечує наявність адекватного портфелю короткострокових ліквідних активів, який складається переважно з короткострокових ліквідних торгових цінних паперів, депозитів в банках і інших міжбанківських інструментів, для підтримання достатнього рівня ліквідності в цілому по Банку.

Казначейство контролює щоденну позицію по ліквідності і регулярно проводить стрес-тестування ліквідності при різноманітних сценаріях, які включають стандартні і більш несприятливі ринкові умови.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 32.8. Аналіз фінансових активів та зобов'язань за строками погашення на основі очікуваних строків погашення за 2011 рік

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На вимогу та менше 1 міс.	Від 1 до 3 міс.	Від 3 до 12 міс.	Від 12 міс. до 5 років	Понад 5 років	Усього
Активи							
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	757 828	-	-	-	-	757 828
2	Торгові цінні папери	656 701	-	-	-	-	656 701
3	Кошти в інших банках	344 590	-	-	-	-	344 590
4	Кредити та заборгованість клієнтів	1 037 399	558 642	511 741	536 668	1 353 001	3 997 451
5	Цінні папери в портфелі банку на продаж	167	-	-	56	-	223
6	Цінні папери в портфелі банку до погашення	-	395	-	20 910	-	21 305
7	Інші фінансові активи	112 193	-	30	-	-	112 223
8	Усього фінансових активів	2 908 878	559 037	511 771	557 634	1 353 001	5 890 321
Зобов'язання							
9	Кошти в інших банках	554 095	550	266 171	298 326	687 420	1 806 562
10	Кошти клієнтів	1 732 450	851 372	551 478	13 492	40	3 148 832
11	Інші залучені кошти	1 895	-	-	-	-	1 895
12	Інші фінансові зобов'язання	205 271	-	-	-	-	205 271
13	Субординований борг	161	1 152	-	79 898	740 048	821 259
14	Усього фінансових зобов'язань	2 493 872	853 074	817 649	391 716	1 427 508	5 983 819
Чистий розрив ліквідності на кінець дня 31 грудня							
15	Сукупний розрив ліквідності на кінець дня 31 грудня	415 006	(294 037)	(305 878)	165 918	(74 507)	(93 498)

Таблиця 32.9. Аналіз фінансових активів та зобов'язань за строками погашення на основі очікуваних строків погашення за 2010 рік

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На вимогу та менше 1 міс.	Від 1 до 3 міс.	Від 3 до 12 міс.	Від 12 міс. до 5 років	Понад 5 років	Усього
Активи							
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	1 332 744	-	-	-	-	1 332 744
2	Торгові цінні папери	981 700	-	-	-	-	981 700
3	Кошти в інших банках	291 443	-	-	-	-	291 443
4	Кредити та заборгованість клієнтів	881 281	259 322	412 510	826 386	1 668 089	4 047 588
5	Цінні папери в портфелі банку на продаж	97	-	58 438	67	-	58 602
6	Цінні папери в портфелі банку до погашення	-	-	-	-	-	-
7	Інші фінансові активи	1 027 928	-	-	120 906	160 188	1 309 022
8	Усього фінансових активів	4 515 193	259 322	470 948	947 359	1 828 277	8 021 099
Зобов'язання							
9	Кошти в інших банках	1 190 464	-	-	-	1 150 860	2 341 324
10	Кошти клієнтів	1 925 730	685 690	561 481	16 504	47	3 189 452
11	Інші залучені кошти	2 485	-	-	-	-	2 485
12	Інші фінансові зобов'язання	1 338 740	-	-	-	-	1 338 740
13	Субординований борг	-	-	-	79 758	738 422	818 180

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

14	Усього фінансових зобов'язань	4 457 419	685 690	561 481	96 262	1 889 329	7 690 181
15	Чистий розрив ліквідності на кінець дня 31 грудня	57 774	(426 368)	(90 533)	851 097	(61 052)	330 918
16	Сукупний розрив ліквідності на кінець дня 31 грудня	57 774	(368 594)	(459 127)	391 970	330 918	

На думку менеджменту Банку, співпадіння та/або контролюване неспівпадіння термінів розміщення і погашення активів і зобов'язань є визначним фактором для успішного управління Банком. В банках, як правило, не відбувається цілковитого співпадіння за зазначеними позиціями, оскільки операції доволі часто мають невизначені терміни погашення і відмінний характер. Неспівпадіння цих позицій потенційно підвищує прибутковість діяльності, разом з цим одночасно підвищується ризик понесення збитків. Терміни погашення активів і зобов'язань, а також можливість заміщення зобов'язань за прийнятною вартістю по мірі настання термінів їх погашення є важливими факторами для оцінки ліквідності Банку і його ризиків у випадку зміни процентних ставок і валюто обмінних курсів.

Менеджмент Банку вважає, що незважаючи на істотну частку коштів клієнтів, що мають статус “до запитання”, диверсифікація таких коштів за кількістю і типом вкладників, а також накопичений Банком досвід за попередні періоди, дозволяють вважати частку цих коштів довгостроковим і стабільним джерелом фінансування операцій Банку.

33. Управління капіталом

Акціонери ПАТ «Універсал Банк» розглядають управління капіталом як невід'ємну складову процесу забезпечення стабільності функціонування установи та дотримання вимог, встановлених Національним банком України. У 2011 році капітал Банку збільшено на суму 330 млн. грн.

Протягом звітного року Банк дотримувався нормативу адекватності регулятивного капіталу (Н2) та нормативу (коєфіцієнт) співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (Н3). На кінець 2011 року значення нормативів становили 13,05% (нормативне значення не менше 10%) та 12,94 % (нормативне значення не менше 9%) відповідно. Це характеризує Банк як такий, що має достатньо капіталу для покриття ризику неповернення розміщених активів і своєчасно і в повному обсязі розрахуватися за своїми зобов'язаннями.

Таблиця 33.1. Структура регулятивного капіталу

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	2011	2010
Регулятивний капітал банку (РК)			
1	Основний капітал (ОК)	404 147	593 874
1.1	Фактично сплачений зареєстрований статутний капітал	1 152 672	1 141 712
1.2	Внески за незареєстрованим статутним капіталом	-	330 445
1.3	Розкриті резерви, що створені або збільшенні за рахунок нерозподіленого прибутку:	555 471	235 986
1.3.1	емісійні різниці	527 485	208 000
1.3.2	загальні резерви та резервні фонди, щостворюються згідно з законами України	27 986	27 986
1.4	Зменшення ОК:	(1 303 996)	(1 114 269)
1.4.1	сума недосформованих резервів підактивні операції	-	-
1.4.2	нематеріальні активи за мінусом суми зносу	(55 107)	(51 954)
1.4.3	капітальні вкладення у нематеріальні активи	-	-
1.4.4	збитки минулих років	(835 758)	(239 441)
1.4.5	розрахунковий збиток поточного року(Рпр/з)	(413 131)	(822 874)
1.4.6	коригування основного капіталу згідно розпорядчих документів НБУ	-	-
2	Додатковий капітал (капітал 2-го рівня)	404 147	593 874
2.1	Резерви під стандартну заборгованість інших банків, під стандартну заборгованість за кредитами, які надані клієнтам та під стандартну заборгованість за операціями за позабалансовими рахунками (з урахуванням переоцінки ОЗ)	20 391	42 592
2.2	Результат переоцінки основних засобів	599	599
2.3	Розрахунковий прибуток поточного року(Рпр/п)	-	-
2.4	Прибуток минулих років	759	759
2.5	Субординований борг, що враховується до капіталу	382 398	549 924
3	Відвернення (В)	-	-
4	Усього регулятивного капіталу	808 294	1 187 748

34. Потенційні зобов'язання банку

Розгляд справ у суді

Станом на 31 грудня 2011 кількість судових спорів, у яких ПАТ «Універсал Банк» брав участь є наступною:

- 7 трудових спорів із загальною сумою позовних вимог в розмірі 3 449 тис. грн.
- 34 спорів, які пов'язані із оскарженням підняття процентної ставки із загальною сумою майнових вимог в розмірі 151 тис. грн.;
- 16 орендних спорів із загальною сумою позовних вимог в розмірі 6 471 тис. грн.;
- 355 спорів немайнового характеру, пов'язані з оскарженням кредитних договорів, договорів забезпечення із загальною сумою майнових вимог в розмірі 12 тис. грн.;
- 7 спорів щодо відшкодування збитків на загальну суму 1 575 тис. грн.;

Станом на 31 грудня 2010 кількість судових спорів, у яких ПАТ «Універсал Банк» брав участь є наступною:

- 8 трудових спорів із загальною сумою позовних вимог в розмірі 1 078 тис. грн.
- 26 спорів, які пов'язані із оскарженням підняття процентної ставки із загальною сумою майнових вимог в розмірі 1,7 тис. грн.;
- 9 орендних спорів із загальною сумою позовних вимог в розмірі 5 369 тис. грн.;
- 232 спорів немайнового характеру, пов'язані з оскарженням кредитних договорів, договорів забезпечення із загальною сумою майнових вимог в розмірі 50 тис. грн.;
- 7 спорів щодо відшкодування збитків на загальну суму 2 560 тис. грн.;

Резерв на покриття можливих втрат за такими розглядами не формувався, оскільки на думку менеджменту, імовірність понесення значних збитків за цими розглядами залишається низькою.

Можливість виникнення потенційних податкових зобов'язань

Внаслідок наявності в українському комерційному законодавстві, її податковому зокрема, положень, які дозволяють більш ніж один варіант тлумачення, а також через практику, що склалася в загалом нестабільному економічному середовищі, за якої податкові органи довільно тлумачать аспекти економічної діяльності, у разі, якщо податкові органи піддадуть сумніву певне тлумачення, засноване на оцінці керівництва економічної діяльності Банку, ймовірно, що Банк змушений буде сплатити додаткові податки, штрафи та пени. Така невизначеність може вплинути на вартість фінансових інструментів, втрати та резерви під знецінення, а також на ринковий рівень цін на угоди. На думку керівництва, Банк сплатив усі податки, тому фінансова звітність не містить резервів під податкові збитки. Податкові звіти можуть переглядатися відповідними податковими органами протягом трьох років.

Зобов'язання з капітальних вкладень

Станом на 31 грудня 2011 року Банк не мав договірні зобов'язання капітального характеру щодо реконструкції приміщень і придбання обладнання, а також щодо програмного забезпечення і інших нематеріальних активів.

Зобов'язання оперативного лізингу (оренди)

Таблиця 34.1. Майбутні мінімальні орендні платежі за невідмовною орендою

Рядок	Найменування статті	2011	2010
1	До 1 року	38 107	50 912
2	Від 1 до 5 років	30 409	48 756
3	Понад 5 років	8 509	2 348
4	Усього	77 025	102 016

Станом на 31 грудня 2011 року загальна сума майбутніх платежів до сплати Банком з операційної суборенди, що не підлягають скасуванню, становить 77 025 тис. грн. (в 2010 році – 102 016 тис. грн.).

Зобов'язання, що пов'язані з кредитуванням

Основною метою цих інструментів є забезпечення надання коштів клієнтам по мірі необхідності. Гарантіям і гарантійним акредитивам, які являють особою безвідкличні зобов'язання Банку щодо здійснення платежів у випадках невиконання клієнтами їх зобов'язань перед третіми особами, притаманні ті ж самі рівні кредитного ризику, що й кредитам. Документарні і товарні акредитиви, що є письмовими зобов'язаннями Банку здійснення від імені клієнтів виплат в межах обумовлених сум при виконанні певних умов, забезпечені відповідними поставками товарів або грошовими депозитами і, відповідно, наділені меншим рівнем ризику, ніж пряме кредитування.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Зобов'язання з надання кредитів включають невикористану частину сум, затверджених уповноваженими колегіальними органами, для надання кредитів у формі позик, гарантій або акредитивів. У відношенні зобов'язань з надання кредитів Банк потенційно наражається на ризик збитків в сумі, що дорівнює сумі невикористаних зобов'язань. Тим не менш загальна сума імовірних збитків є меншою загальної суми невикористаних зобов'язань, оскільки згідно договірних умов зобов'язання для Банку з надання кредитів залежить від дотримання клієнтами певних вимог щодо кредитоспроможності, наявного забезпечення за укладеними договорами а також інших факторів мінімізації ризиків. Банк контролює термін, що залишився до погашення зобов'язань кредитного характеру, оскільки за звичай більш довготривалі зобов'язання мають більш високий рівень кредитного ризику, ніж короткострокові зобов'язання.

Таблиця 34.2. Структура зобов'язань, що пов'язані з кредитуванням

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	При- мітки	2011	2010
1	Зобов'язання з кредитування, що надані		-	-
2	Невикористані кредитні лінії		-	-
3	Експортні акредитиви		-	-
4	Імпортні акредитиви		-	-
5	Гарантії видані		9 615	17 811
6	Резерв за зобов'язаннями, що пов'язані з кредитуванням	18	(1 050)	(1 535)
7	Усього зобов'язань, що пов'язані з кредитуванням за мінусом резерву		8 565	16 276

Активи, надані в заставу, та активи в заставі, щодо яких передбачені обмеження, пов'язані з володінням, користуванням та розпорядженням ними

Таблиця 34.3. Активи, надані в заставу

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	При- мітки	2011		2010	
			активи, надані в заставу	забезпечене зобов'язання	активи, надані в заставу	забезпечене зобов'язання
1	Торгові цінні папери	6	154 404	150 000	-	-
2	Усього		154 404	150 000	-	-

35. Рахунки довірчого управління

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	2011	2010	Зміни
1	Поточні рахунки банку – управителя з довірчого управління	-	10 328	(10 328)
2	Дебіторська заборгованість за операціями довірчого управління	-	17 612	(17 612)
3	Усього за активними рахунками довірчого управління	-	27 940	(27 940)
4	Фонди банківського управління		(27 940)	27 940
5	Усього за пасивними рахунками довірчого управління	-	(27 940)	27 940

36. Облік хеджування

Банком протягом 2011 року було здійснено хеджування валютних ризиків за допомогою інструмента хеджування – форвардний контракт (форвард). Об'єктом хеджування були зобов'язання щодо часткового повернення депозиту в швейцарських франках. Хеджуванню підпадав ризик збільшення вартості швейцарського франку на дату повернення депозиту.

Метод оцінювання ефективності і хеджування:

Оскільки форвардний контракт повністю покривав ту частину зобов'язання щодо часткового повернення депозиту, що банк хеджував, ефективність такого хеджування дорівнювала 100 відсотків. Результатом хеджування був дохід у сумі 492 тис. грн.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

37. Справедлива вартість фінансових інструментів

Розкриття очікуваної справедливої вартості фінансових інструментів подається відповідно до вимог МСБО 32 „Фінансові інструменти: розкриття та подання” та МСБО 39 „Фінансові інструменти: визнання та оцінка”. Розрахункову справедливу вартість фінансових активів і зобов’язань Банк визначає з використанням ринкової інформації (за її наявності) та відповідних методик оцінки. Проте для тлумачення ринкової інформації з метою визначення розрахункової справедливої вартості необхідне суб’єктивне судження. Як визначається у загальній частині, економіка України характеризується особливостями, властивими ринковій економіці переходного періоду, і активність її фінансового ринку поки що є низькою. Оцінки, представлені у цій фінансовій звітності, можуть не відображати суми, які Банк зміг би отримати при фактичній реалізації наявного в неї пакета тих чи інших фінансових інструментів.

Таблиця 37.1. Балансова та розрахункова справедлива вартість фінансових активів та зобов’язань, які не відображаються в балансі банку за справедливою вартістю

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	2011		2010	
		балансова вартість	справедлива вартість	балансова вартість	справедлива вартість
АКТИВИ					
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	757 828	757 828	1 332 744	1 332 744
2	Торгові цінні папери	656 701	656 701	981 700	981 700
3	Кошти в інших банках	344 590	344 590	291 443	291 443
4	Кредити та заборгованість клієнтів	3 997 451	3 997 451	4 047 588	4 047 588
5	Цінні папери в портфелі банку на продаж	223	223	58 602	58 602
6	Цінні папери в портфелі банку до погашення	21 305	21 305	-	-
7	Інвестиційна нерухомість Дебіторська заборгованість	18 200	18 200	2 936	2 936
8	Щодо поточного податку на прибуток	571	571	539	539
9	Відстрочений податковий актив	328 788	328 788	254 533	254 533
10	Основні засоби та нематеріальні активи	234 921	234 921	281 094	281 094
11	Інші фінансові активи	112 223	112 223	1 309 022	1 309 022
12	Інші активи	34 168	34 168	21 596	21 596
	Усього активів	6 506 969	6 506 969	8 581 797	8 581 797
13	ЗОБОВ’ЯЗАННЯ				
14	Кошти банків	1 806 562	1 806 562	2 341 324	2 341 324
15	Кошти клієнтів	3 148 832	3 148 832	3 189 452	3 189 452
16	Інші залучені кошти	1 895	1 895	2 485	2 485
17	Зобов’язання щодо поточного податку на прибуток	-	-	-	-
18	Резерви за зобов’язаннями	1 050	1 050	1 535	1 535
19	Інші фінансові зобов’язання	205 271	205 271	1 338 740	1 338 740
20	Інші зобов’язання	21 492	21 492	346 880	346 880
21	Субординований борг	821 259	821 259	818 180	818 180
	Усього зобов’язань	6 006 361	6 006 361	8 038 596	8 038 596
22	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ				
23	Статутний капітал	1 680 157	1 680 157	1 349 712	1 349 712
24	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	(1 208 151)	(1 208 151)	(834 999)	(834 999)
25	Резервні та інші фонди банку	28 602	28 602	28 488	28 488
26	Усього власного капіталу та частка меншості	500 609	500 609	543 201	543 201
26	Усього пасивів	6 506 969	6 506 969	8 581 797	8 581 797

У 2011 році розрахункова справедлива вартість кредитів, наданих банкам та іншим позичальникам, не відрізнялась від їх балансової вартості, оскільки рівень ризику оцінюється як незначний з огляду на ліквідне забезпечення кредиту та з урахуванням того, що процентна ставка за наданими кредитами є наближеною до ринкової. Це пояснюється існуючою практикою ціноутворення в Банку та коригуванням відсоткових ставок відповідно до поточних ринкових умов.

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Справедлива вартість коштів, залучених за фіксованими ставками була визначена Банком як така, що відповідає вартості відображення вказаних коштів у фінансовій звітності. Це пов'язано з тим, що з метою своєчасного реагування на зміни ринкового середовища Банком використовується оперативна інформація щодо відсоткових ставок, діючих на ринку та проводиться відповідне коригування власних ставок залучення.

38. Операції з пов'язаними особами

Таблиця 38.1. Залишки за операціями з пов'язаними особами за станом на кінець дня 31 грудня 2011 року
 (тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Материнська компанія	Найбільші участники (акціонери) банку	Дочірні компанії	Провідний управлінський персонал	Асоційовані компанії	Інші пов'язані особи
1	Торгові цінні папери Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах	-	-	-	-	-	-
2	Кошти в інших банках Кредити та заборгованість клієнтів Резерв під заборгованість за кредитами Цінні папери в портфелі банку на продаж Цінні папери в портфелі банку до погашення Інвестицій в асоційовані компанії Інші активи Довгострокові активи, призначенні для продажу, та активи групи вибуття Кошти банків Кошти клієнтів Боргові цінні папери, емітовані банком Інші залучені кошти Резерви за зобов'язаннями Інші зобов'язання Субординований борг Зобов'язання, що пов'язані з довгостроковими активами, призначеними для продажу (чи групами вибуття)	-	-	-	10 173	-	1 767
3					(204)	-	(21)
4						-	-
5						-	-
6						-	-
7						-	-
8						-	-
9					83	-	110 721
10						-	-
11						-	1 252 766
12					9 856	-	984
13						-	-
14						-	-
15						-	-
16						-	110 861
17		741 200				-	80 059
18						-	-

Таблиця 38.2. Доходи та витрати за операціями з пов'язаними сторонами за 2011 рік

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Материнська компанія	Найбільші участники (акціонери) банку	Дочірні компанії	Провідний управлінський персонал	Асоційовані компанії	Інші пов'язані особи
1	Процентні доходи	-	-	-	210	-	27 130
2	Процентні витрати	(7 168)	-	-	(229)	(39)	(29 617)
3	Резерви під заборгованість за кредитами	-	-	-	(204)	-	(21)
4	Дивіденди	-	-	-	-	-	-
5	Результат від торгових операцій з цінними	-	-	-	-	-	-

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

	паперами в торговому портфелі банку	-	-	-	-	-	-
	Результат від переоцінки інших цінних паперів, що обліковуються за	-	-	-	-	-	-
6	справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах	-	-	-	-	-	-
7	Результат від торгівлі іноземною валютою	-	-	-	-	-	8 800
8	Результат від переоцінки іноземної валюти	-	-	-	-	-	-
9	Комісійні доходи	-	-	-	56	-	4
10	Комісійні витрати	-	-	-	-	-	(1 861)
11	Прибуток/(збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою за ринкову	-	-	-	-	-	-
	Прибуток/(збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою за ринкову	-	-	-	-	-	-
12	Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	-	-	-	-	-	-
13	Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	-	-	-	-	-	-
14	Резерви за зобов'язаннями	-	-	-	-	-	-
15	Інші операційні доходи	-	-	-	2	-	59
16	Доходи/(витрати) від дострокового погашення заборгованості	-	-	-	-	-	-
17	Адміністративні та інші операційні витрати	-	-	-	(150)	-	(25 939)
18	Частка прибутку асоційованих компаній	-	-	-	-	-	-
19							

Таблиця 38.3. Інші права та зобов'язання за операціями з пов'язаними сторонами за станом на кінець дня 31 грудня 2011 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Материнська компанія	Найбільші учасники (акціонери) банку	Дочірні компанії	Провідний управлінський персонал	Асоційовані компанії	Інші пов'язані особи
1	Гарантії надані	-	-	-	-	-	-
2	Гарантії отримані	-	-	-	2 956	-	3 310
3	Імпортні акредитиви	-	-	-	-	-	-
4	Експортні акредитиви	-	-	-	-	-	-
5	Інші зобов'язання	-	-	-	-	-	-
6	Інші потенційні зобов'язання	-	-	-	973	-	73

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 38.4. Кредити, що надані пов'язаним особам та погашені пов'язаними особами протягом 2011 року
 (тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Материнська компанія	Найбільші учасники (акціонери) банку	Дочірні компанії	Провідний управлінський персонал	Асоційовані компанії	Інші пов'язані особи
1	Сума кредитів, що надані пов'язаним особам протягом року	-	-	-	5 119	-	749
2	Сума кредитів, що погашені пов'язаними особами протягом року	-	-	-	(3 493)	-	(511)

Таблиця 38.5. Залишки за операціями з пов'язаними особами за станом на кінець дня 31 грудня 2010 року
 (тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Материнська компанія	Найбільші учасники (акціонери) банку	Дочірні компанії	Провідний управлінський персонал	Асоційовані компанії	Інші пов'язані особи
1	Торгові цінні папери	-	-	-	-	-	-
	Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах	-	-	-	-	-	-
2	Кредити та заборгованість клієнтів	-	-	-	5 431	-	1 524
3	Резерв під заборгованість за кредитами	-	-	-	(55)	-	(21)
4	Цінні папери в портфелі банку на продаж	-	-	-	-	-	-
5	Цінні папери в портфелі банку до погашення	-	-	-	-	-	-
6	Інвестицій в асоційовані компанії	-	-	-	-	-	-
7	Інші активи	-	-	-	-	-	11
8	Довгострокові активи, призначенні для продажу, та активи групи вибуття	-	-	-	-	-	-
9	Кошти банків	-	-	-	-	-	1 150 860
10	Кошти клієнтів	-	-	-	8 952	-	4 579
11	Боргові цінні папери, емітовані банком	-	-	-	-	-	-
12	Інші залучені кошти	-	-	-	-	-	-
13	Резерви за зобов'язаннями	-	-	-	-	-	-
14	Інші зобов'язання	330 445	-	-	-	-	-
15	Субординований борг	738 422	-	-	-	-	79 758
16	Зобов'язання, що пов'язані з довгостроковими активами, призначеними для продажу (чи групами вибуття)	-	-	-	-	-	-

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

Таблиця 38.6. Доходи та витрати за операціями з пов'язаними сторонами за 2010 рік

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Материнська компанія	Найбільші учасники (акціонери) банку	Дочірні компанії	Провідний управлінський персонал	Асоційовані компанії	Інші пов'язані особи
1	Процентні доходи	-	-	-	33	-	24 542
2	Процентні витрати	-	-	-	(340)	-	(45 283)
3	Резерви під заборгованість за кредитами	-	-	-	(55)	-	(21)
4	Дивіденди	-	-	-	-	-	-
5	Результат від торгових операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку	-	-	-	-	-	-
6	Результат від переоцінки інших цінних паперів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах	-	-	-	-	-	-
7	Результат від торгівлі іноземною валютою	-	-	-	-	-	18 226
8	Результат від переоцінки іноземної валюти	-	-	-	-	-	-
9	Комісійні доходи	-	-	-	33	-	4
10	Комісійні витрати	-	-	-	-	-	(1 581)
11	Прибуток/(збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою за ринкову	-	-	-	-	-	-
12	Прибуток/(збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою за ринкову	-	-	-	-	-	-
13	Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	-	-	-	-	-	-
14	Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	-	-	-	-	-	-
15	Резерви за зобов'язаннями	-	-	-	-	-	-
16	Інші операційні доходи	-	-	-	1	-	1
17	Доходи/(витрати) від дострокового погашення заборгованості	-	-	-	-	-	-
18	Адміністративні та інші операційні витрати	-	-	-	(78)	-	(52 208)
19	Частка прибутку асоційованих компаній	-	-	-	-	-	-

Таблиця 38.7. Інші права та зобов'язання за операціями з пов'язаними сторонами за станом на кінець дня 31 грудня 2010 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Материнська компанія	Найбільші учасники (акціонери) банку	Дочірні компанії	Провідний управлінський персонал	Асоційовані компанії	Інші пов'язані особи
1	Гарантії надані	-	-	-	-	-	-
2	Гарантії отримані	-	-	-	-	-	-
3	Імпортні акредитиви	-	-	-	-	-	-

ПАТ «Універсал Банк»
Примітки до Річної фінансової звітності – 31 грудня 2011

4	Експортні акредитиви	-	-	-	-	-	-
5	Інші зобов'язання	-	-	-	7 098	-	1 012
6	Інші потенційні зобов'язання	-	-	-	-	-	-

Таблиця 38.8. Кредити, що надані пов'язаним особам та погашені пов'язаними особами протягом 2010 року
(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Материнська компанія	Найбільші учасники (акціонери) банку	Дочірні компанії	Провідний управлінський персонал	Асоційовані компанії	Інші пов'язані особи
1	Сума кредитів, що надані пов'язаним особам протягом року	-	-	-	1 028	-	148
2	Сума кредитів, що погашені пов'язаними особами протягом року	-	-	-	(3 138)	-	(193)

Таблиця 38.9. Виплати провідному управлінському персоналу
(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	2011		2010	
		витрати	нараховане зобов'язання	витрати	нараховане зобов'язання
1	Поточні виплати працівникам	29 132	-	20 917	-
2	Виплати по закінченні трудової діяльності	-	-	-	-
3	Інші довгострокові виплати працівникам	-	-	211	-
4	Виплати при звільненні	-	-	-	-
5	Виплати інструментами власного капіталу банку	-	-	-	-

39. Події після дати балансу

Банк не мав значних подій після дати балансу, які могли вплинути на показники цієї звітності.

40. Інформація про аудитора (аудиторську фірму) та висновок проведеного аудиту

Зовнішнім аудитором ПАТ “Універсал Банк” є аудиторська фірма “Аудит-сервіс ІНК”. З ТОВ "Аудит-сервіс ІНК" укладено договір № 145 від 10.10.2011 на надання аудиторських послуг.

.Аудит фінансової звітності за 2011 рік проведено аудиторською фірмою «Аудит-сервіс ІНК» ліцензія на аудиторську діяльність №000006 від 30.08.2007 року №1, директором по аудиту Орловою Валентиною Кузымівною, сертифікат аудитора №0000023 виданий рішенням Комітету з питань сертифікації аудиторів банків від 11.10.2007 р. №183/7 про що складено аудиторський висновок.

Аудиторський висновок додається до фінансової звітності.

Голова Правління

Головний бухгалтер

Папаніколау М.

Анішина Т.І.